

314.9594

๑ ๒๕๒/

๒๕๒

ปัญหาและความคิดเห็นของศึกษานิพนธ์ว่าพอในการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียน
ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ปริญญานิพนธ์

ของ

ภาคย์ กลั่นบุญ

๒-๖ พ.ค. 2535

โรงเรียนสตรีศรีนครินทรวิโรฒ
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้า
ปริญญามหาบัณฑิต
กันยายน 2529

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

178301

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำวันสี่และคณะกรรมการสอบ ได้พิจารณาปริญญาโท
ฉบับนี้ เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิตของ
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณะกรรมการที่ปรึกษา

...ดร.ไพฑูริย์... ประธาน
...ดร.... กรรมการ

คณะกรรมการสอบ

...ดร.ไพฑูริย์... ประธาน
...ดร.... กรรมการ
...ดร.... กรรมการ

ประกาศคุณประการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลง ได้ด้วยดีเนื่องจากได้รับความช่วยเหลือ คำปรึกษาแนะนำและกำลังใจอย่างดียิ่งจากรองศาสตราจารย์ ดร.สุนทร โคตรบรรเทา ประธานที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ ผู้วิจัยซาบซึ้งในความอนุเคราะห์ครั้งนี้และขอกราบ ขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ดร.ทองอยู่ แก้วไพโรษะ กรรมการที่ปรึกษา ปริญญานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำเพิ่มเติมแก้ไขปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ให้มีความถูกต้อง และสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ชม ภูมิภาค กรรมการสอบ ปริญญานิพนธ์ที่ช่วยเหลือในการปรับปรุงแก้ไขปริญญานิพนธ์

อนึ่ง ผู้วิจัยขอขอบคุณคุณอุทุมพร เขยอุบลที่คอยดูแลช่วยเหลือ ทั้งกำลังใจและ กำลังใจอย่างดียิ่ง

คุณประโยชน์และความดีที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ขออุทิศแก่ นางทองเลี่ยม สมจิต มารดาของผู้วิจัย ซึ่งล่วงลับไปแล้ว และขอบอภินิหารแด่บรรพบุรุษผู้มีพระคุณต่อข้าพเจ้า

ภาคย์ กลั่นบุญชัย

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย	5
ความสำคัญของการวิจัย	6
ขอบเขตของการวิจัย	6
นิยามศัพท์เฉพาะ	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
บทบาทและหน้าที่ของศึกษานิเทศก์	10
การพัฒนาชนบท	19
การศึกษานอกโรงเรียน	20
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	31
สมมติฐานการวิจัย	35
3 วิธีดำเนินการวิจัย	36
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	36
เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล	39
การสร้างเครื่องมือ	41
การเก็บรวบรวมข้อมูล	42
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	43

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	46
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	46
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	46
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	47
1. ปัญหาในการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียน	47
2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับหน้าที่ในการปฏิบัติงานการศึกษา นอกโรงเรียน	63
3. เปรียบเทียบปัญหาในการปฏิบัติงานการศึกษา นอกโรงเรียน	77
4. เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับหน้าที่ในการปฏิบัติงาน การศึกษานอกโรงเรียน	80
5. ข้อค้นพบอื่น ๆ จากการวิจัย	85
5 สรุป อภิปรายผล และขอเสนอแนะ	91
ความมุ่งหมายของการวิจัย	91
วิธีดำเนินการวิจัย	91
การวิเคราะห์ข้อมูล	92
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล	92
อภิปรายผล	102
ขอเสนอแนะ	115
บรรณานุกรม	117
ภาคผนวก	124

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	จำนวนกลุ่มตัวอย่างแยกตามจังหวัดและขนาดของอำเภอ	37
2	จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับแบบสอบถามคืนแยกตามสถานภาพของ ศึกษานิเทศก์อำเภอในสถานอายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์และ ตามขนาดของอำเภอที่ปฏิบัติงาน	38
3	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานปัญหาการปฏิบัติงานการศึกษา นอกโรงเรียนของศึกษานิเทศก์อำเภอคานธุการแยกตามลักษณะงาน เป็นรายข้อ	48
4	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานปัญหาการปฏิบัติงานการศึกษา นอกโรงเรียนของศึกษานิเทศก์อำเภอคานการเงินแยกตามลักษณะงาน เป็นรายข้อ	53
5	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานปัญหาการปฏิบัติงานการศึกษา นอกโรงเรียนของศึกษานิเทศก์อำเภอคานบริหารบุคคลแยกตาม ลักษณะงานเป็นรายข้อ	55
6	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานปัญหาการปฏิบัติงานการศึกษา นอกโรงเรียนของศึกษานิเทศก์อำเภอคานวิชาการแยกตามลักษณะงาน เป็นรายข้อ	58
7	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานรวมของปัญหาการปฏิบัติงาน การศึกษานอกโรงเรียนของศึกษานิเทศก์อำเภอในแต่ละคานและ รวมทั้งสี่คาน	62
8	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นเกี่ยวกับหน้าที่ ในการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียนของศึกษานิเทศก์อำเภอ คานธุการแยกตามลักษณะงานเป็นรายข้อ	63

9	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นเกี่ยวกับ หน้าที่ในการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียนของศึกษานิเทศก์อำเภอ ด้านการเงินแยกตามลักษณะงานเป็นรายข้อ	69
10	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นเกี่ยวกับหน้าที่ ในการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียนของศึกษานิเทศก์อำเภอ ด้านบริการบุคคลแยกตามลักษณะงานเป็นรายข้อ	70
11	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นเกี่ยวกับหน้าที่ ในการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียนของศึกษานิเทศก์อำเภอ ด้านวิชาการแยกตามลักษณะงานเป็นรายข้อ	70
12	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานรวมของความคิดเห็น เกี่ยวกับหน้าที่ในการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียนของ ศึกษานิเทศก์อำเภอในแต่ละด้านและรวมทั้งสี่ด้าน	70
13	การเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียนของ ศึกษานิเทศก์อำเภอที่มีอายุต่างกัน	71
14	การเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียน ศึกษานิเทศก์อำเภอที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน	71
15	การเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียนของ ศึกษานิเทศก์อำเภอที่มีประสบการณ์ต่างกัน	71
16	การเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียนของ ศึกษานิเทศก์อำเภอที่ปฏิบัติงานในขนาดอำเภอต่างกัน	80
17	การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับหน้าที่ในการปฏิบัติงาน การศึกษานอกโรงเรียนของศึกษานิเทศก์อำเภอที่มีอายุต่างกัน ...	80

18	การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับหน้าที่ในการปฏิบัติงาน การศึกษานอกโรงเรียนของศึกษานิเทศก์อำเภอที่มีวุฒิการศึกษา ต่างกัน	82
19	การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับหน้าที่ในการปฏิบัติงาน การศึกษานอกโรงเรียนของศึกษานิเทศก์อำเภอที่มีประสบการณ์ ต่างกัน	83
20	การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับหน้าที่ในการปฏิบัติงาน การศึกษานอกโรงเรียนของศึกษานิเทศก์อำเภอที่ปฏิบัติงานใน ขนาดอำเภอต่างกัน	84

ภูมิหลัง

เป้าหมายสำคัญของการพัฒนาประเทศคือ การยกระดับฐานะทางเศรษฐกิจของประชาชน ทั้งนี้เพราะประชาชนจะได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าต่อไปอีก ทรัพยากรสำคัญที่สุดในการพัฒนาประเทศคือ ทรัพยากรมนุษย์ โดยเฉพาะในประเทศที่กำลังพัฒนาควรให้ความสำคัญต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เป็นอันดับแรก เพื่อเป็นการเพิ่มคุณภาพและประสิทธิภาพของประชาชนให้สูงขึ้น (พรชัย พัฒนบัณฑิต 2523 : 30) และในการที่จะพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพย่อมขึ้นอยู่กับการจัดการศึกษาของประเทศนั้น (ปิ่น มาลากุล 2518 : 6)

การศึกษาเป็นกระบวนการอย่างหนึ่งในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพ มีคุณสมบัติ มีความรู้ความสามารถตามที่สังคมและประเทศชาติต้องการ ดังนั้นจะเห็นได้ว่าประเทศใดนำการศึกษามาใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามนโยบายของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมทุกฉบับ (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ 2525 : 39)

อย่างไรก็ดีจากการสำรวจสำมะโนประชากรพุทธศักราช 2513 ปรากฏว่ามีเยาวชนอายุระหว่าง 7 - 13 ปี อยู่นอกระบบโรงเรียนประมาณร้อยละ 30 เยาวชนอายุ 14 - 19 ปี อยู่นอกระบบโรงเรียนประมาณร้อยละ 87 และเยาวชนอายุ 20 - 24 ปี อยู่นอกระบบโรงเรียนประมาณร้อยละ 96 ของกลุ่มประชากรในวัยนี้ (กองการศึกษานักใหญ่ 2520 : 1) ดังนั้นถ้าถือว่าการศึกษาคือเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ย่อมแสดงว่าการศึกษาระบบโรงเรียนยังทำหน้าที่ได้ไม่เต็มที่นัก การศึกษาในระบบโรงเรียนยังไม่สนองความต้องการทางการศึกษาและ

เปิดโอกาสให้คนส่วนใหญ่ของประเทศได้เพิ่มพูนความรู้ความสามารถทักษะและ
ทัศนคติในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุขได้ในวงแคบ
และจำกัด ฉะนั้นนักการศึกษาจึงพยายามคิดหาสูตรทางและแนวการจัดการศึกษาใน
รูปแบบใหม่เพื่อเปิดโอกาสให้คนส่วนใหญ่ของประเทศได้ศึกษาหาความรู้ ทักษะใน
การประกอบอาชีพ และหาประสบการณ์ตามความต้องการและความสนใจได้อย่าง
กว้างขวาง โดยไม่มีการจำกัดในเรื่องเวลาและโอกาส สถานที่ วัยและเพศของผู้เรียน
การศึกษารูปแบบนี้ได้แก่ การศึกษานอกโรงเรียนนั่นเอง (สุนทร โคตรบรรเทา
2526 : 5)

ประเทศไทยนั้นได้มีการจัดการศึกษานอกโรงเรียนมานานแล้วตั้งแต่ปีพุทธศักราช
2483 ในรูปของการศึกษาผู้ใหญ่ และเริ่มจัดอย่างจริงจังในพุทธศักราช 2506 โดย
กระทรวงศึกษาธิการได้แต่งตั้งคณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการศึกษาผู้ใหญ่ขึ้น มีหน้าที่
ประสานงานโครงการต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการศึกษาผู้ใหญ่ ต่อมาจึงได้จัดตั้งกรมการศึกษา
นอกโรงเรียนขึ้น เมื่อวันที่ 24 มีนาคม พุทธศักราช 2522 โดยมีหน้าที่และ
ความรับผิดชอบเกี่ยวกับการวางแผน วิจัย พัฒนา อุดหนุน ส่งเสริมประสานงาน
ให้บริการและดำเนินงานในด้านการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อให้โอกาสทางการศึกษาแก่
ประชาชนได้ปรับปรุงอาชีพและความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น และเพื่อเป็นการให้ความรู้ที่เป็น
พื้นฐานในการพัฒนาประเทศ

สำหรับการดำเนินงานการศึกษานอกโรงเรียนในส่วนภูมิภาคนั้น กรม
การศึกษานอกโรงเรียนได้มอบหมายให้ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเป็นผู้รับผิดชอบ
ในการดำเนินการจัดกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียน โดยมีหน้าที่ตามระเบียบกระทรวง
ศึกษาธิการว่าด้วยการจัดการศึกษาในสถานศึกษา กรมการศึกษานอกโรงเรียน พุทธศักราช
2524 (ฉบับแก้ไข) ในการปฏิบัติการตามลักษณะงานและการจัดการศึกษานอกโรงเรียน ดังนี้

1. การบริหารการศึกษานอกโรงเรียน
2. การจัดทำแผนและโครงการปฏิบัติงาน
3. การสำรวจ ส่งเสริม สนับสนุน ประสานงาน ให้ความร่วมมืออุดหนุน

และการบริการการศึกษา

4. การดำเนินงานเกี่ยวกับห้องสมุดประชาชน การศึกษาสายสามัญและการศึกษาสายอาชีพ
5. การควบคุมดูแล ตรวจสอบ ติดตามและรายงานผลการศึกษา
6. การฝึกอบรม ประชุม สัมมนา เจ้าหน้าที่ คณะกรรมการดำเนินงานระดับชุมชนหรือท้องถิ่น หรือบุคลากรอื่นใดในลักษณะเดียวกัน
7. การประเมินมาตรฐาน และออกหลักฐานการศึกษา
8. การให้การศึกษาดูแบบแก่ประชาชนที่อยู่นอกระบบโรงเรียน
9. การปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายเกี่ยวกับงานการศึกษานอกโรงเรียน

(กระทรวงศึกษาธิการ 2524 : 5)

จากหน้าที่ดังกล่าวจะเห็นได้ว่าศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดในฐานะที่เป็นหน่วยงานบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียนในระดับจังหวัดมีหน้าที่รับผิดชอบหลายประการ แต่มีเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติงานจำนวนน้อยย่อมไม่สามารถที่จะควบคุมดูแลและรับผิดชอบงานการศึกษานอกโรงเรียนทั้งจังหวัดได้อย่างทั่วถึง (สมโภท สหกร 2526 : 13) ด้วยเหตุนี้ในการดำเนินการศึกษานอกโรงเรียนในระดับอำเภอ จึงต้องอาศัยสำนักงานศึกษาธิการอำเภอซึ่งมีศึกษาธิการอำเภอเป็นผู้บริหารงานอันเป็นหน่วยงานที่อยู่ใกล้ชิดกับกลุ่มเป้าหมายในท้องถิ่น ทำหน้าที่บริหารงานและจัดกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนในเขตอำเภอนั้น ๆ ตามหน้าที่ที่กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดแนวทางในการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียนของศึกษาธิการอำเภอ ดังต่อไปนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ 2525 : ม.ป.น.)

1. เป็นเจ้าหน้าที่การศึกษานอกโรงเรียนในระดับอำเภอคอยช่วยเหลือสนับสนุนการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการศึกษานอกโรงเรียน
2. มีหน้าที่ควบคุม ดูแลการดำเนินงานของสถานศึกษา สังเกตการณ์การศึกษานอกโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเขตอำเภอหรือกิ่งอำเภอ

3. เป็นผู้ประสานงานการศึกษานอกโรงเรียน เพื่ออำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียน

4. คัดเลือกพื้นที่และกลุ่มเป้าหมาย จัดทำแผนงานเกี่ยวกับการศึกษานอกโรงเรียนของอำเภอ

5. ทำหน้าที่หัวหน้ากลุ่มครูอาสาสมัคร เงินสอน ทำหน้าที่บริหารด้านการเงิน วิชาการ ชุมชน และงานบุคลากร

6. นิเทศและตรวจเยี่ยมโครงการหรือกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนที่จัดขึ้นในเขตอำเภอที่รับผิดชอบ

ในปัจจุบันเมื่อวิเคราะห์งานในหน้าที่ของศึกษาธิการอำเภอที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาพบว่า งานของศึกษาธิการอำเภอด้านการศึกษามีน้อยมาก สาเหตุเนื่องจากโรงเรียนประถมศึกษาซึ่งแต่เดิมสังกัดกองการประถมศึกษา กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ อยู่ในความปกครองบังคับบัญชาของศึกษาธิการอำเภอ ต่อมา มีการโอนโรงเรียนประถมศึกษาไปสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดเมื่อปีพุทธศักราช 2509 ได้มีการแต่งตั้งหัวหน้าหมวดการศึกษาขึ้นเป็นผู้ปกครองบังคับบัญชาครู ซึ่งเป็นหน้าที่บริหาร และมอบหมายให้ศึกษาธิการอำเภอทำหน้าที่วิชาการ ต่อมา มีการโอนโรงเรียนประถมศึกษาจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดมาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ การปกครองบังคับบัญชาโรงเรียนประถมศึกษาเป็นอำนาจหน้าที่ของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ศึกษาธิการอำเภอ ก็เป็นอันหมดภาระหน้าที่ด้านนี้ไป

การบริหารงานของศึกษาธิการอำเภอในส่วนที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการในเขตอำเภอนั้น ศึกษาธิการอำเภอไม่มีอำนาจในการปกครองบังคับบัญชาโรงเรียน เนื่องจากกรมสามัญศึกษาไม่มีพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการออกเป็นส่วนภูมิภาคจึงถือว่า โรงเรียนสังกัดส่วนกลางและกรมได้มอบอำนาจการปกครองบังคับบัญชาข้าราชการครูให้แก่หัวหน้าสถานศึกษานั้น ๆ ปฏิบัติราชการแทน ตามคำสั่งกรมสามัญศึกษาที่ 5355/2523 ลงวันที่ 21 ตุลาคม 2523 (กรมสามัญศึกษา 2525 : 14)

งานด้านการศึกษาระดับศึกษาธิการอำเภอมีอำนาจหน้าที่ในการบริหาร บังคับบัญชา มีเพียงโรงเรียนเอกชนอื่นเป็นงานการศึกษาในระบบโรงเรียนเพียงอย่างเดียวที่ต้อง ดำเนินการควบคุมดูแล และในบางอำเภอไม่มีโรงเรียนเอกชนตั้งอยู่ จะเห็นว่า ปัจจุบัน ศึกษาธิการอำเภอปฏิบัติหน้าที่ทางด้านการศึกษาในวงแคบ ทั้งที่เป็นตัวแทนของกระทรวง ศึกษาธิการทำหน้าที่บริการด้านการศึกษาให้แก่ประชาชนในระดับอำเภอก็ตาม

ดังนั้น ศึกษาธิการอำเภอจึงน่าจะมีบทบาทสำคัญในการบริหารงานการศึกษา นอกโรงเรียนในระดับอำเภอตามหน้าที่ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดไว้ แต่ การจัดการศึกษานอกโรงเรียนอย่างจริงจัง เริ่มมาไม่นานนักถึงกล่าวมาแล้วข้างต้น การศึกษานอกโรงเรียนจึงเป็นงานที่ใหม่ ศึกษาธิการอำเภออาจยังไม่มีความเข้าใจ ในจุดมุ่งหมาย ปรัชญา หลักการ และนโยบายของงานการศึกษานอกโรงเรียนได้คือพอ ศึกษาธิการอำเภออาจปฏิบัติงานไม่ตรงกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับการศึกษาของแต่ละคน ทำให้การดำเนินงานการศึกษานอกโรงเรียนยังประสบปัญหาและไม่บรรลุเป้าหมายดีเท่าที่ควร

ดังนั้น การศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับปัญหาและความคิดเห็นของศึกษาธิการอำเภอ ในการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จะเป็นประโยชน์ ต่อกรมการศึกษานอกโรงเรียน ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเพื่อปรับปรุงกิจกรรม และการดำเนินงานการศึกษานอกโรงเรียน รวมทั้งการประสานงานในการบริหารงาน การศึกษานอกโรงเรียนในระดับอำเภอเพื่อให้การดำเนินงานการศึกษานอกโรงเรียน ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ประสพผลสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาของศึกษาธิการอำเภอในการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียน

2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับหน้าที่ของศึกษานิเทศก์อำเภอ ในการปฏิบัติงาน การศึกษานอกโรงเรียน

3. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาและความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์อำเภอที่มี ความแตกต่างกันในด้านอายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ และขนาดของอำเภอที่ ปฏิบัติงาน

ความสำคัญของการวิจัย

1. ผลของการวิจัยทำให้ทราบปัญหาของศึกษานิเทศก์อำเภอในการปฏิบัติงาน การศึกษานอกโรงเรียนอันจะเป็นแนวทางในการพิจารณาเพื่อลดปัญหาในการปฏิบัติงาน การศึกษานอกโรงเรียนของศึกษานิเทศก์อำเภอรหว่างกรมการศึกษานอกโรงเรียนและ ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดกับศึกษานิเทศก์อำเภอ

2. ผลของการวิจัยทำให้ทราบความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์อำเภอเกี่ยวกับ หน้าที่ในการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียน อันจะเป็นแนวทางในการประสานงาน ระหว่างกรมการศึกษานอกโรงเรียนและศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดในการ พิจารณาความเหมาะสมในหน้าที่ของศึกษานิเทศก์อำเภอ

3. ผลของการวิจัยจะเป็นแนวทาง สำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัด การศึกษานอกโรงเรียนในการร่วมกันดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาเฉพาะปัญหาและความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์อำเภอ ในการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเท่านั้น

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ศึกษานิเทศก์อำเภอและกิ่งอำเภอ ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามขนาดของอำเภอ ได้กลุ่มตัวอย่างอำเภอขนาดใหญ่ 59 คน อำเภอ ขนาดเล็ก 83 คน รวมกลุ่มตัวอย่าง 142 คน

2. ทัวแปรที่ศึกษา

2.1 ทัวแปรอิสระ ได้แก่ สถานภาพของศึกษานิการอำเภอ และ ขนาดของอำเภอที่ปฏิบัติงาน

2.1.1 อายุของศึกษานิการอำเภอ จำแนกออกเป็สองระดับ คือ

2.1.1.1 อายุ 30 - 45 ปี

2.1.1.2 อายุ 46 - 60 ปี

2.1.2 วุฒิของศึกษานิการอำเภอ จำแนกออกเป็สองระดับ คือ

2.1.2.1 ต่ำกว่าปริญญาตรี และปริญญาตรี

2.1.2.2 สูงกว่าปริญญาตรี

2.1.3 ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งศึกษานิการอำเภอ
จำแนกเป็สองระดับคือ

2.1.3.1 ประสบการณ์ต่ำกว่า 10 ปี

2.1.3.2 ประสบการณ์ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป

2.1.4 ขนาดอำเภอ จำแนกออกเป็สองระดับ คือ

2.1.4.1 อำเภอขนาดใหญ่

2.1.4.2 อำเภอขนาดเล็ก

2.2 ทัวแปรตาม ได้แก่ ปัญหาและความคิดเห็นของศึกษานิการอำเภอ
ในการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียนซึ่งแบ่งออกเป็สี่ด้านคือ

2.2.1 งานธุรการ

2.2.2 งานการเงิน

2.2.3 งานบริหารบุคคล

2.2.4 งานวิชาการ

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ปัญหา หมายถึงอุปสรรคและข้อขัดข้องที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติงาน การศึกษานอกโรงเรียน
2. ความคิดเห็น หมายถึงแนวคิดเฉพาะตัวของศึกษานิเทศก์เกี่ยวกับหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ในการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียน
3. ศึกษานิเทศก์ หมายถึงผู้ที่ดำรงตำแหน่งและปฏิบัติหน้าที่ศึกษานิเทศก์ โดยได้รับการแต่งตั้งจากกระทรวงศึกษาธิการให้ไปปฏิบัติงานในเขตอำเภอ และกิ่งอำเภอ
4. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ หมายถึงภาคตามการแบ่งทางภูมิศาสตร์ ประกอบด้วย 17 จังหวัด ได้แก่ สกลนคร อุตรดิตถ์ เลย ขอนแก่น นครพนม หนองคาย กาฬสินธุ์ มุกดาหาร ร้อยเอ็ด มหาสารคาม ชัยภูมิ นครราชสีมา ยโสธร บุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษและอุบลราชธานี
5. การศึกษานอกโรงเรียน หมายถึงกิจกรรมการศึกษาที่จัดขึ้นเพื่อสนองความต้องการของผู้เรียน มุ่งให้ความรู้แก่ประชาชนเพื่อเป็นประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตประจำวันเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนซึ่งจัดดำเนินการโดยกรมการศึกษานอกโรงเรียน
6. งานธุรการ หมายถึงงานสารบรรณ ได้แก่ งานที่ทำด้วยหนังสือ นับตั้งแต่รับส่ง อ่าน ร่าง พิมพ์ ทำสำเนา จัดบันทึก สั่งการ ควบคุม ตรวจสอบ การเสนอขออนุมัติ ขออนุญาตการดำเนินงาน รวมทั้งการประชาสัมพันธ์งานการศึกษานอกโรงเรียน
7. งานการเงิน หมายถึงการจัดและดำเนินการเกี่ยวกับการขอตั้งงบประมาณ การรับ - ส่ง เบิก จ่าย ฝาก ถอนเงิน การควบคุม การตรวจสอบ แนะนำการเงิน การบัญชี การพัสดุ เกี่ยวกับงานการศึกษานอกโรงเรียน

8. งานบริหารบุคคล หมายถึงการวางแผนและการจัดการเกี่ยวกับตัวบุคคล ที่ปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียน เพื่อให้ได้บุคคลเหมาะสมกับงาน การบำรุงรักษา และพัฒนาให้บุคคลมีความรู้ความสามารถเหมาะสมที่จะปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนการให้สวัสดิการต่าง ๆ

9. งานวิชาการ หมายถึงการวางแผนการศึกษา การตรวจนิเทศส่งเสริม การจัดประชุมสัมมนา การฝึกอบรม การจัดเก็บและวิเคราะห์ข้อมูล การพัฒนาหลักสูตร การทดลองคนควาและวิจัยติดตามผล การประเมินผลและรายงานเกี่ยวกับงานการศึกษานอกโรงเรียน

10. อำเภอขนาดใหญ่ หมายถึงอำเภอที่มีจำนวนหมู่บ้านตั้งแต่ 101 หมู่บ้านขึ้นไป

11. อำเภอขนาดเล็ก หมายถึงอำเภอที่มีจำนวนหมู่บ้านไม่เกิน 100 หมู่บ้าน

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาและวิจัยเรื่องปัญหาและความคิดเห็นในการปฏิบัติงานการศึกษา
นอกโรงเรียนครั้งนี้ ผู้วิจัยได้รวบรวมแนวคิดและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้คือ
บทบาทและหน้าที่ของศึกษานิเทศก์อำเภอ การพัฒนาชนบท การศึกษานอกโรงเรียน
และรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

บทบาทและหน้าที่ของศึกษานิเทศก์อำเภอ

สำนักงานศึกษานิเทศก์อำเภอ เป็นส่วนราชการในราชการบริหารส่วนภูมิภาค
ตามประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 218 (พ.ศ. 2515 ข้อ 61(2) ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการ
ตั้งขึ้นในอำเภอและกิ่งอำเภอทั่วราชอาณาจักร เพื่อเป็นตัวแทนของกระทรวงศึกษาธิการ
ในส่วนภูมิภาค มีหน้าที่รับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการไปปฏิบัติ โดยสำนักงาน
ปลัดกระทรวงศึกษาธิการแต่งตั้งศึกษานิเทศก์อำเภอเพื่อให้มาประจำปฏิบัติหน้าที่เป็น
ผู้ช่วยเหลือนายอำเภอในการปฏิบัติราชการอันเป็นหน้าที่ของกระทรวงศึกษาธิการ
ในอำเภอ เพื่อให้การจัดการศึกษาภายในเขตอำเภอดำเนินไปด้วยดีและมีประสิทธิภาพ

อภัย จันทวิมล (อภัย จันทวิมล 2507 : 37) กล่าวว่าบทบาทและ
หน้าที่ของศึกษานิเทศก์อำเภอนั้นต้องดูแลการจัดการศึกษาของโรงเรียน ปรับปรุงโรงเรียน
ดูถูกเลื่อมใสและอนุเคราะห์ให้เจริญก้าวหน้า จัดระเบียบและควบคุมการปฏิบัติงานของ
ศึกษานิเทศก์อำเภอให้เป็นไปตามระเบียบ ปฏิบัติงานให้บังเกิดผลดีสมความมุ่งหมายของ
ทางราชการ ปฏิบัติงานให้เป็นที่เชื่อถือของผู้บังคับบัญชาวางตนให้เหมาะสมกับตำแหน่ง
หน้าที่ เป็นแบบอย่างที่ดีของผู้ที่อยู่ใกล้กับบิดาและประชาชน และพยายามหาความรู้
เพิ่มเติมอยู่เสมอ

ก่ สวัสดิพิณชัย (ก่ สวัสดิพิณชัย 2522 : 19 - 24) กล่าวว่า
ศึกษานิเทศการอำเภอจะต้องวางตนให้เป็นผู้นำ การประสานงานเป็นหน้าที่อย่างหนึ่งที่สำคัญ
ของศึกษานิเทศการอำเภอ บทบาทของศึกษานิเทศการอำเภอมีสองลักษณะ คือ

1. บทบาทตามกฎหมาย ศึกษานิเทศการอำเภอเป็นหัวหน้าส่วนราชการประจำ
อำเภอทำหน้าที่ของกระทรวงศึกษานิเทศการภายในเขตอำเภอนั้น

2. บทบาทที่ปฏิบัติจริง จากการสำรวจและการวิเคราะห์แผนการปฏิบัติงาน
ของศึกษานิเทศการอำเภอ พบว่าบทบาทที่เป็นจริงของศึกษานิเทศการอำเภอมีอยู่สองแบบคือ
งานที่อยู่ในขอบข่ายของการศึกษาโดยตรงและงานอื่น ๆ ซึ่งมีได้มีผลต่อการจัดการศึกษา
ของกระทรวงศึกษานิเทศการแต่ศึกษานิเทศการอำเภอได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติ

ประจวบ คำบุญรัตน์ (ประจวบ คำบุญรัตน์ 2522 : 1 - 4) กล่าวว่า
งานในหน้าที่ของกระทรวงศึกษานิเทศการนั้น รัฐบาลได้รับผิดชอบในการจัดการศึกษา
การศาสนาและการวัฒนธรรม กระทรวงศึกษานิเทศการมีกรมในสังกัดซึ่งรับผิดชอบเฉพาะงาน
เฉพาะอย่างไปทำ หน่วยงานนั้น ๆ รับผิดชอบในขอบเขตจำกัดไม่อาจก้าวล่วง งานของ
ตนเองออกไปได้ ส่วนงานของศึกษานิเทศการนั้นครอบคลุมงานทุกงานที่อยู่ในหน้าที่และ
ความรับผิดชอบของกระทรวงศึกษานิเทศการ ศึกษานิเทศการอำเภอเป็นตัวแทนของกระทรวง
ศึกษานิเทศการในส่วนภูมิภาค บทบาทหน้าที่ต้องปฏิบัติได้แก่ เป็นแหล่งรวบรวมข้อมูลเพื่อ
วางแผนโครงการและแผนงานทางการศึกษาเป็นศูนย์ประสานงานและให้บริการทาง
การศึกษาแก่หน่วยงานทุกหน่วยในสังกัดกระทรวงศึกษานิเทศการ เป็นศูนย์ประเมินผลและ
ติดตามผลทางการศึกษา

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษานิเทศการ (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษานิเทศการ
2519 : 3) ได้กล่าวถึงงานในหน้าที่ของศึกษานิเทศการอำเภอว่า ตามคำสั่งของ
กระทรวงศึกษานิเทศการที่ 687/2519 ลงวันที่ 27 ธันวาคม 2519 ได้กำหนด
อำนาจหน้าที่ของศึกษานิเทศการอำเภอคือ เป็นผู้แทนของกระทรวงศึกษานิเทศการ
ปฏิบัติหน้าที่ช่วยเหลือนายอำเภอในการปฏิบัติราชการอันเป็นหน้าที่ของกระทรวง
ศึกษานิเทศการในเขตอำเภอ มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายระเบียบข้อบังคับคำสั่งหรือมติของ

คณะรัฐมนตรีซึ่งกำหนดให้เป็นหน้าที่ของศึกษาธิการอำเภอ และประสานงานกับส่วนราชการบริหารส่วนท้องถิ่นหรือสถาบันการศึกษาภายในอำเภอ เพื่อให้การจัดการศึกษาภายในเขตอำเภอดำเนินไปด้วยดีมีประสิทธิภาพ

จะเห็นได้ว่าหน้าที่ของศึกษาธิการอำเภอคือ การจัดการศึกษาภายในอำเภอนั้น โดยเป็นผู้แทนของกระทรวงศึกษาธิการ ประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อร่วมกันจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ในการบริหารงานโดยทั่วไปได้จัดแบ่งหมวดงานของศึกษาธิการอำเภอไว้สี่ด้าน คือ ด้านงานธุรการ ด้านงานการเงิน ด้านงานบริหารบุคคล และด้านงานวิชาการ นอกจากนี้ศึกษาธิการอำเภอยังมีงานอื่น ๆ ที่ต้องปฏิบัติ เช่น งานเกี่ยวกับกองอำนวยการ รักษาความมั่นคงภายใน (กอ.รมน.) งานการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดให้โทษ งานป้องกันอาชญากรรม งานเกี่ยวกับเหล่ากาชาดและงานเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่น เป็นต้น ในที่นี้จะขอล่าวเฉพาะงานสี่ด้าน

1. งานธุรการ การบริหารงานธุรการเป็นงานที่มีความสำคัญเพราะเป็นสื่อกลางหรือศูนย์รวมที่เปรียบเสมือนหัวใจสำคัญในการบริหารการศึกษา งานธุรการเป็นงานที่เกี่ยวกับการควบคุมดูแลการปรับปรุงแก้ไขดำเนินการให้งานของสำนักงานเป็นไปด้วยดี และมีประสิทธิภาพ

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ 2520 : 8) กล่าวว่างานธุรการนั้นควรประกอบด้วยงานจัดสำนักงานและการปฏิบัติงานเกี่ยวกับหนังสือราชการตามระเบียบงานสารบรรณ

งานการจัดสำนักงาน ได้แก่การจัดแผนผังสำนักงาน การจัดท่าคำสั่ง แบ่งงาน การจัดหาวัสดุครุภัณฑ์ในสำนักงาน การจัดทำบัญชีการกำหนดส่งงาน การจัดเกี่ยวกับความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยในสำนักงาน การประชาสัมพันธ์ และอำนวยความสะดวก ตลอดจนการจัดป้ายประกาศและสถิติต่าง ๆ (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ 2523 : 3) สำหรับงานสารบรรณ ได้แก่งานที่ทำด้วยหนังสือ

นับตั้งแต่ รับ - ส่ง คิด อ่าน ร่าง พิมพ์ ทำสำเนา จดบันทึกเสนอ สั่งการ เก็บ
คนหา การยืม และการทำลาย (สุภรณ์ ประดับแก้ว 2524 : 21) งานธุรการ
ส่วนมากจะเป็นงานที่มีระเบียบปฏิบัติ มีคำสั่ง มีข้อบังคับ มีกฎหมายควบคุม หาก
ปฏิบัติผิดพลาดหรือบกพร่องจะตรวจพบได้ง่าย และอาจเป็นเหตุให้ เจ้าหน้าที่หรือ
ผู้บริหารมีความผิดได้ (อนันต์ อนันตรังสี 2525 : 147) ผู้มีชื่อว่างานธุรการ
ก็เท่ากับเป็นผู้จัดการทั้งหมดในการติดต่อตอบโต้ จักรเย็บและสั่งการเป็น จึงจะ
เป็นนักธุรการที่ดี (บุญชู เจนพนัส 2509 : 10)

สรุปได้ว่า ศึกษาธิการอำเภอมีหน้าที่ในการบริหารงานธุรการ คือ งาน
การจัดสำนักงานและงานสารบรรณ ซึ่งได้แก่ การจัดคำสั่งแบ่งงาน การจัดหา
วัสดุครุภัณฑ์ การจัดทำบัญชีส่งงาน การประชาสัมพันธ์ การอำนวยความสะดวก
ในการจัดการศึกษา และงานที่ทำด้วยหนังสือนับตั้งแต่รับส่ง ร่าง พิมพ์ ทำสำเนา
จดบันทึก สั่งการ ควบคุม ตรวจสอบ การเสนอขออนุมัติ การขออนุญาตดำเนินงาน

2. งานการเงิน การบริหารงานการเงินงบประมาณและการพัสดุเป็นปัจจัย
สำคัญยิ่งต่อความคงอยู่ ความเจริญก้าวหน้า หรือความล้มเหลวขององค์การหรือ
หน่วยงาน เพราะงานการเงิน การงบประมาณ และการพัสดุ มีความยุ่งยาก
สลับซับซ้อนด้วยระเบียบ ข้อบังคับ กฎหมาย จะต้องอาศัยเทคนิคต่าง ๆ ที่ต้อง
อาศัยความรู้จริงและประสบการณ์มากมาย

การบริหารงานการเงิน มีความสำคัญต่อผู้บริหารอย่างยิ่ง หน่วยงานจะพัฒนา
มากน้อยเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับการบริหารเรื่องการเงิน หากผู้บริหารมีความรู้
ความเข้าใจอย่างดี เกี่ยวกับการเงินในหน่วยงานของตน และหน่วยงานที่จำเป็นต้อง
เกี่ยวข้องด้วยแล้ว ผลคือ ทำให้หน่วยงานพัฒนาและได้ชื่อว่าเป็นผู้ที่มีความสามารถ
ในการบริหารผู้หนึ่ง (กิติมา ปรีดีคิลก 2522 : 30)

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
2523 : 14 - 16) ได้กำหนดขอบข่ายงานการเงินการบัญชีและการพัสดุไว้ดังต่อไปนี้

งานการเงิน ได้แก่ การดำเนินการในการรับส่ง เบิกจ่าย ถอน
เงินงบประมาณ เงินนอกงบประมาณ รับส่ง เงินรายได้แผ่นดิน จัดทำใบสำคัญ
เบิกเงินต่อสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ควบคุมการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่และ
หน่วยงานย่อยให้เป็นไปตามระเบียบการเงิน เป็นกรรมการรับเงินต่าง ๆ จาก
จังหวัดหรือคลังอำเภอ

งานการบัญชี ได้แก่ การทำบัญชีเงินงบประมาณ เงินนอกงบประมาณ
และเงินรายได้แผ่นดิน ทำเรื่องขอตั้งงบประมาณ จัดทำฎีกา หรือใบเบิกเงิน
งบประมาณตามหมวดรายจ่าย และเบิกเงินงบกลางให้แก่ข้าราชการและลูกจ้าง
ดำเนินการเก็บรักษาใบเสร็จรับเงินและเอกสารหลักฐานเกี่ยวกับการเงินไว้ เพื่อ
การตรวจสอบจัดทำงบการเงิน การรับจ่ายเงินงบประมาณส่ง สำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน
การตรวจสอบแนะนำการเงิน การบัญชี การพัสดุ ของสถานศึกษาในความควบคุม
ดูแลของอำเภอ การตรวจคั้งปีการเงินของโรงเรียนรัฐบาล การควบคุมการปฏิบัติงาน
ของเจ้าหน้าที่ในสำนักงาน และหน่วยงานย่อยให้เป็นไปตามระเบียบการบัญชี

การพัสดุ ได้แก่ การดำเนินการตามระเบียบพัสดุ ควบคุมดูแลการใช้
การซ่อมแซม การเก็บรักษาพัสดุ ครุภัณฑ์ การทำทะเบียนพัสดุครุภัณฑ์ การสำรวจ
และรายงานเกี่ยวกับพัสดุครุภัณฑ์ การควบคุมการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ให้ปฏิบัติตาม
ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ เป็นต้น

กล่าวได้ว่า การบริหารงานการเงิน การบัญชี การพัสดุ หมายถึง
การจัดและดำเนินการเกี่ยวกับการขอตั้งงบประมาณการรับส่ง เบิก จ่าย ผาก
ถอนเงิน การควบคุม การตรวจสอบแนะนำการเงิน การบัญชี การพัสดุ แก่
สถานศึกษา การทำรายงานและการปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วย
การพัสดุ

3. งานบริหารบุคคล การบริหารงานบุคคลเป็นองค์ประกอบสำคัญอย่างหนึ่ง ไม่ว่าจะเป็นการบริหารหน่วยงานประเภทใด ถ้าการบริหารบุคคลบกพร่องหน่วยงาน จะเจริญก้าวหน้ายากเพราะงานทุกชนิดดำเนินไปด้วยดีหรือไม่ย่อมขึ้นอยู่กับบุคลากร ถ้าหน่วยงานใดสามารถสรรหาบุคคลที่มีความรู้ความสามารถให้อยู่ปฏิบัติงานในองค์การ ได้นานที่สุดเป็นที่แน่ใจได้ว่า การบริหารงานในองค์การหรือหน่วยงานนั้นจะเจริญก้าวหน้า สามารถบรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (สมาน รังสิโยภักษ์ 2524 : 1)

อุทัย หิรัญโต (อุทัย หิรัญโต 2523 : 2) กล่าวว่า การบริหารงาน บุคคลคือ การปฏิบัติที่เกี่ยวกับตัวบุคคล หรือตัวเจ้าหน้าที่ในองค์การใดองค์การหนึ่ง นับตั้งแต่การสรรหาคนเข้าทำงาน การคัดเลือก การบรรจุแต่งตั้ง การโอน การย้าย การฝึกอบรม การพิจารณาความดีความชอบ การเลื่อนตำแหน่ง การเลื่อนเงินเดือน การปกครองบังคับบัญชา การดำเนินการทางวินัย การให้พ้นจากงาน และการจ่าย บำเหน็จบำนาญ เมื่อออกจากงานไป เสนาะ ตีเขาว์ (เสนาะ ตีเขาว์ 2519 : 6) ให้คงงานเห็นสอดคล้องว่า หน้าที่การบริหารงานบุคคล คือ การรับสมัคร การคัดเลือก การฝึกอบรม การพัฒนาบุคลากร การรักษาระเบียบวินัย การให้สวัสดิการ และการโยกย้ายเปลี่ยนแปลงตำแหน่งงานจากขอบข่ายการบริหารงานบุคคลดังกล่าวนี้นี้ สมพงษ์ เกษมสิน (สมพงษ์ เกษมสิน 2523 : 5 - 6) ได้ขยายขั้นตอนของ กระบวนการบริหารงานบุคคลออกเป็นแปดขั้นตอน คือ การวางแผนเกี่ยวกับการบริหารงาน บุคคล การสรรหาบุคคล การกำหนดอัตราเงินเดือนและค่าจ้าง การประเมินผล การปฏิบัติงานและการปูนบำเหน็จ การปกครองบังคับบัญชา การพัฒนาบุคคล การจกประโยชน์เกื้อกูลอื่น ๆ และการวิจัยเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล

เกษม สุวรรณกุล (เกษม สุวรรณกุล 2522 : 295 - 296) ได้ให้ แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลไว้ว่า การบริหารงานบุคคล เป็นหน้าที่และความรับผิดชอบ ที่สำคัญอย่างหนึ่งของผู้นบังคับบัญชา การบริหารในหน่วยงานจะมีประสิทธิภาพขึ้นอยู่กับ ความสามารถของผู้นบังคับบัญชาไม่น้อย ซึ่งจะต้องรับผิดชอบดูแลให้กฎหมาย ระเบียบที่เกี่ยวข้อง

การบริหารงานบุคคลที่มีอยู่ได้รับการปฏิบัติอย่างครบถ้วนถูกต้อง และอย่างตรงไปตรงมา พร้อมทั้งดูแลเอาใจใส่ให้หน่วยงานบริหารบุคคล เน้นหนักไปในทางบริการมากกว่าควบคุม ริเริ่มหรือรับเอาหลักการและวิธีที่ทันสมัยมาใช้ในหน่วยงานของตน ให้กำลังใจและปกป้องเจ้าหน้าที่บริหารงานบุคคลที่ดีมีคุณสมบัติสมควรให้ปฏิบัติงานได้อย่างดีเยี่ยม

บีช (Beach, 1975 : 78 - 80) ได้กำหนดขอบข่ายหรือกิจกรรมเกี่ยวกับการบริหารบุคคลไว้ ดังนี้

1. การคัดเลือกบุคคลเข้าทำงาน
2. การประเมินผลและผลการปฏิบัติงานที่เข้าใหม่
3. การฝึกอบรม
4. การสร้างภาวะผู้นำขึ้นในตัวบุคคล
5. การประเมินผลการปฏิบัติงาน
6. การฝึกงานและการแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่อง
7. การให้คำแนะนำแก่การปฏิบัติงาน
8. การให้ข้อเสนอแนะแก่ผู้มีอำนาจในการเพิ่มเงินเดือน เลื่อนขั้น เลื่อนตำแหน่ง โยกย้าย การให้ออกจากงาน
9. การทำกฎระเบียบต่าง ๆ ออกมาใช้และดูแลให้เป็นไปตามระเบียบนั้น
10. การแจ้งและชี้แจงนโยบายการปฏิบัติงานให้แก่บุคคลผู้ปฏิบัติงานทราบ
11. การเสนอข้อคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานให้ผู้บังคับบัญชาชั้นสูงทราบ
12. การสร้างแรงจูงใจให้บุคคลผู้ปฏิบัติงาน
13. การจัดสวัสดิการและหลักประกันในการทำงาน

ปรีชา คัมภีรปกรณ (ปรีชา คัมภีรปกรณ 2523 : 70) เห็นว่าหน้าที่การบริหารบุคคลของศึกษาธิการอำเภอนั้นมีสี่ประการ คือ การปกครองบังคับบัญชาและดูแลการปฏิบัติงาน การบรรจุแต่งตั้ง การรวบรวมข้อมูลเพื่อขออัตราค่าจ้าง การฝึกอบรมหรือการพัฒนาบุคคล ซึ่งสอดคล้องกับขอบข่ายการบริหารงานบุคคลของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ 2523 : 16 - 17)

ได้กำหนดขอบข่ายการบริหารงานบุคคลของศึกษาธิการอำเภอ

ไว้สามประการคือ การปกครองบังคับบัญชาและการดูแลการปฏิบัติงาน การบรรจุ
แต่งตั้ง การรวบรวมข้อมูลเพื่อขออัตรากำลัง การพัฒนาบุคคล การขอเลื่อนชั้น
เงินเดือน การขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ การลา การขออนุญาต
ไปราชการ การดำเนินการเกี่ยวกับวินัย การออกจากราชการ การร้องทุกข์
การอุทธรณ์ การจักส์ติการ และประโยชน์เกื้อกูลอื่น ๆ และการให้บำเหน็จบำนาญ

จึงสรุปได้ว่า การบริหารงานบุคคลเป็นการวางแผนและการจัดการเกี่ยวกับ
ตัวบุคคลในหน่วยงาน เพื่อให้ได้บุคคลที่เหมาะสมมาปฏิบัติงาน การบำรุงรักษาและ
พัฒนาให้บุคคลมีความรู้ความสามารถเหมาะสมที่จะปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ
ตลอดจนการให้สวัสดิการและการให้บำเหน็จบำนาญเมื่อเขาพ้นจากงานไป

4. งานวิชาการ การบริหารงานด้านวิชาการเป็นหน้าที่สำคัญมากสำหรับ
ผู้บริหารการศึกษา วิทยุ สาส์น (วิทยุ สาส์น 2523 : 436) กล่าวว่า
การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารกิจกรรมทุกชนิดในโรงเรียนซึ่งเกี่ยวข้องกับ
การปรับปรุงพัฒนาการสอนให้ได้ดี และมีประสิทธิภาพมากที่สุด ความจริงผู้บริหาร
การศึกษาหรือครูใหญ่ทุกคนควรรับผิดชอบเป็นผู้นำของครูในด้านวิชาการ เป็นอันดับแรก
การบริหารงานด้านวิชาการนั้น ผู้บริหารการศึกษาโดยทั่วไปควรกระจายอำนาจ และ
ความรับผิดชอบไปให้ครูทุกคน ความเป็นผู้นำของผู้บริหารการศึกษาอยู่ที่ความสามารถ
ที่จะให้คนอื่นได้ทำงาน

ดาวเรือง รัตนิน (ดาวเรือง รัตนิน 2518 : 19) กล่าวว่า
งานวิชาการเป็นงานที่สำคัญของการบริหารการศึกษาทุกระดับ ผู้บริหารการศึกษา
ต้องรับผิดชอบ ผู้บริหารการศึกษาจะต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร
ประมวลการสอน อุปกรณ์การสอน ตารางสอน แบบเรียน ห้องสมุดโรงเรียน การวัด
ผลการศึกษา และการสอนต่าง ๆ ที่ทันสมัยอยู่เสมอ งานวิชาการจะชี้ให้เห็นถึงคุณภาพ
และประสิทธิภาพของการจัดการศึกษาของหน่วยงานนั้น ผู้บริหารจะต้องเอาใจใส่
งานวิชาการเป็นพิเศษ

บุญถิ่น อัตถากร (บุญถิ่น อัตถากร 2515 : 3) ให้ความเห็นว่า
 ศึกษาธิการอำเภอเป็นตัวจักรสำคัญของการศึกษาที่อยู่ตามอำเภอต่าง ๆ ที่ว่าราชอาณาจักร
 มีหน้าที่ปรับปรุงส่งเสริมการศึกษาทั้งในและนอกระบบโรงเรียน เพื่อให้ประชาชนได้
 รับการศึกษาโดยทั่วถึง โดยอาศัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเป็นปัจจัยที่จะนำ
 การศึกษานำความรู้ไปสู่ประชาชน

เสมอ นาคพงศ์ (เสมอ นาคพงศ์ 2523 : 24) กล่าวว่างานวิชาการ
 ในหน้าที่ของศึกษาธิการอำเภอประกอบด้วย การวางแผนวิชาการ การวัดผล
 การปรับปรุงและส่งเสริม งานที่ต้องพิจารณาเป็นพิเศษ คือ คุณภาพทางการศึกษา
 ศึกษาธิการอำเภอต้องทำให้ได้สี่เรื่อง คือ

1. การนิเทศการศึกษา
2. การอบรมครูประจำการ
3. การวิจัย ค้นคว้า ทดลอง สถิติ
4. การพัฒนาหลักสูตร แบบเรียน อุปกรณ์การสอน และการส่งเสริม

การใช้วัสดุทางการศึกษา

ชำเลื่อง วุฒิจันทร์ (ชำเลื่อง วุฒิจันทร์ 2515 : 109 - 110)
 กล่าวว่างานวิชาการมีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะส่งผลให้การจัดการศึกษามรรคูป่าหม่าย
 ศึกษาธิการอำเภอจึงต้องเป็นผู้ปฏิบัติจัดทำ และรับผิดชอบงานทางวิชาการของ
 สถานศึกษาต่าง ๆ ภายในอำเภอด้วย งานวิชาการเป็นงานหนักที่ศึกษาธิการอำเภอ
 ต้องรับผิดชอบ งานวิชาการดังกล่าวแยกออกเป็นงานตรวจเยี่ยม แนะนำทางวิชาการ
 นิเทศ ประชุมอบรม วิจัยควบคุมการดำเนินงานทางวิชาการของสถานศึกษา
 การวัดผลการศึกษาภายในอำเภอ

อาจกล่าวสรุปได้ว่า งานบริหารวิชาการที่อยู่ในขอบเขตความรับผิดชอบของ
 ศึกษาธิการอำเภอได้แก่ งานวางแผนการศึกษา การตรวจการนิเทศส่งเสริมการศึกษา
 การจัดประชุมสัมมนา การฝึกอบรม การพัฒนาหลักสูตร การใช้เทคนิคและวิธีการใหม่ ๆ
 ทางการศึกษา การจัดเก็บและการวิเคราะห์ข้อมูล สถิติทางการศึกษา การทดลอง
 ค้นคว้าและวิจัย การติดตามผล การประเมินผลและการรายงาน

การพัฒนาชนบท

การพัฒนาชนบทเป็นงานที่ทำมานานแล้ว ทุก ๆ ปีหน่วยราชการและเอกชนจำนวนมากได้ทุ่มเททรัพยากรและกำลังคนจัดให้มีกิจกรรมในการพัฒนาชนบทกระจายอยู่ทั่วไป กระบวนการพัฒนาชนบทมักจะออกมาในรูปของระบบโครงการ ซึ่งเป็นระบบที่ประเทศไทยใช้ปฏิบัติกันมานานแต่เป็นไปในรูปต่างคนต่างทำ ดังนั้นผลที่เกิดขึ้นคือ "การขาดพลัง" ในการพัฒนา เพราะไม่มีการจัดโครงการให้สอดคล้องลงไปในพื้นที่เดียวกันและไม่ได้คำนึงถึงความแตกต่างกันในสภาพภูมิศาสตร์ วัฒนธรรม ประเพณี เศรษฐกิจและสังคม ความสำคัญในเรื่องนี้จึงอยู่ที่การมีส่วนร่วมอย่างเป็นกระบวนการ ในการพัฒนาชนบทเป็นสำคัญจึงจะก่อให้เกิดผลสำเร็จได้ แต่การดำเนินการในอดีตเป็นแบบแยกย่อยกันทำต่างคนต่างคิดโครงการใหม่ ๆ ก่อให้เกิดการขาดการประสานงานและการสูญเสียบุคลากรงบประมาณ

การมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาชนบทได้มีการปฏิบัติกันมาแล้วในอดีต แต่วิธีการนั้นแยกกันเป็นระดับ ๆ โดยไม่เกี่ยวข้องกัน เช่น ในระดับตำบลก็มีแผนพัฒนาตำบล ทำแผนเสร็จส่งไปให้กรมพัฒนาชุมชน ระดับอำเภอก็มีแผนพัฒนาอำเภอส่งให้กรมการปกครองทั้งสองแผนนี้ไม่สัมพันธ์กันเลยทั้งที่ตำบลอยู่ในความรับผิดชอบของอำเภอ แต่อำเภอไม่มีอำนาจในการพิจารณาแผนพัฒนาตำบล ส่วนจังหวัดก็มีแผนพัฒนาระดับจังหวัดส่งให้คณะกรรมการพัฒนาจังหวัด จะเห็นว่าต่างฝ่ายต่างทำแผนกันมาเป็นสิบ ๆ ปี แต่ต่างฝ่ายต่างไม่รู้เรื่องของกันและกัน ไม่รู้ว่าอะไรจะเกิดขึ้น การเข้าร่วมของประชาชนไม่ได้ระดมเอาไว้อย่างชัดเจนในระเบียบของทางราชการ วามหมายและภารกิจหรือองค์กรของประชาชนคืออะไร ประชาชนควรจะมีส่วนร่วมในโครงการและกิจกรรมอย่างไร จากปัญหาที่เกิดขึ้นดังกล่าว หน่วยงานของรัฐบาลและเอกชนในปัจจุบันต่างตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาดังกล่าว เหล่านี้ จึงได้พยายามผสมผสานแนวความคิดในการพัฒนาชนบทรวมกันแบบผสมผสาน ยึดหลักการผสมผสานของกิจกรรมการประสานงานและร่วมมือของหน่วยงาน รวมทั้งการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อพัฒนาตัวของประชาชนให้มากที่สุด (โฆนิค ปันเปี่ยมรักษ์ 2526 : 18)

หน่วยงานสำคัญในการพัฒนาชนบทอีกแห่งหนึ่งคือ กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งมีหน้าที่ให้การศึกษาแก่ประชาชนของประเทศแต่ก่อนนั้นเน้นการจัดการศึกษาในระบบโรงเรียน ปัจจุบันจะเห็นว่าการศึกษาระบบโรงเรียนไม่สามารถตอบสนองประชาชนทั้งประเทศได้อย่างทั่วถึงโดยเฉพาะประชาชนที่อยู่ชนบทห่างไกล กระทรวงศึกษาธิการจึงได้มาเน้นการศึกษานอกโรงเรียน ซึ่งสามารถจะตอบสนองความต้องการทางการศึกษาของประชาชนในชนบทได้อย่างทั่วถึงกว่าการศึกษาในระบบโรงเรียน

การศึกษานอกโรงเรียน

1. ความหมายของการศึกษานอกโรงเรียน โรลแลนด์ จี พอลสตัน ได้ให้ความหมายของการศึกษานอกโรงเรียนในเชิงเปรียบเทียบระหว่างการศึกษาในระบบโรงเรียนกับการศึกษานอกโรงเรียนดังนี้ "การศึกษาในระบบโรงเรียน หมายถึง การศึกษาที่จัดขึ้นเป็นชั้นเรียนที่ยอมรับและเริ่มต้นตั้งแต่ระดับประถมศึกษามัธยมศึกษาจนถึงอุดมศึกษา ... แต่การศึกษานอกโรงเรียนเป็นกิจกรรมต่าง ๆ ในสังคมที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้และทักษะนอกเหนือจากโรงเรียนภาคปกติ..."

(Paulston. 1971 : 2)

เควิน ไคลน์ และโทมัส บี คีน ได้กล่าวว่า "การศึกษานอกโรงเรียน เหมือนกับการศึกษาที่เรียกว่าการศึกษานอกระบบ การศึกษาผู้ใหญ่ การศึกษาตลอดชีวิต การศึกษาเบ็ดเสร็จเป็นคำที่หมายถึง ชนิดของการศึกษาที่จะพัฒนาขึ้นมาเพื่อเป็นการเลือกหรือส่งเสริมการศึกษาในระบบโรงเรียนหรือเป็นการจัดการศึกษาที่จัดขึ้นเพื่อช่วยปิดช่องว่างของประชากรจำนวนมาก ซึ่งไม่สามารถจะรับบริการการศึกษาได้อย่างเต็มที่ เมื่อเปรียบเทียบกับการศึกษาในโรงเรียนแล้ว การศึกษานอกโรงเรียน เป็นการศึกษาที่ยืดหยุ่นได้ง่าย" (Kline and Keelm. 1971 : 1 - 3)

คณะกรรมการที่ปรึกษาคณะปฏิบัติฝ่ายการศึกษานอกโรงเรียน ได้ให้คำจำกัดความของการศึกษานอกโรงเรียนไว้เมื่อ พ.ศ. 2515 ว่า การศึกษานอกโรงเรียน หมายถึง ประสบการณ์และกิจกรรมที่จัดขึ้นนอกระบบการศึกษาในโรงเรียนภาคปกติ

เพื่อส่งเสริมความรู้และความสามารถทั้งในด้านความรู้ทั่วไปและวิชาชีพให้ประชาชน
มีความเป็นอยู่ ประกอบอาชีพและทำหน้าที่พลเมืองดีขึ้น (กระทรวงศึกษาธิการ
2517 : 52)

กองการศึกษาผู้ใหญ่ (เดิม) กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ได้ให้
ความหมายของการศึกษานอกโรงเรียน ในความหมายของการศึกษาผู้ใหญ่มีลักษณะ
ความหมายคล้ายคลึงและใช้แทนกันได้ โดยกล่าวว่า ประสิทธิภาพและกิจกรรมที่จัด
ให้แก่ประชาชนที่อยู่นอกระบบโรงเรียนภาคปกติ เพื่อส่งเสริมความรู้ ความสามารถ
ทั้งในด้านความรู้ทั่วไป และวิชาชีพ ให้ประชาชนมีการกินที่อยู่ดีและสามารถดำรงชีวิต
อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ 2521 : 4)

สำหรับความหมายของการศึกษานอกโรงเรียน ซึ่งกรมการศึกษานอกโรงเรียน
ได้นิยามไว้ว่า การศึกษานอกโรงเรียน คือ กิจกรรมการศึกษาที่จัดขึ้นตามความจำเป็น
และความสนใจของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเพิ่มรายได้ เพิ่มทักษะ เพิ่มอาชีพ
ตลอดจนเพิ่มความรู้ เพื่อสามารถปรับตัวให้เข้ากับเปลี่ยนแปลงของสังคมและ
เพื่อให้สามารถดำเนินชีวิตในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยได้อย่างเป็นสุข
(กรมการศึกษานอกโรงเรียน ม.ป.ป. : 11)

จากคำนิยามความหมายของการศึกษานอกโรงเรียนพอสรุปลักษณะสำคัญ
ของการศึกษานอกโรงเรียนได้ดังนี้

1. เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นนอกระบบโรงเรียนภาคปกติ
2. เป็นกิจกรรมที่สังคมจัดขึ้นเพื่อประโยชน์ทางการศึกษาโดยเฉพาะ
3. มุ่งสร้างความสามารถของผู้เรียนให้รู้จักแก้ปัญหาเฉพาะสิ่งเฉพาะอย่าง
มากกว่าการศึกษาในระบบโรงเรียน
4. ส่งเสริมความเป็นอยู่ด้านส่วนตัวและสังคมให้ดีขึ้น
5. วิธีการจัดและกลุ่มผู้รับบริการแตกต่างจากการศึกษาในระบบโรงเรียน
6. ผู้ทำการสอนควรเป็นผู้มีความรู้ความชำนาญในวิชาที่สอน

7. สถานที่เรียน เครื่องมือ เป็นไปได้หลายรูปแบบ

8. ผู้จัดกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนอาจจะเป็นเอกชน รัฐบาล หรือรัฐกับเอกชนก็ได้

2. สภาพการศึกษานอกโรงเรียนทั่วไป การศึกษานอกโรงเรียนในประเทศไทยเป็นงานที่มีขอบข่ายกว้าง ให้บริการแก่ประชาชนมากกว่า 35 ล้านคน เปิดโอกาสให้บุคคลได้รับการศึกษาตลอดชีวิต หน่วยงานเฉพาะที่มีหน้าที่ให้การศึกษา นอกโรงเรียนโดยตรงก็คือ กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งแต่เดิมมามีกองการศึกษาผู้ใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา เป็นหน่วยงานหลัก ทำเนิงานการศึกษานอกโรงเรียนมานานกว่า 40 ปี การดำเนินงานการศึกษานอกโรงเรียนของกองการศึกษาผู้ใหญ่ระยะแรกมุ่งในการจัดการศึกษาเพื่อแก้ไขการไม่รู้หนังสือ และการให้เข้าเรียนที่พลเมืองตามระบอบประชาธิปไตย ต่อมาได้ปรับปรุงงานขยายให้กว้างขวางยิ่งขึ้น โดยมุ่งส่งเสริมอาชีพ ของประชาชนส่งเสริมการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์และส่งเสริมความเป็นอยู่ของ ประชาชนให้ดียิ่งขึ้นด้วย

เนื่องจากงานการศึกษานอกโรงเรียนเป็นงานที่มีขอบข่ายกว้างขวางและมีประชากรเป้าหมายซึ่งได้เข้ารับบริการด้านการศึกษาออกโรงเรียนมากมายดังได้กล่าวมาแล้ว จึงมีหน่วยงานทั้งรัฐบาลและหน่วยงานเอกชน จัดดำเนินงานการศึกษา นอกโรงเรียนเป็นจำนวนมากนอกเหนือไปจากกองการศึกษาผู้ใหญ่ในขณะนั้น ทั้งนี้ ก็เพื่อพยายามช่วยเหลือกันในการพัฒนาประชากรนอกระบบโรงเรียนให้เป็นพลเมือง ที่มีคุณภาพ การดำเนินงานการศึกษานอกโรงเรียนทั้งหน่วยงานรัฐบาลและเอกชนซึ่งมี อยู่หลายหน่วยงานล้วนแต่มีวัตถุประสงค์และวิธีการต่างกัน มีโครงการมากมายเพราะ แต่ละหน่วยงาน พยายามที่จะขยายงานให้กว้างขวางยิ่งขึ้น ทำให้เกิดปัญหา เช่น ปัญหาในการขาดการวางแผนงานที่แน่นอนในส่วนรวมซึ่ง เป็นผลทำให้เกิดการขาด ประสิทธิภาพในการดำเนินงานการจัดการศึกษานอกโรงเรียนไม่สนองความต้องการของ คนในระดับต่าง ๆ เพียงพอและปัญหาการปฏิบัติซ้ำซ้อนกันในบางเรื่อง ซึ่งก่อให้เกิด ความสิ้นเปลืองค่านงบประมาณบุคลากรและทรัพยากร เกิดความเหลื่อมล้ำในค่าน

มาตรฐานการดำเนินงานขาดการประสานงานระหว่างหน่วยงานทำให้การดำเนินงานไม่ต่อเนื่อง ไม่สนับสนุนส่งเสริมกันและกันทำให้การดำเนินงานไม่สัมพันธ์กับ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม

อาจกล่าวได้ว่าปัญหาการดำเนินงานการศึกษานอกโรงเรียนที่ผ่านมา มีสาเหตุสำคัญจากการขาดนโยบายที่ชัดเจนในการดำเนินงานการศึกษานอกโรงเรียน เพื่อแก้ปัญหาเหล่านี้ กระทรวงศึกษาธิการจึงได้มีการจัดตั้งกรมการศึกษานอกโรงเรียนขึ้นเมื่อวันที่ 24 มีนาคม พุทธศักราช 2522 โดยรวมกองการศึกษาผู้ใหญ่ซึ่งเดิมสังกัดกรมสามัญศึกษากับส่วนราชการบางส่วนจากกรมวิชาการอีกสองหน่วยงาน คือ ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษาและศูนย์วิจัยเพื่อการศึกษาเข้าด้วยกัน (กรมการศึกษานอกโรงเรียน 2524 : 1 - 2)

3. วัตถุประสงค์และนโยบายการศึกษานอกโรงเรียน ในการจัดตั้งกรมการศึกษานอกโรงเรียนมีวัตถุประสงค์และนโยบายดังต่อไปนี้ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน 2526 : 8)

3.1 วัตถุประสงค์การศึกษานอกโรงเรียน มีดังนี้

3.1.1 เพื่อขยายงานการศึกษานอกโรงเรียนให้กว้างขวางทั่วถึง และสอดคล้องกับแนวการจัดการศึกษาตลอดชีวิตแก่ประชาชนทุกเพศ ทุกวัย ตามความเหมาะสมและสภาพความเป็นอยู่ของประชากรแต่ละท้องถิ่น

3.1.2 เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมให้มีการกระจายทรัพยากรไปสู่ท้องถิ่นให้มากขึ้นและระดมทรัพยากรจากเอกชนและท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการศึกษานอกโรงเรียนให้เกิดประโยชน์สูงสุด

3.1.3 เพื่อปลูกฝังให้ประชาชนเป็นพลเมืองดี มีอาชีพ รู้จักคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น ทำประโยชน์แก่สังคมและอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นได้อย่างมีสุข

3.2 นโยบายการจัดการศึกษานอกโรงเรียน ของกรมการศึกษา
นอกโรงเรียน มีดังนี้ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน 2526 : 2)

3.2.1 เร่งจัดและสนับสนุนการศึกษานอกโรงเรียนใน
หลายรูปแบบ เพื่อเปิดโอกาสให้บุคคลมีโอกาสดำเนินการศึกษาตลอดชีวิต โดยเฉพาะ
อย่างยิ่งเพื่อประโยชน์แก่ผู้ที่ไม่ได้มีโอกาสรับการศึกษาในระบบโรงเรียน

3.2.2 ให้มีการประสานงานระหว่างหน่วยงาน ทั้งรัฐบาล
และเอกชนที่จัดการศึกษานอกโรงเรียน เพื่อให้การศึกษานอกโรงเรียนเป็นการศึกษา
ที่เข้าถึงประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศ และให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น

3.2.3 จัดรูปแบบและเนื้อหาวิชาทั้งด้านสามัญและอาชีพ เพื่อ
ตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น

3.2.4 ส่งเสริมให้หน่วยงานที่จัดการศึกษานอกโรงเรียน
มีการวิจัยติดตามผลและสร้างเสริมมาตรฐานเหมาะสมกับชุมชนให้เป็นประโยชน์แก่
สังคม

3.2.5 ส่งเสริมให้สื่อมวลชนต่าง ๆ ที่มีอยู่แล้วให้มีบทบาท
ในการส่งเสริมการศึกษาทั้งในและนอกโรงเรียนอย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะใช้
สถานีวิทยุที่มีอยู่แล้วทั่วประเทศจัดรายการเพื่อเผยแพร่ความรู้ของประชาชนให้มากขึ้น
โดยเน้นรายการที่เป็นประโยชน์แก่การดำรงชีวิต คุณธรรมและสร้างทัศนคติที่ดีแก่
ประชาชน

3.2.6 ส่งเสริมและสนับสนุนให้ท้องถิ่น เอกชน กลุ่มชน
ร่วมรับภาระในการให้บริการเด็กก่อนวัยเรียนโดยเฉพาะชนบท ในแหล่งเสื่อมโทรม
และในชนบทที่หนาแน่นพร้อมทั้งเร่งส่งเสริมให้ความรู้แก่บิดามารดาในการอบรมเลี้ยงดู
เด็ก โดยอาศัยสื่อมวลชนและสถาบันทั้งของรัฐบาลและเอกชนที่เกี่ยวข้อง

3.2.7 ปรับปรุงคุณภาพของการศึกษานอกโรงเรียน โดยเน้น
ค่านิยมการให้มีความชำนาญในการจัดการศึกษา รวมทั้งสนับสนุนการจัดสรรและใช้
ทรัพยากรสำหรับการศึกษานอกโรงเรียนให้เหมาะสม

3.2.8 เร่งรัดและหาทางให้ธุรกิจเอกชน มูลนิธิและสมาคม มีบทบาทร่วมมือกับรัฐบาลในการจัดการศึกษานอกโรงเรียนให้มากยิ่งขึ้น

3.2.9 ส่งเสริมให้มีการกระจายอำนาจการบริหารการศึกษา นอกโรงเรียนไปยังส่วนภูมิภาคและปรับปรุงการบริหารในระดับจังหวัดให้คล่องตัวยิ่งขึ้น

3.2.10 ส่งเสริมและสนับสนุนให้สถานศึกษาทุกระดับและทุกประเภท ให้บริการทางการศึกษานอกโรงเรียนให้แก่ประชาชนให้มากยิ่งขึ้น

3.2.11 ส่งเสริมให้ประชาชนมีความสามารถ และมีโอกาสที่จะ ร่วมในการดำเนินงานการศึกษานอกโรงเรียน เพื่อให้ตรงกับความต้องการและเหมาะสม กับสภาพความเป็นอยู่ของประชาชนแต่ละท้องถิ่น

3.2.12 ส่งเสริมและจัดการศึกษานอกโรงเรียนให้มีความประสาน สัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับการศึกษาในโรงเรียน และเสริมสร้างให้ต่อเนื่องเพียงพอ กับสิ่งที่การศึกษาในโรงเรียนได้สร้างความรู้พื้นฐานไว้

3.2.13 เร่งปรับปรุงกลไกการจัดการศึกษานอกโรงเรียนใน ระดับท้องถิ่นให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาในระดับท้องถิ่น เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมใน การแก้ไขปัญหาของตนเองอย่างแท้จริง

4. ลักษณะงานการศึกษานอกโรงเรียน กรมการศึกษานอกโรงเรียน ได้กำหนดลักษณะงานการศึกษานอกโรงเรียนที่สำคัญดังต่อไปนี้ (กรมการศึกษา นอกโรงเรียน 2524 : 11 - 14)

4.1 งานการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จขั้นพื้นฐาน มีความมุ่งหมาย เพื่อให้ประชาชนอ่านออกเขียนได้ ภูหน้าที่พลเมืองตามระบอบประชาธิปไตย ภูหลัก อาชีพเบื้องต้น และได้รับการพัฒนาโดยวิชาชีพเป็นหลัก ตลอดจนส่งเสริมให้ผูเรียน คิดเป็น และตัดสินใจแก้ปัญหาด้วยตนเองได้ โดยแยกออกเป็น

4.1.1 การศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จประเภทชั้นเรียน ส่วนใหญ่ใช้ครูประจำการในโรงเรียนประถมศึกษาเป็นผู้สอน แต่อาจมีสอนตามบ้านและสถานที่ต่าง ๆ บาง โดยใช้ครูนอกประจำการหรือวิทยากรอื่น ๆ

4.1.2 การศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จประเภทอาชีวศึกษา ครูสอน ส่วนใหญ่ใช้ครูประกาศนียบัตร ซึ่งยังไม่ถึงงานทำเป็นผู้สอน ครูสอนนักศึกษาไปตามบ้านหรือตามสถานที่ซึ่งรวมกลุ่มได้สะดวก และกำลังปรับปรุงให้มีบทบาทมากขึ้น แทนที่จะสอนเพียงอย่าง เดียวจะให้หาหน้าที่สำรวจปัญหาและพัฒนางานด้านอื่นด้วย

4.1.3 การศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จประเภทนักศึกษา วิทยาลัยครู เป็นโครงการร่วมมือกับวิทยาลัยครู โดยขอให้นักศึกษาซึ่งออกฝึกสอน ไปสอน นักศึกษาผู้ใหญ่แทนที่จะสอนนักเรียนในโรงเรียนปกติ

4.1.4 การศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จประเภทพระภิกษุสอน เพื่อเปิดโอกาสให้พระภิกษุ ซึ่งมีเจตนาจะบำเพ็ญสาธารณประโยชน์ ได้ช่วยเหลือในโครงการแก้ไขการไม่รู้หนังสือ

4.1.5 การศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จในหน่วยทหาร โดยร่วมมือกับหน่วยทหารจัดฝึกอบรมวิธีการให้แก่นายทหาร และจัดหนังสือแบบเรียนให้แก่ทหารประจำการที่ไม่รู้หนังสือ

4.1.6 การศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จสำหรับชาวเขา จัดในบริเวณที่มีชาวเขาทางภาคเหนือ โดยใช้หลักสูตร แบบเรียนที่ไ้พัฒนาขึ้นโดยเฉพาะสำหรับชาวเขา และใช้ผู้สอนที่เป็นชาวเขา ซึ่งเคยได้รับการศึกษาอย่างต่ำ ม.ศ. 3 (บางคนเคยศึกษาได้รับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา)

4.2 การศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ ระดับที่ 3 - 4 เป็นการจัดการศึกษาเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนที่ไม่ได้เรียนในระบบโรงเรียนภาคปกติ ได้มีโอกาสศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะให้ผู้เรียนรู้จักคิด รู้จักแก้ปัญหา โดยคำนึงถึงกระบวนการคิดซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบอย่างน้อยสามประการคือ ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสังคม สิ่งแวดล้อมและข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับวิชาการ

ลักษณะของหลักสูตร การจัดการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ ระดับที่ 3 - 4 ตามหลักสูตรใหม่ กำหนดดังนี้

4.2.1 จัดให้วิชาชีพเป็นวิชาเลือกแทนวิชาสามัญ เพื่อให้ผู้เรียนนำไปใช้ประโยชน์ในการประกอบอาชีพ และปรับปรุงความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น โดยพยายามจัดหลักสูตรวิชาชีพให้ยืดหยุ่นมากที่สุด ผู้เรียนจะเรียนจากโรงเรียนฝึกฝนอาชีพเคลื่อนที่ โรงเรียนอาชีวผู้ใหญ่เคลื่อนที่ และประจำที่ หรือหลักสูตรกลุ่มสนใจ ของกรมการศึกษานอกโรงเรียน หรือสถานศึกษาวิชาชีพอื่น ๆ ซึ่งกรมการศึกษานอกโรงเรียนรับรอง

4.2.2 แบ่งวิชาสามัญตามหลักสูตรเดิมออกเป็นหลักสูตรย่อย เพื่อให้ผู้เรียนเลือกเรียนได้เฉพาะบางส่วนซึ่งเหมาะสมกับความสนใจ สติปัญญา และความสามารถของตน โดยไม่จำเป็นต้องเรียนในสิ่งที่ตนไม่ถนัด

4.2.3 รวมวิชาสังคมศึกษา สุขศึกษา ประชากรศึกษา นิเวศศึกษา และเรื่องอื่นที่เป็นปัญหาชีวิตและสังคมที่สำคัญของผู้เรียนเข้าด้วยกันเป็นวิชาเดียวเรียกว่าวิชา "สร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต" ทั้งนี้ เพื่อให้มีความคล่องตัวในการจัดเนื้อหาวิชา และกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งเป็นการให้ผู้เรียนร่วมกันใช้ความคิดแก้ปัญหา นั้น ๆ

4.3 การศึกษาผู้ใหญ่สายสามัญ ระดับที่ 1 - 2 และ 5 เป็นการจัดการศึกษาต่อเนื่องให้กับประชาชนที่อยู่นอกระบบโรงเรียน ได้มีโอกาสแสวงหาความรู้เพิ่มเติมตามความต้องการวัย การศึกษาหาความรู้ในระดับที่สูงขึ้น

การศึกษาผู้ใหญ่สายสามัญ ระดับ 1 - 2 เป็นการศึกษาที่มีหลักสูตรเท่ากับประโยคประถมศึกษา 2 และประถมศึกษา 4 ในการวัดผลการเรียนผู้ใหญ่ ระดับที่ 1 กำหนดให้โรงเรียนมีหน้าที่วัดผลการเรียน ส่วนการวัดผลการศึกษาผู้ใหญ่ ระดับที่ 2 การวัดผลระหว่างภาคเรียนให้เป็นหน้าที่ของโรงเรียน ส่วนการวัดผลปลายภาคเรียน ในส่วนกลางให้อธิบดีเป็นผู้ดำเนินการวัดผลโรงเรียนส่วนภูมิภาค

ให้ผู้อำนวยการจังหวัดเป็นผู้ดำเนินการวัด โดยพิจารณาแต่งตั้งศึกษาธิการจังหวัด เป็นประธานกรรมการดำเนินการวัดผล หรือให้นายอำเภอเป็นผู้จัดดำเนินการวัดผล แล้วแต่กรณีการศึกษาผู้ใหญ่สายสามัญ ระดับที่ 5 เป็นการศึกษาที่ใช้หลักสูตรประโยค มัธยมศึกษาตอนปลาย การวัดผลเป็นไปตามระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการ การพิจารณาบรรจุผู้ที่ทำการสอนการศึกษาผู้ใหญ่ระดับที่ 5 ให้พิจารณาบรรจุที่ทำการสอนในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนภาคปกติ โดยไม่ต้องผ่านการอบรม ครูสอนโรงเรียนผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3 - 4

4.4 งานการศึกษาผู้ใหญ่สายอาชีพ เป็นการจัดให้บริการความรู้ ทักษะ อาชีพ แก่ประชาชนนอกโรงเรียนให้มีโอกาสได้ฝึกทักษะวิชาชีพตามความต้องการ ความสนใจ และความเหมาะสมกับตนเองและชุมชน ทั้งนี้ โดยแบ่งออกเป็นลักษณะ ของโรงเรียนสองประเภทคือ

4.4.1 ประเภทโรงเรียนประจำที่ ได้แก่ โรงเรียนอาชีว ศึกษาผู้ใหญ่ มีวิชาที่เปิดสอน 4 หมวด ได้แก่ อุตสาหกรรม คหกรรม ธุรกิจ และ เกษตรกรรม หลักสูตรกำหนดเวลาเรียนตั้งแต่ 100 ชั่วโมงขึ้นไป ถึง 1 ปี ตาม ความเหมาะสม

4.4.2 ประเภทโรงเรียนเคลื่อนที่ แบ่งออกเป็น

4.4.2.1 โรงเรียนอาชีวศึกษาผู้ใหญ่เคลื่อนที่ เป็นหน่วยเคลื่อนที่เล็ก ๆ เข้าไปบริการประชาชนในชนบทหรือหมู่บ้านที่ห่างไกล เปิดสอนตั้งแต่ 9.00 - 15.00 น. ใช้หลักสูตร 150 - 300 ชั่วโมง วิชาที่สอน มีคหกรรม เลี้ยงสัตว์ ศึกษาศาสตร์ เสริมสวย ช่างเครื่องยนต์ และเกษตรกรรม

4.4.2.2 โรงเรียนฝึกฝนอาชีพเคลื่อนที่ (ผอศ.) เป็นหน่วยเคลื่อนที่สำหรับบริการประชาชนในท้องถิ่นที่มีประชาชนหนาแน่น วิชาที่ เปิดสอนเน้นหนักทางคานอุตสาหกรรมและแบ่งเวลาเรียนเป็นรอบ ๆ

4.5 งานการศึกษาผู้ใหญ่แบบกลุ่มสนใจ เป็นการจัดการศึกษาโดย การรวมกลุ่มประชาชนให้ได้ไม่ต่ำกว่า 15 คน แล้วยื่นคำร้องจัดกลุ่มสนใจต่ออำเภอ

และจังหวัด หลักสูตรที่จัดสอนไม่มีจำกัด ผู้เรียนจะเรียนวิชาใดก็สามารถเรียนได้ถ้ามีอุปกรณ์และผู้ที่ดำเนินการได้ แต่ระยะเวลาเรียนจะต้องไม่เกิน 30 ชั่วโมง ผู้สอนไม่จำกัดคุณวุฒิหากเป็นผู้ที่มีประสบการณ์และความชำนาญงานในเรื่องที่จะสอนก็สามารถเป็นผู้สอนกลุ่มสนใจได้ การอนุมัติหลักสูตรและการจัดตั้งกลุ่มสนใจเป็นอำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัด กรมการศึกษานอกโรงเรียนเป็นผู้จัดสรรเงินค่าตอบแทนเป็นค่าสอนให้แก่วิทยากรส่งไปตั้งจ่ายที่จังหวัดในลักษณะเงินก้อนเพื่อให้จังหวัดสามารถจัดสรรได้ตามความต้องการ

4.6 ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน คำเนินงานโดยส่งเสริมให้ประชาชนในหมู่บ้านสร้างที่อ่านหนังสือ มีคณะกรรมการระดับหมู่บ้านมีหน้าที่รวบรวมจัดหาอาคารสถานที่และรับผิดชอบที่อ่านหนังสือ การรับ - ส่งหนังสือพิมพ์ ส่วนเจ้าหน้าที่รัฐบาลซึ่งประกอบด้วยการศึกษาธิการอำเภอ ศึกษาพิเศษ ฯลฯ ช่วยแนะนำและติดตามผลการดำเนินงาน กรมการศึกษานอกโรงเรียนได้จัดสรรงบประมาณค่าซื้อหนังสือพิมพ์จากการประเมินผลทั่วไปปรากฏว่าประชาชนในหมู่บ้านที่มีที่อ่านหนังสือจะได้รับความรู้ ข่าวดารความเคลื่อนไหวต่าง ๆ ตลอดจนตัวอย่างการพัฒนาการทางสังคมและขอคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ในการประกอบอาชีพมากกว่าประชาชนที่อยู่ในหมู่บ้านที่ไม่มีที่อ่านหนังสือ

4.7 หอสมุดประชาชน จัดตั้งในเขตเทศบาลของจังหวัดและเขตสุขาภิบาล การดำเนินการได้ร่วมมือกับท้องถิ่นในการจัดตั้งหอสมุดประชาชนโดยมีคณะกรรมการอำนวยการหอสมุดเป็นผู้ควบคุมการดำเนินงานของหอสมุดประชาชนแต่ละแห่ง ทางราชการได้จัดสรรงบประมาณในการก่อสร้างหอสมุดส่วนหนึ่งประชาชนร่วมกันออกเงินสมทบอีกส่วนหนึ่ง การจัดหอสมุดประชาชนที่ดำเนินการอยู่มีทั้งหอสมุดประชาชนจังหวัด หอสมุดประชาชนอำเภอ หอสมุดเคลื่อนที่ในเขต กทม. กลาง และหอสมุดเคลื่อนที่

4.8 งานโสตทัศนศึกษา (การศึกษาประชาชน) เป็นการศึกษาที่ให้ความรู้แก่ประชาชนทุกรูปแบบในลักษณะหน่วยเคลื่อนที่ไปสู่ประชาชนตามท้องถิ่นต่าง ๆ เช่น ให้ความรู้โดยการฉายภาพยนตร์ การสาธิต การบรรยาย การจัดนิทรรศการ หรือโดยวิธีใด ๆ ก็ตาม

4.9 การศึกษานอกโรงเรียนทางวิทยุและไปรษณีย์ เป็นการจัดการศึกษาโดยใช้สื่อมวลชนให้กับประชาชนที่อยู่นอกโรงเรียนและห่างไกล ไม่มีโอกาสที่จะศึกษาในโรงเรียนอันจะช่วยยกระดับการศึกษาให้ประชาชนมีความรู้และความสามารถมากยิ่งขึ้น

การดำเนินงานจัดการศึกษาทางวิทยุและไปรษณีย์ ได้ดำเนินการจัดการศึกษาประเภทต่าง ๆ ดังนี้

4.9.1 การศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จขั้นพื้นฐาน

4.9.2 การศึกษาแบบกลุ่มสนใจ

4.9.3 การศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ ระดับที่ 3 - 4

การเรียนการสอนในลักษณะของการเรียนการสอน มีสองวิธี

1. การเรียน มีสามวิธีคือ

1.1 เรียนโดยการรับฟังจากวิทยุ

1.2 เรียนโดยการศึกษาค้นคว้าตนเองจากเอกสารที่จัดไปให้พร้อมทั้ง

ทำกิจกรรมที่กำหนดให้

1.3 เรียนโดยการพบกับครูประจำกลุ่ม

2. การสอน มีสามวิธี คือ

2.1 การสอนโดยการออกอากาศทางวิทยุกระจายเสียง

2.2 สอนโดยทางไปรษณีย์

2.3 มีครูประจำกลุ่มพบผู้เรียน

4.10 โครงการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติ เป็นโครงการที่
 ดำเนินการชักจูงการไม่รู้หนังสือของประชาชน เพื่อให้ประชาชนที่มีอายุ 14 ปีบริบูรณ์
 ขึ้นไปจนถึง 50 ปีที่ไม่รู้หนังสือ ได้มีความรู้ อ่าน เขียน ภาษาไทยได้ เพื่อเป็น
 พื้นฐานในการพัฒนาชีวิตและแสวงหาความรู้ต่อไป ในการดำเนินงานใช้หลักการให้
 อาสาสมัครที่รู้หนังสือในหมู่บ้านสอนผู้ไม่รู้หนังสือ เพื่อจัดการไม่รู้หนังสือของ
 ประชาชนให้หมดไป โดยกรมการศึกษานอกโรงเรียนเป็นผู้รับผิดชอบประสานงานโครงการ

นอกจากงานดังกล่าวมาแล้วกรมการศึกษานอกโรงเรียนยังมีหน้าที่รับผิดชอบ
 ดำเนินการโครงการอบรมประชาชนที่อยู่ในชนบท เช่น ฝึกอบรมเกษตรกร ฝึกอบรม
 เยาวชน ฝึกอบรมกลุ่มแม่บ้าน ฝึกอบรมผู้ใหญ่ในชนบท นอกจากนั้นยังมีโครงการ
 พิเศษที่ดำเนินการอีกมาก เช่น โครงการประมงหมู่บ้านในภาคใต้ โครงการศูนย์
 การศึกษาเพื่อชุมชนในเขตภูเขา (ศ.ศ.ช.) เหล่านี้เป็นต้น ล้วนแต่เป็นส่วนประกอบ
 สำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน เพื่อเป็นกำลังในการพัฒนาประเทศต่อไป

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยขอเสนองานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. การวิจัยในต่างประเทศ โคเฮน (Cohen. 1971 : 118 - A)

ได้ทำการวิเคราะห์งานในหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ในรัฐอินเดียนา สหรัฐอเมริกา
 โดยส่งแบบสอบถามให้ศึกษานิเทศก์อำเภอเป็นผู้ตอบ ผลการวิเคราะห์พบว่ามีแปดประเภท
 คือ การเงิน การนิเทศการสอน การบริหารกิจการนักเรียน การดูแลอาคารสถานที่
 การประชาสัมพันธ์ การบริหารงานบุคคล การติดต่อกับสภาการศึกษาท้องถิ่น และ
 การบริหารงานทั่วไป จากการวิเคราะห์ข้อมูล ปรากฏว่า

1. ถ้าจำนวนนักเรียนเพิ่มมากขึ้น ศึกษานิเทศก์อำเภอมีแนวโน้มที่จะต้อง
 มอบหมายให้ผู้อื่นทำหน้าที่แทนมากขึ้น

2. ศึกษาธิการอำเภอโดยมากจะยอมรับทำงานโดยไม่คำนึงถึงขนาดของโรงเรียน ถ้าเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ จะมอบหมายให้ผู้ช่วยเหลือมาทำหน้าที่ในบางส่วน

3. ในโรงเรียนขนาดเล็ก จะมีงานไม่มากนักทำให้การบริหารงานมีประสิทธิภาพมากกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่

การวิจัยของนิโคไล (Nicolai, 1973 : 3214 - A) เรื่อง พฤติกรรมการบริหารงานของศึกษาธิการอำเภอในทัศนะของครูใหญ่โรงเรียนมัธยมศึกษาในรัฐแคลิฟอร์เนีย สหรัฐอเมริกาในปี 1973 พบว่าครูใหญ่ส่วนมากเชื่อถือพฤติกรรมการบริหารของศึกษาธิการอำเภอ คือ ความสามารถประสานงานกับคณะกรรมการศึกษาผู้ปกครองนักเรียนและชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นผู้นำในการตัดสินใจ ช่วยเหลือโรงเรียนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงก้าวหน้า โดยการนำเทคนิคใหม่ ๆ มาใช้ให้เกิดประสิทธิภาพต่อการเรียนการสอน การที่ศึกษาธิการอำเภอเยี่ยมเยียนโรงเรียนและบุคลากรบ่อย ๆ เป็นการกระตุ้นบุคลากรให้กระตือรือร้น และเพิ่มมนุษยสัมพันธ์อันดีระหว่างครูกับผู้บริหาร

2. การวิจัยภายในประเทศ มีผู้ทำวิจัยเกี่ยวกับศึกษาธิการอำเภอหลายเรื่อง ชื่อนามกล่าวเฉพาะที่เห็นว่าเกี่ยวข้อง ดังนี้

รุ่งศักดิ์ ป้องกงลาด (รุ่งศักดิ์ ป้องกงลาด 2519 : 43) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการประเมินสมรรถภาพการบริหารงานของศึกษาธิการอำเภอ ในเขตการศึกษา 11 ได้พบว่า สมรรถภาพการบริหารอยู่ในระดับปานกลาง สมรรถภาพด้านการบริหารบุคคล ด้านวิชาการ ด้านธุรการ และความสัมพันธ์กับชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง ด้านบุคลากรสูงกว่าทุกด้านและเกือบอยู่ในระดับสูง ส่วนด้านวิชาการนั้นอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างต่ำ และต่ำกว่าทุกด้าน

กัลยา รัตนบรรพต (กัลยา รัตนบรรพต 2521 : 172) ได้ทำการศึกษาบทบาทของศึกษาธิการอำเภอ พบว่า ศึกษาธิการอำเภอขาดอำนาจในการบริหารงานให้เป็นไปตามหน้าที่และประสบปัญหาการบริหารงานการศึกษา ร่วมกับเจ้าหน้าที่หน่วยงานอื่น ทำให้ศึกษาธิการอำเภอไม่แน่ใจในบทบาทของตนเอง

สุจินต์ แยมแพ (สุจินต์ แยมแพ 2521 : 97 - 102) ทำการศึกษา
ความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์อำเภอที่มีต่อการปฏิบัติงานวิชาการในโรงเรียนสังกัด
องค์การบริหารส่วนจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือพบว่า ปัญหาที่ทำให้การปฏิบัติงาน
วิชาการในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ของศึกษานิเทศก์อำเภอไม่ได้
ผลเนื่องจากการประสานงานไม่ดี การวางโครงการและความสัมพันธ์ในการนิเทศ
การศึกษามีน้อย การวางแผนทางปฏิบัติงานด้านวิชาการไม่ชัดเจน การขาดเอกภาพ
ในการบริหาร การขาดงบประมาณ ขาดบุคลากร ขาดยานพาหนะ และการขาด
การสนับสนุนจากผู้ที่เกี่ยวข้องอย่างแท้จริง

ประสิทธิ์ แดงรัมย์ (ประสิทธิ์ แดงรัมย์ 2524 : 187 - 188)

ทำการศึกษาการปฏิบัติงานและปัญหาการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียนของ
ศึกษานิเทศก์อำเภอในจังหวัดที่ตั้งศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดกับจังหวัดที่ยัง
ไม่ได้จัดตั้งศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดในภาคเหนือพบว่า ศึกษานิเทศก์อำเภอ
ปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียนอยู่ในระดับน้อยและมีปัญหาในการปฏิบัติงานอยู่
ในระดับน้อย ศึกษานิเทศก์อำเภอในจังหวัดที่มีศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด
ปฏิบัติงานสูงกว่าและมีปัญหาในการปฏิบัติงานน้อยกว่าศึกษานิเทศก์อำเภอในจังหวัดที่ไม่มี
ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด

กองพันธ์ พลแสน (กองพันธ์ พลแสน 2526 : 59 - 61) ได้ศึกษา
เกี่ยวกับพฤติกรรมการบริหารงานของศึกษานิเทศก์อำเภอตามทัศนะของผู้บริหารและ
ครูโรงเรียนเอกชนในจังหวัดอุบลราชธานีพบว่า พฤติกรรมการบริหารงานของศึกษานิเทศก์
อำเภอด้านบุคลากร ด้านวิชาการ ด้านธุรการและการเงิน และด้านสัมพันธ์กับชุมชน
ตามทัศนะของผู้บริหารและครู โดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง เมื่อเปรียบเทียบ
ทัศนะของผู้บริหารและครูต่อพฤติกรรมการบริหารงานของศึกษานิเทศก์อำเภอทั้งสี่ด้าน
ปรากฏว่าด้านบุคลากรกับด้านวิชาการมีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
ด้านธุรการ และการเงินมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ด้านความสัมพันธ์กับชุมชนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
 ครูที่มีวุฒิครูกับครูที่ไม่มีวุฒิครูมีทัศนคติต่อพฤติกรรม การบริหารงานของศึกษานิเทศก์อำเภอ
 ทั้งสี่ด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ครูที่มีประสบการณ์มากกับครูที่มี
 ประสบการณ์น้อยมีทัศนคติกับบุคลากรกับด้านวิชาการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
 ที่ระดับ .05

โสพล สิงห์ขวา (โสพล สิงห์ขวา 2527 : 70 - 71) ทำการศึกษา
 ปัญหาการบริหารงานของศึกษานิเทศก์อำเภอภาคตะวันออกเฉียงเหนือสรุปได้ว่า
 ศึกษานิเทศก์อำเภอภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีปัญหาการบริหารงานโดยส่วนรวมทุกด้าน
 อยู่ในระดับมากและศึกษานิเทศก์อำเภอภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีปัญหาในการบริหารงาน
 ไม่แตกต่างกัน

ปลื้ม บุญศรี (ปลื้ม บุญศรี 2527 : 69 - 73) ทำการศึกษา
 บทบาทการบริหารงานของศึกษานิเทศก์อำเภอในภาคใต้ พบว่าศึกษานิเทศก์อำเภอได้
 บริหารงานตามหน้าที่ทุกด้านเป็นไปตามบทบาทอยู่ในระดับมาก ปัญหาการบริหารงาน
 อยู่ในระดับน้อย ปัญหาการบริหารงานที่พบมากคือการบริหารงานบุคคล

ผลการวิจัยที่กล่าวมาแล้ว พอสรุปได้ว่าการบริหารงานและการปฏิบัติงาน
 ของศึกษานิเทศก์อำเภอยังประสบปัญหาอยู่ทั้งในระดับน้อยและระดับมาก ซึ่งแต่ละภาค
 มีปัญหาแตกต่างกันไป

จากการที่ได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้นำมาสรุปเป็น
 ขอบข่ายวิชาการสำหรับที่ได้นำมาใช้เป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยปัญหาและความคิดเห็น
 ของศึกษานิเทศก์อำเภอในการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

สมมติฐานการวิจัย

1. ศึกษาธิการอำเภอที่มีอายุ วุฒิ ประสบการณ์ และปฏิบัติงานในขนาดอำเภอ ต่างกันมีปัญหาในการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียนแตกต่างกันทั้งสี่ด้านคือ

- 1.1 ด้านงานธุรการ
- 1.2 ด้านงานการเงิน
- 1.3 ด้านงานบริหารบุคคล
- 1.4 ด้านงานวิชาการ

2. ศึกษาธิการอำเภอที่มีอายุ วุฒิ ประสบการณ์ และปฏิบัติงานในขนาดอำเภอ ต่างกัน มีความคิดเห็น เกี่ยวกับหน้าที่ในการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียนแตกต่างกันทั้งสี่ด้านคือ

- 2.1 ด้านงานธุรการ
- 2.2 ด้านงานการเงิน
- 2.3 ด้านงานบริหารบุคคล
- 2.4 ด้านงานวิชาการ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้าถึงรายละเอียดคือ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษานี้ได้แก่ ศึกษาธิการอำเภอที่ปฏิบัติงานประจำอำเภอและกิ่งอำเภอในภาคตะวันออกเฉียงเหนือจำนวน 237 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างในการศึกษานี้ได้จากวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นตามขนาดของอำเภอใช้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างแต่ละชั้นร้อยละ 60 ได้กลุ่มตัวอย่างดังรายละเอียดปรากฏในตาราง 1 - 2

ตาราง 1 จำนวนกลุ่มตัวอย่างแยกตามจังหวัดและขนาดของอำเภอ

ลำดับที่	จังหวัด	อำเภอขนาดใหญ่	อำเภอขนาดเล็ก	รวม
1	กาฬสินธุ์	2	4	6
2	ขอนแก่น	6	8	14
3	ชัยภูมิ	2	6	8
4	นครพนม	1	4	5
5	นครราชสีมา	8	7	15
6	หนองคาย	2	3	5
7	บุรีรัมย์	6	3	9
8	มหาสารคาม	5	2	7
9	มุกดาหาร	—	3	3
10	ยโสธร	—	5	5
11	ร้อยเอ็ด	7	2	9
12	เลย	1	5	6
13	ศรีสะเกษ	5	4	9
14	สกลนคร	2	6	8
15	สุรินทร์	3	5	8
16	อุดรธานี	4	8	12
17	อุบลราชธานี	5	8	13
	รวม	59	83	142

จากตาราง 1 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างได้มาจาก 17 จังหวัดและ 142 อำเภอ
ซึ่งแยกเป็นอำเภอขนาดใหญ่ 59 อำเภอ อำเภอขนาดเล็ก 83 อำเภอ

ตาราง 2 จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับแบบสอบถามคืนแยกตามสถานภาพของ
 ศึกษาธิการอำเภอในด้านการ รุณการศึกษา ประสิทธิภาพและขนาดของอำเภอ
 ที่ปฏิบัติงาน

สถานภาพของศึกษาธิการอำเภอ	จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับ แบบสอบถามคืน
1. อายุ	
1.1 ระหว่าง 30 - 45 ปี	74
1.2 ระหว่าง 46 - 60 ปี	57
รวม	131
2. รุณ	
2.1 ปริญญาตรีหรือต่ำกว่าปริญญาตรี	111
2.2 สูงกว่าปริญญาตรี	20
รวม	131
3. ประสิทธิภาพ	
3.1 ต่ำกว่า 10 ปี	87
3.2 10 ปีขึ้นไป	44
รวม	131

ตาราง 2 (ต่อ)

สถานภาพของศึกษานิเทศก์	จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับ แบบสอบถามคืน
4. ขนาดของอำเภอ	
4.1 อำเภอขนาดใหญ่	50
4.2 อำเภอขนาดเล็ก	81
รวม	131

จากตาราง 2 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างที่ได้รับแบบสอบถามคืนมีจำนวน 131 คน โดยแยกเป็นอายุระหว่าง 30 – 45 ปี 74 คน อายุระหว่าง 46 – 60 ปี 57 คน วุฒิปริญญาตรีหรือต่ำกว่าปริญญาตรี 111 คน สูงกว่าปริญญาตรี 20 คน ประสบการณ์ต่ำกว่า 10 ปี 87 คน ประสบการณ์ 10 ปีขึ้นไป 44 คน และอำเภอขนาดใหญ่ 50 คน อำเภอขนาดเล็ก 81 คน

เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ลักษณะเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อสอบถามปัญหาและความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์ในการปฏิบัติงาน การศึกษานอกโรงเรียน โดยแบ่งกลุ่มข้อความที่เป็นปัญหาวนออกเป็นสี่ด้าน คือ ด้านธุรการ ด้านการเงิน ด้านการบริหารบุคคลและด้านวิชาการ ส่วนกลุ่มข้อความที่แสดงถึงความคิดเห็นเกี่ยวกับหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ในการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียนแบ่งออกเป็นสี่ด้านเช่นเดียวกันคือ ด้านธุรการ ด้านการเงิน

ด้านการบริหารบุคคล และด้านวิชาการ แบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า มีห้าระดับน้ำหนัก โดยแบ่งออกเป็นสามตอนคือ

ตอนที่หนึ่ง เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของศึกษานิเทศก์อำเภอ ได้แก่ อำเภอที่ปฏิบัติงานอยู่ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง ศึกษานิเทศก์อำเภอ แบบสอบถามเป็นแบบเติมคำและเลือกตอบ

ตอนที่สอง เป็นแบบสอบถามปัญหาการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียนและความคิดเห็นเกี่ยวกับหน้าที่ในการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียนของศึกษานิเทศก์อำเภอ ลักษณะคำถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) แบบสอบถามตอนนี้ให้ผู้ตอบประเมินระดับปัญหา และความคิดเห็นในการปฏิบัติงานเป็นรายชื่อ ในการตอบแต่ละข้อใช้เกณฑ์น้ำหนักคะแนนกำหนดไว้ ดังนี้

ในข้อความที่เป็นปัญหา

เป็นปัญหามากที่สุด	กำหนดให้คะแนน	5	คะแนน
เป็นปัญหามาก	กำหนดให้คะแนน	4	คะแนน
เป็นปัญหากลาง	กำหนดให้คะแนน	3	คะแนน
เป็นปัญหาน้อย	กำหนดให้คะแนน	2	คะแนน
เป็นปัญหาน้อยที่สุด	กำหนดให้คะแนน	1	คะแนน

ในข้อความที่เป็นความคิดเห็น

เห็นควยอย่างยิ่ง	กำหนดให้คะแนน	5	คะแนน
เห็นควย	กำหนดให้คะแนน	4	คะแนน
ไม่แน่ใจ	กำหนดให้คะแนน	3	คะแนน
ไม่เห็นควย	กำหนดให้คะแนน	2	คะแนน
ไม่เห็นควยอย่างยิ่ง	กำหนดให้คะแนน	1	คะแนน

ตอนที่สาม เป็นคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงาน
การศึกษานอกโรงเรียน

การสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลมีขั้นตอนในการสร้างดังนี้

1. ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานในหน้าที่ของศึกษาธิการอำเภอที่
เกี่ยวกับการศึกษานอกโรงเรียน แล้ววิเคราะห์รายละเอียดการปฏิบัติงานในหน้าที่
ทั้งสี่ด้าน ได้แก่ งานธุรการ งานการเงิน งานบริหารบุคคลและงานวิชาการ
2. สัมภาษณ์ศึกษาธิการอำเภอจำนวนหกคน หัวหน้าศูนย์การศึกษา
นอกโรงเรียนจังหวัด จำนวนหนึ่งคนและเจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด
จำนวนหกคน ของจังหวัดสกลนคร เพื่อประมวลรายละเอียดเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน
ในหน้าที่ของศึกษาธิการอำเภอเกี่ยวกับงานศึกษานอกโรงเรียน
3. นำแบบสอบถามที่สร้างแล้วให้หัวหน้าศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน
พิจารณาตรวจแก้เพื่อให้แบบสอบถามครอบคลุมงานการศึกษานอกโรงเรียน
4. นำแบบสอบถามฉบับร่างให้คณะกรรมการควบคุมปริญญาบัตรตรวจ
เมื่อได้รับความเห็นชอบแล้วจึงนำไปทดลองใช้ (Try - Out) กับศึกษาธิการอำเภอ
ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน เพื่อตรวจสอบว่าสื่อความหมายได้ก็เพียงพอ และ
เพื่อปรับปรุงแก้ไขสำนวนภาษาแล้วหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยวิธีสัมประสิทธิ์
แอลฟา (Alpha Coefficient) ของกรอนบาค (Cronbach. 1970 : 161)
ซึ่งปรากฏว่า แบบสอบถามค่านัยของการปฏิบัติงานมีความเชื่อมั่นที่ระดับ 0.99 ด้าน
ความคิดเห็นมีความเชื่อมั่นที่ระดับ 0.99 แบบสอบถามทั้งฉบับมีความเชื่อมั่นที่ระดับ 0.99

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัยครั้งนี้ โดยดำเนินการรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยส่งแบบสอบถามจำนวน 142 ฉบับ ทางไปรษณีย์ไปยังศึกษานิเทศก์อำเภอที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 142 คน แยกเป็นศึกษานิเทศก์อำเภอที่ปฏิบัติงานในเขตอำเภอขนาดใหญ่ จำนวน 59 คน และเป็นศึกษานิเทศก์อำเภอที่ปฏิบัติงานในเขตอำเภอขนาดเล็ก จำนวน 83 คน ในการส่งแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ขอหนังสือขอความร่วมมือไปยังศึกษานิเทศก์อำเภอจากสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ และบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร และขอให้ศึกษานิเทศก์อำเภอส่งแบบสอบถามคืนผู้วิจัยทางไปรษณีย์เช่นกัน หลังจากส่งแบบสอบถามไปแล้วประมาณ 30 วัน ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามโดยวิธีข้างต้นพร้อมหนังสือทวงถามไปยังศึกษานิเทศก์อำเภอที่ไม่ส่งแบบสอบถามคืนมาอีกครั้งหนึ่ง แล้วรอแบบสอบถามที่ส่งคืนมาอีก 20 วัน เมื่อครบกำหนดแล้วผู้วิจัยรวบรวมแบบสอบถามที่ได้รับคืนเพื่อวิเคราะห์ผลต่อไป

จากแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งสิ้น 142 ฉบับ ผู้วิจัยได้รับคืน 131 ฉบับคิดเป็นร้อยละ 92.25 ในจำนวนนี้เป็นแบบสอบถามของศึกษานิเทศก์อำเภอที่ปฏิบัติงานอยู่ในอำเภอขนาดใหญ่ 50 ฉบับ และของศึกษานิเทศก์อำเภอที่ปฏิบัติงานอยู่ในอำเภอขนาดเล็ก 81 ฉบับ

2. ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับคืนมา ปรากฏว่าแบบสอบถามทุกฉบับมีความสมบูรณ์ สามารถใช้วิเคราะห์ผลต่อไปได้

3. วิเคราะห์ข้อมูลกระทำโดยแจกแจงความถี่ หาค่ามัธยฐานเลขคณิต ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของสองกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ t -test ทดสอบความแตกต่างตามตัวแปรอายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์และขนาดของอำเภอที่ปฏิบัติงาน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่

1. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์แบบสอบถาม การหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient Alpha) ไชยสุทร (Gronbach. 1970 : 161)

$$\alpha = \left[\frac{K}{K-1} \left(1 - \frac{\sum s_i^2}{s_t^2} \right) \right]$$

เมื่อ	α	แทน	ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ
	K	แทน	จำนวนข้อของแบบสอบถาม
	$\sum s_i^2$	แทน	ผลรวมความแปรปรวนเป็นรายข้อ
	s_t^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของแบบสอบถามทั้งฉบับ

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลและทดสอบสมมติฐาน

2.1 ค่าคะแนนเฉลี่ย ใช้สูตร (Guildford. 1956 : 54)

$$\bar{x} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{x}$ แทน ค่าเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมทั้งหมดของคะแนน

N แทน จำนวนคะแนนทั้งหมด

2.2 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ใช้สูตร (Ferguson.

1966 : 67)

$$S.D. = \sqrt{\frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ S.D. แทน ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$\sum X^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

$(\sum X)^2$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง

N แทน จำนวนคะแนนทั้งหมด

2.3 ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างสองกลุ่ม

ใช้ t - test โดยใช้สูตร (Winer. 1962 : 42)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{s_1^2}{n_1} + \frac{s_2^2}{n_2}}}$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าสถิติแสดงถึงความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของ สองกลุ่ม
$\bar{X}_1$		แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ยกลุ่มที่ 1
$\bar{X}_2$		แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ยกลุ่มที่ 2
S_1^2		แทน	ความแปรปรวนกลุ่มที่ 1
S_2^2		แทน	ความแปรปรวนกลุ่มที่ 2
n_1		แทน	ขนาดของกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 1
n_2		แทน	ขนาดของกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 2

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล และการแปลความหมายของการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

$\bar{X}$	แทน	คะแนนเฉลี่ย
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	แทน	ค่าความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของสองกลุ่ม

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์คะแนนเฉลี่ยของปัญหาและความคิดเห็นของศึกษาธิการอำเภอ ในการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียน ผู้วิจัยได้แปลความหมายของค่าคะแนนเฉลี่ยในแต่ละค่า ดังนี้

1.00 - 1.50	หมายถึง	เป็นปัญหาน้อยที่สุด	หรือ	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
1.51 - 2.50	หมายถึง	เป็นปัญหาน้อย	หรือ	ไม่เห็นด้วย
2.51 - 3.50	หมายถึง	เป็นปัญหามากกลาง	หรือ	ไม่แน่ใจ
3.51 - 4.50	หมายถึง	เป็นปัญหามาก	หรือ	เห็นด้วย
4.51 - 5.00	หมายถึง	เป็นปัญหามากที่สุด	หรือ	เห็นด้วยอย่างยิ่ง

การนำเสนอข้อมูลแบ่งออกได้เป็นสี่ตอนเพื่อให้สอดคล้องกับความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า ดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ปัญหาการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียนของ
ศึกษาธิการอำเภอ ตามลักษณะงานและผลรวมในแต่ละด้านคือ ปัญหาด้านธุรการ
ปัญหาด้านการเงิน ปัญหาด้านบริหารบุคคล ปัญหาด้านวิชาการและปัญหารวม
ในแต่ละด้าน

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับหน้าที่ในการปฏิบัติงานการศึกษา
นอกโรงเรียนของศึกษาธิการอำเภอตามลักษณะงานและผลรวมในแต่ละด้านคือ
หน้าที่ด้านธุรการ หน้าที่ด้านการเงิน หน้าที่ด้านบริหารบุคคล หน้าที่ด้านวิชาการ
และหน้าที่รวมในแต่ละด้าน

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียนของ
ศึกษาธิการอำเภอ โดยจำแนกตามอายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์และขนาดของ
อำเภอ

ตอนที่ 4 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับหน้าที่ในการปฏิบัติงานการศึกษา
นอกโรงเรียนของศึกษาธิการอำเภอโดยจำแนกตามอายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์
และขนาดของอำเภอ

ตอนที่ 5 ข้อค้นพบอื่น ๆ จากการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ปัญหาการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียน ปัญหาในการปฏิบัติงาน
การศึกษานอกโรงเรียนของศึกษาธิการอำเภอแยกตามลักษณะงานและในแต่ละด้าน
รายละเอียดปรากฏในตาราง 3 - 7 ดังต่อไปนี้

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานปัญหาการปฏิบัติงานการศึกษา
นอกโรงเรียนของศึกษานิเทศก์อำเภอคำชะอีตามลักษณะงานเป็นรายข้อ

ลักษณะงานการศึกษานอกโรงเรียน	ข้อคำถาม	$\bar{X}$	S.D.
การศึกษานักเรียนแบบเบ็ดเสร็จขั้นพื้นฐาน	1	2.57	1.06
	2	2.99	1.16
	3	2.76	1.41
	4	2.15	1.18
	5	2.64	1.34
	รวม	2.62	1.27
การศึกษานักเรียนแบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3-4	6	3.22	1.03
	7	2.91	1.12
	8	2.99	1.26
	9	2.91	1.16
	รวม	3.01	1.15
การศึกษานักเรียนสายสามัญระดับที่ 5	10	3.29	1.34
	11	2.68	1.25
	12	2.68	1.15
	13	2.68	1.22
	รวม	2.83	1.27

ตาราง 3 (ต่อ)

ลักษณะงานการศึกษานอกโรงเรียน	ข้อคำถาม	$\bar{X}$	S.D.
การศึกษานักเรียนใหญ่สายอาชีพ	14	3.45	1.17
	15	3.22	1.33
	16	2.61	1.29
	รวม	3.09	1.31
การศึกษานักเรียนใหญ่แบบกลุ่มสนใจ	17	2.91	1.16
	18	2.80	1.19
	รวม	2.86	1.18
ทำหนังสือประจำหมู่บ้าน	19	3.14	1.28
	20	2.91	1.22
	21	3.33	1.29
	22	3.33	1.22
	23	3.52	1.21
	24	3.60	1.20
	รวม	3.31	1.26

ตาราง 3 (ต่อ)

ลักษณะงานการศึกษานอกโรงเรียน	ข้อคำถาม	$\bar{x}$	S.D.
ห้องสมุดประชาชน	25	3.75	1.24
	26	3.33	1.29
	รวม	3.54	1.26
โสตทัศนศึกษา	27	3.41	1.33
	28	3.03	1.27
	รวม	3.22	1.30
การศึกษานานาชาติแบบเบ็ดเสร็จ ระดับที่ 3 - 4 ทางวิทยุและ ไปรษณีย์	29	2.99	1.35
	30	3.03	1.18
	31	2.80	1.10
	32	3.03	1.07
	33	2.91	1.16
	34	2.57	1.20
	รวม	2.89	1.19

ตาราง 3 (ต่อ)

ลักษณะงานการศึกษานอกโรงเรียน	ข้อคำถาม	$\bar{X}$	S.D.
การฝึกอบรม	35	2.64	1.26
	36	2.72	1.24
	รวม	2.69	1.25
การรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือ	37	2.99	1.26
	38	2.99	1.17
	39	3.22	1.14
	40	2.95	1.21
	41	3.18	1.34
	42	3.06	1.10
	รวม	3.07	1.21
ค่าเฉลี่ยรวม		3.00	1.26

จากตาราง 3 แสดงว่าโดยส่วนรวมศึกษาธิการอำเภอมียุทธในการปฏิบัติงาน
 ด้านธุรการอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาปัญหาตามลักษณะของงานปรากฏว่า
 งานที่มีปัญหาในระดับมากที่สุดไม่มี งานที่มีปัญหาอยู่ในระดับมาก คืองานห้องสมุดประชาชน

ข้อที่เป็นปัญหามากได้แก่ ข้อ 25 การร่วมกับคณะกรรมการห้องสมุดจัดหาที่ดินและ
 ทุนสมทบในการก่อสร้างอาคารห้องสมุดประชาชน งานที่มีปัญหาโดยส่วนรวมอยู่ใน
 ระดับปานกลาง ได้แก่งานที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ
 พบว่า ข้อ 24 การควบคุมการจัดส่งหนังสือพิมพ์ให้ถึงที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน
 อย่างสม่ำเสมอและข้อ 23 การจัดส่งเอกสาร หนังสือ วารสารที่ได้รับไปให้
 ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านเป็นปัญหามาก งานที่มีปัญหাপานกลางในอันดับรองลงมา
 ได้แก่ งานโสตทัศนศึกษา งานการศึกษาสายอาชีพ งานการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือ
 งานการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3 - 4 งานการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ
 ระดับ 3 - 4 ทางวิทยุและไปรษณีย์ งานกลุ่มสนใจ งานการศึกษาผู้ใหญ่สายสามัญ
 ระดับที่ 5 งานฝึกอบรม และงานการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จขั้นพื้นฐานตามลำดับ
 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่เป็นปัญหาน้อยคือข้อ 4 การเสนอในประกาศนียบัตร
 นักศึกษาผู้ใหญ่โรงเรียนผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จขั้นพื้นฐานให้นายอำเภอลงนาม

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานปัญหาการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียนของศึกษานิเทศก์อำเภอคานการ เงินแยกตามลักษณะงานเป็นรายข้อ

ลักษณะงานการศึกษานอกโรงเรียน	ข้อคำถาม	$\bar{X}$	S.D.
การศึกษาผู้ใหญ่แบบ เบ็ดเสร็จขั้นพื้นฐาน	43	2.99	1.13
การศึกษาผู้ใหญ่แบบ เบ็ดเสร็จระดับที่ 3-4	44	3.22	1.36
	45	2.76	1.39
	รวม	2.99	1.38
การศึกษาผู้ใหญ่สายสามัญระดับที่ 5	46	3.03	1.33
	47	2.80	1.26
	รวม	2.91	1.30
การศึกษาผู้ใหญ่สายอาชีพ	48	2.76	1.10
การศึกษาผู้ใหญ่แบบกลุ่มสนใจ	49	2.76	1.24
ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน	50	2.76	1.24

ตาราง 4 (ต่อ)

ลักษณะงานการศึกษานอกโรงเรียน	ข้อคำถาม	$\bar{X}$	S.D.
ห้องสมุดประชาชน	51	3.22	1.36
	52	2.57	1.26
	รวม	2.89	1.31
การศึกษานักใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3 - 4 ทางวิทยุและไปรษณีย์	53	2.76	1.17
	54	2.76	1.20
	รวม	2.76	1.19
การฝึกอบรม	55	2.80	1.23
การรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือ	56	2.95	1.18
	57	2.91	1.22
	รวม	2.93	1.20
ค่าเฉลี่ยรวม		2.87	1.26

จากตาราง 4 แสดงว่า โดยส่วนรวมศึกษานิเทศก์อำเภอมีปัญหาในการปฏิบัติงานด้านการเงินอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาตามลักษณะของงานไม่พบว่า งานใดมีปัญหาในระดับมากและมากที่สุด งานที่มีปัญหาในระดับปานกลางอยู่ในระดับสูงสุดได้แก่ งานการศึกษายุ่งใหญ่แบบเบ็ดเสร็จขั้นพื้นฐานและงานการศึกษายุ่งใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3 - 4 รองลงมา ได้แก่ งานการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือ งานการศึกษายุ่งใหญ่สายสามัญระดับที่ 5 งานห้องสมุดประชาชน งานฝึกอบรม และงานกลุ่มสนใจ งานที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน งานการศึกษาสายอาชีพ งานการศึกษายุ่งใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3 - 4 ทางวิทยุ และไปรษณีย์มีปัญหาอยู่ในระดับเดียวกันทั้งสี่งาน

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานปัญหาการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียนของศึกษานิเทศก์อำเภอด้านการบริหารบุคคลแยกตามลักษณะงานเป็นรายขอ

ลักษณะงานการศึกษานอกโรงเรียน	ข้อคำถาม	$\bar{X}$	S.D.
การศึกษายุ่งใหญ่แบบเบ็ดเสร็จขั้นพื้นฐาน	58	3.06	1.16
	59	3.10	1.14
	รวม	3.09	1.15

ตาราง 5 (ต่อ)

ลักษณะงานการศึกษานอกโรงเรียน	ข้อคำถาม	$\bar{X}$	S.D.
การศึกษานักเรียนใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3 - 4	60	3.10	1.14
	61	2.95	1.04
การศึกษานักเรียนใหญ่สายสามัญระดับที่ 5	62	3.41	1.14
	63	3.10	1.07
	รวม	3.25	1.11
การศึกษานักเรียนใหญ่แบบกลุ่มสนใจ	64	3.18	1.10
	65	2.99	1.13
	รวม	3.08	1.12
ห้องสมุดประชาชน	66	2.64	1.13
การศึกษานักเรียนใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3 - 4 ทางวิทยุและไปรษณีย์	67	2.87	1.07
	68	2.83	1.09
	รวม	2.86	1.08

ตาราง 5 (ต่อ)

ลักษณะงานการศึกษานอกโรงเรียน	ข้อคำถาม	$\bar{X}$	S.D.
การฝึกอบรม การรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือ	69	3.14	1.25
	70	3.25	1.15
	71	3.52	1.21
	72	3.67	1.26
	รวม	3.46	1.21
ค่าเฉลี่ยรวม		3.12	1.17

จากตาราง 5 แสดงว่า โดยส่วนรวมศึกษานิเทศก์อำเภอมีปัญหาในการปฏิบัติงานด้านการบริหารบุคคลอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาตามลักษณะของงานพบว่า งานที่มีปัญหามากที่สุดได้แก่ งานการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือ เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อ 27 การควบคุมการทำงานของคณะทำงานในระดับตำบลและหมู่บ้านของโครงการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือ และข้อ 71 การจัดหาอาสาสมัครไปสอนผู้ไม่รู้หนังสือมีปัญหามากตามลำดับ ส่วนงานอื่น ๆ มีปัญหาระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ที่ไม่มีข้อใดเป็นปัญหามากได้แก่งานการศึกษานักเรียนสายอาชีพ งานฝึกอบรม งานการศึกษานักเรียนแบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3 - 4 งานการศึกษานักเรียนแบบเบ็ดเสร็จขั้นพื้นฐาน งานกลุ่มสนใจ งานการศึกษานักเรียนสายสามัญระดับที่ 5 งานการศึกษานักเรียนแบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3-4 ทางวิทยุและไปรษณีย์ และงานห้องสมุดประชาชนตามลำดับ

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียนของศึกษาธิการอำเภอคำชะโนดวิทยาการแยกตามลักษณะงานเป็นรายข้อ

ลักษณะงานการศึกษานอกโรงเรียน	ข้อคำถาม	$\bar{X}$	S.D.
การศึกษานักเรียนแบบเบ็ดเสร็จขั้นพื้นฐาน	73	3.18	1.26
	74	2.64	1.09
	75	2.87	1.38
	76	3.06	1.31
	รวม	2.94	1.28
การศึกษานักเรียนแบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3-4	77	2.95	1.27
	78	2.83	1.31
	79	2.87	1.21
	รวม	2.89	1.26
การศึกษานักเรียนสายสามัญระดับที่ 5	80	2.99	1.35
	81	2.76	1.17
	รวม	2.88	1.26
การศึกษานักเรียนสายอาชีพ	82	3.14	1.28
	83	2.91	1.29
	รวม	3.03	1.29

ตาราง 6 (ต่อ)

ลักษณะงานการศึกษานอกโรงเรียน	ข้อคำถาม	$\bar{X}$	S.D.
การศึกษาผู้ใหญ่แบบกลุ่มสนใจ	84	3.10	1.30
	85	3.14	1.25
	รวม	3.12	1.27
ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน	86	2.99	1.20
	87	3.52	1.24
	รวม	3.26	1.22
ห้องสมุดประชาชน	88	3.06	1.16
	89	3.14	1.45
	รวม	3.11	1.30
โสตทัศนศึกษา	90	2.95	1.21
	91	3.67	1.23
	รวม	3.32	1.21

ตาราง 6 (ต่อ)

ลักษณะงานการศึกษานอกโรงเรียน	ข้อคำถาม	$\bar{X}$	S.D.
การศึกษานานาชาติแบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3 - 4 ทาง วิทยุและไปรษณีย์	92	3.25	1.22
	93	3.29	1.13
	94	2.72	1.00
	รวม	3.09	1.12
การฝึกอบรม	95	2.95	1.07
	96	3.14	1.12
	97	2.80	1.23
	รวม	2.97	1.13
การรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือ	98	3.14	1.22
	99	2.83	1.05
	100	3.03	1.24
	รวม	3.01	1.17
ค่าเฉลี่ยรวม		3.03	1.25

จากตาราง 6 แสดงว่าโดยส่วนรวมศึกษาริการอำเภอมีปัญหในการปฏิบัติงานด้านวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาตามลักษณะของงานไม่พบว่า งานใดมีปัญหในระดับมาก และมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่างานโสตทัศนศึกษาข้อ 91 การจัดทำเอกสารเผยแพร่ความรู้ให้กับประชาชนและงานที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านข้อ 87 การจัดประชุมคณะกรรมการที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านมีปัญหในระดับมาก งานที่มีปัญหาสูงสุดได้แก่ งานโสตทัศนศึกษารองลงมาได้แก่ งานที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน งานกลุ่มสนใจ งานห้องสมุดประชาชน งานการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3 - 4 ทางวิทยุและไปรษณีย์ งานการศึกษาสายอาชีพ งานการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือ งานฝึกอบรม งานการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จขั้นพื้นฐาน งานการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3 - 4 และงานการศึกษาผู้ใหญ่สายสามัญระดับที่ 5 ตามลำดับ

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานรวมของปัญหาการปฏิบัติงาน
การศึกษานอกโรงเรียนของศึกษานิเทศก์อำเภอในแต่ละด้านและรวมทั้งสี่ด้าน

ปัญหาการปฏิบัติงาน	$\bar{X}$	S.D.
ปัญหาคำนรุกรการ	3.00	1.26
ปัญหาคำนการ เงิน	2.87	1.26
ปัญหาคำนบริหารบุคคล	3.12	1.17
ปัญหาคำนวิชาการ	3.03	1.25
ค่าเฉลี่ยรวม	3.01	1.24

จากตาราง 7 ค่าเฉลี่ยปัญหาการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียนของ
ศึกษานิเทศก์อำเภอทุกด้านเท่ากับ 3.01 แสดงว่ามีปัญหาการปฏิบัติงานอยู่ในระดับ
ปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ปรากฏว่า ทุกด้านมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง
ด้านที่มีปัญหามากที่สุดได้แก่ ด้านการบริหารบุคคล รองลงมาได้แก่ ด้านวิชาการ
ด้านรุกรการ และด้านการเงิน ตามลำดับ

2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับหน้าที่ในการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียน
 ความคิดเห็นเกี่ยวกับหน้าที่ในการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียนของศึกษานิเทศก์
 อำเภอแยกตามลักษณะงานและในแต่ละด้าน รายละเอียดปรากฏในตาราง 8 - 12
 ดังต่อไปนี้

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นเกี่ยวกับหน้าที่
 ในการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียนของศึกษานิเทศก์อำเภอคำชะอี
 แยกตามลักษณะงานเป็นรายข้อ

ลักษณะงานการศึกษานอกโรงเรียน	ข้อคำถาม	$\bar{X}$	S.D.
การศึกษานักเรียนแบบเบ็ดเสร็จขั้นพื้นฐาน	1	4.09	1.03
	2	3.98	1.03
	3	3.94	1.09
	4	4.13	1.17
	5	3.83	1.10
	รวม	4.00	1.09
การศึกษานักเรียนแบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3-4	6	4.17	0.92
	7	3.87	1.04
	8	4.09	0.97
	9	3.98	1.03
	รวม	4.03	1.00

ตาราง 8 (ต่อ)

ลักษณะงานการศึกษานอกโรงเรียน	ข้อคำถาม	$\bar{X}$	S.D.
การศึกษานักเรียนใหญ่สายสามัญระดับที่ 5	10	3.87	1.34
	11	3.48	1.04
	12	3.94	0.97
	13	3.71	1.12
	รวม	3.75	1.14
การศึกษานักเรียนใหญ่สายอาชีพ	14	4.29	0.95
	15	4.06	1.20
	16	3.90	1.14
	รวม	4.08	1.10
การศึกษานักเรียนใหญ่แบบกลุ่มสนใจ	17	4.17	1.18
	18	4.17	1.08
	รวม	4.17	1.13

ตาราง 8 (ต่อ)

ลักษณะงานการศึกษานอกโรงเรียน	ข้อคำถาม	$\bar{X}$	S.D.
ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน	19	4.25	1.06
	20	4.21	1.05
	21	3.94	1.09
	22	4.06	1.10
	23	3.83	1.02
	24	3.87	1.01
	รวม	4.03	1.07
ห้องสมุดประชาชน	25	3.98	1.21
	26	3.79	1.17
	รวม	3.88	1.16
โสตทัศนศึกษา	27	3.98	1.14
	28	3.94	1.16
	รวม	3.97	1.16

ตาราง 8 (ต่อ)

ลักษณะงานการศึกษานอกโรงเรียน	ข้อคำถาม	$\bar{X}$	S.D.
การศึกษานักเรียนแบบเบ็ดเสร็จระดับ ที่ 3 - 4 ทางวิทยุและไปรษณีย์	29	4.02	1.22
	30	3.75	0.96
	31	3.64	1.03
	32	3.67	1.16
	33	3.60	1.10
	34	3.48	1.11
	รวม	3.70	1.10
การฝึกอบรม	35	3.67	1.16
	36	3.83	1.13
	รวม	3.75	1.14
การรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือ	37	3.98	1.07
	38	4.02	1.01
	39	4.06	0.91
	40	4.02	0.93
	41	4.02	1.01
	42	3.98	0.96
	รวม	4.02	0.99
ค่าเฉลี่ยรวม		3.93	1.09

จากตาราง 8 แสดงว่าโดยส่วนรวมศึกษาธิการอำเภอเห็นด้วยเกี่ยวกับหน้าที่ในการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียนค่านธุการ เมื่อพิจารณาตามลักษณะงานพบว่า ศึกษาธิการอำเภอเห็นด้วยกับหน้าที่ในการปฏิบัติงานค่านธุการทุกงาน ได้แก่ งานการศึกษาผู้ใหญ่แบบกลุ่มสนใจ งานการศึกษาผู้ใหญ่สายอาชีพ งานการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3 - 4 กับงานที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน งานการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือ งานการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จขั้นพื้นฐาน งานโสตทัศนศึกษา งานหอสมุดประชาชน งานฝึกอบรมและงานการศึกษาผู้ใหญ่สายสามัญระดับ 5 และงานการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3 - 4 ทางวิทยุและไปรษณีย์ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่ศึกษาธิการอำเภอไม่แน่ใจได้แก่ข้อ 34 การเสนอยุบเลิกกลุ่มผู้เรียนทางวิทยุและไปรษณีย์

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานความผิดเห็นเกี่ยวกับหน้าที่ในการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียนของศึกษาธิการอำเภอค่านการเงินแยกตามลักษณะงานเป็นรายข้อ

ลักษณะงานการศึกษานอกโรงเรียน	ข้อคำถาม	$\bar{X}$	S.D.
การศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จขั้นพื้นฐาน	43	3.90	1.07
	44	4.09	1.09
การศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3-4	45	4.02	1.16
	รวม	4.06	1.13

ตาราง 9 (ต่อ)

ลักษณะงานการศึกษานอกโรงเรียน	ข้อคำถาม	$\bar{X}$	S.D.
การศึกษาผู้ใหญ่สายสามัญระดับที่ 5	46	3.87	1.08
	47	3.83	1.10
	รวม	3.85	1.09
การศึกษาผู้ใหญ่สายอาชีพ	48	3.94	1.16
การศึกษาผู้ใหญ่แบบกลุ่มสนใจ	49	3.94	1.16
ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน	50	4.09	1.01
ห้องสมุดประชาชน	51	4.21	1.05
	52	3.83	1.26
	รวม	4.02	1.15
การศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3 - 4 ทางวิทยุและไปรษณีย์	53	3.52	1.17
	54	3.52	1.24
	รวม	3.52	1.20

ตาราง 9 (ต่อ)

ลักษณะงานการศึกษานอกโรงเรียน	ข้อคำถาม	$\bar{X}$	S.D.
ฝึกอบรม	55	3.71	1.19
การรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือ	56	4.06	1.10
	57	3.90	1.07
	รวม	3.98	1.08
ค่าเฉลี่ยรวม		3.90	1.12

จากตาราง 9 แสดงว่าโดยส่วนรวมศึกษาธิการอำเภอมีความคิดเห็นระดับเห็นด้วย ในการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียนด้านการเงิน เมื่อพิจารณาความลักษณะงานพบว่า ศึกษาธิการอำเภอมีความคิดเห็นระดับเห็นด้วยทุกงาน เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยงานที่ค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ งานที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน รองลงมาได้แก่ งานการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3 - 4 งานของสมุทปะชาชน งานการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือ งานการศึกษาผู้ใหญ่สายอาชีพกับงานกลุ่มสนใจ งานการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จขั้นพื้นฐาน งานการศึกษาผู้ใหญ่สายสามัญระดับที่ 5 งานฝึกอบรม และงานการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3 - 4 ทางวิทยุและไปรษณีย์ ตามลำดับ

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจเกี่ยวกับหน้าที่
ในการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียนของศึกษานิเทศก์อำเภอควนขนุน
แยกตามลักษณะงานเป็นรายข้อ

ลักษณะงานการศึกษานอกโรงเรียน	ข้อคำถาม	$\bar{X}$	S.D.
การศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จขั้นพื้นฐาน	58	3.87	1.15
	59	3.87	1.31
	รวม	3.87	1.23
การศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3-4	60	3.75	1.11
การศึกษาผู้ใหญ่สายสามัญระดับที่ 5	61	3.56	1.21
การศึกษาผู้ใหญ่สายอาชีพ	62	3.98	1.24
	63	3.94	1.12
	รวม	3.96	1.18
การศึกษาผู้ใหญ่แบบกลุ่มสนใจ	64	4.09	1.05
	65	4.17	1.08
	รวม	4.13	1.07
ห้องสมุดประชาชน	66	3.90	1.03

ตาราง 10 (ต่อ)

ลักษณะงานการศึกษานอกโรงเรียน	ข้อคำถาม	$\bar{X}$	S.D.
การศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3 - 4 ทางวิทยุและไปรษณีย์	67	3.60	1.17
	68	3.45	1.27
	รวม	3.52	1.22
การฝึกอบรม	69	3.98	1.11
การรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือ	70	3.98	0.95
	71	4.13	0.99
	72	4.13	0.90
	รวม	4.08	0.94
ค่าเฉลี่ยรวม		3.89	1.14

จากตาราง 10 แสดงว่าโดยส่วนรวมศึกษาธิการอำเภอมีความคิดเห็นระดับเห็นด้วย ในการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียนด้านบริหารบุคคล เมื่อพิจารณาตามลักษณะงานพบว่า ศึกษาธิการอำเภอมีความคิดเห็นระดับเห็นด้วยทุกงาน เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยพบว่า งานที่สูงสุดได้แก่ งานกลุ่มสนใจ รองลงมาได้แก่ งานรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือ งานฝึกอบรม งานสายอาชีพ งานห้องสมุดประชาชน

งานการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จขั้นพื้นฐาน งานการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3 - 4 งานการศึกษาผู้ใหญ่สายสามัญระดับที่ 5 และงานการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3 - 4 ทางวิทยุและไปรษณีย์ ตามลำดับ สำหรับงานการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3 - 4 ทางวิทยุและไปรษณีย์ศึกษาธิการอำเภอมีความคิดเห็นระดับเห็นควยแต่ค่อนข้างไม่แน่ใจ คือ มีค่าเฉลี่ย 3.52 ข้อที่ศึกษาธิการอำเภอไม่แน่ใจได้แก่ ข้อ 68 การส่งครูประจำกลุ่มเข้ารับการอบรมครู

ตาราง 11 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นเกี่ยวกับหน้าที่ในการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียนของศึกษาธิการอำเภอด่านวิชาการแยกตามลักษณะงานเป็นรายข้อ

ลักษณะงานการศึกษานอกโรงเรียน	ข้อคำถาม	$\bar{X}$	S.D.
การศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จขั้นพื้นฐาน	73	4.17	0.92
	74	3.94	1.19
	75	4.13	1.17
	76	4.09	1.12
	รวม	4.09	1.12
การศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3-4	77	3.90	1.14
	78	4.09	1.12
	79	4.02	1.12
	รวม	4.01	1.13

ตาราง 11 (ต่อ)

ลักษณะงานการศึกษานอกโรงเรียน	ข้อคำถาม	$\bar{X}$	S.D.
การศึกษานักใหญ่สายสามัญระดับที่ 5	80	3.64	1.32
	81	3.64	1.26
	รวม	3.64	1.29
การศึกษานักใหญ่สายอาชีพ	82	3.98	1.11
	83	3.90	1.26
	รวม	3.94	1.19
การศึกษานักใหญ่แบบกลุ่มสนใจ	84	4.02	1.28
	85	3.64	1.20
	รวม	3.83	1.24
ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน	86	4.06	1.10
	87	4.09	1.01
	รวม	4.08	1.06
ห้องสมุดประชาชน	88	3.75	1.24
	89	3.48	1.24
	รวม	3.62	1.21

ตาราง 11 (ต่อ)

ลักษณะงานการศึกษานอกโรงเรียน	ข้อคำถาม	$\bar{X}$	S.D.
โสตทัศนศึกษา	90	3.75	1.21
	91	3.75	1.00
	รวม	3.75	1.01
การศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับ ที่ 3 - 4 ทางวิทยุและไปรษณีย์	92	3.87	1.01
	93	3.64	1.10
	94	3.45	1.14
	รวม	3.65	1.06
การฝึกอบรม	95	3.90	0.99
	96	3.98	0.95
	97	4.02	1.22
	รวม	3.97	1.05
การรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือ	98	4.06	1.03
	99	4.13	0.99
	100	4.13	1.10
	รวม	4.11	1.06
ค่าเฉลี่ยรวม		3.91	1.15

จากตาราง 11 โดยส่วนรวมศึกษานิเทศก์อำเภอมีความคิดเห็นระดับเห็นด้วย ในการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียนด้านวิชาการ เมื่อพิจารณาตามลักษณะงาน พบว่า คศึกษานิเทศก์อำเภอมีความคิดเห็นระดับเห็นด้วยทุกงาน เมื่อพิจารณาคำเฉลี่ย งานที่ค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ งานการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือ รองลงมาได้แก่ งานการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จขั้นพื้นฐาน งานที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน งานการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3 - 4 งานฝึกอบรม งานการศึกษา สายอาชีพ งานกลุ่มสนใจ งานโสตทัศนศึกษา งานการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ ระดับที่ 3 - 4 ทางวิทยุและไปรษณีย์ งานการศึกษาผู้ใหญ่สายสามัญระดับที่ 5 และงานห้องสมุดประชาชน ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า คศึกษานิเทศก์ อำเภอมีความคิดเห็นระดับไม่เห็นใจในข้อที่ 89 ได้แก่ การจัดกิจกรรมวันสัปดาห์ ห้องสมุดประจำปีและข้อ 94 การแนะนำการเรียนการสอนให้กับครูผู้สอนและ นักศึกษาการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3 - 4 ทางวิทยุและไปรษณีย์

ตาราง 12 ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานรวมของความคิดเห็นเกี่ยวกับหน้าที่ในการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียนของศึกษานิเทศก์อำเภอในแต่ละตำบลและรวมทั้งสี่ตำบล

ความคิดเห็นเกี่ยวกับหน้าที่	$\bar{X}$	S.D.
หน้าที่ด้านธุรการ	3.93	1.09
หน้าที่ด้านการเงิน	3.90	1.12
หน้าที่ด้านบริหารบุคคล	3.89	1.14
หน้าที่ด้านวิชาการ	3.91	1.15
ค่าเฉลี่ยรวม	3.91	1.12

จากตาราง 12 แสดงว่าศึกษานิเทศก์อำเภอมีความคิดเห็นระดับเห็นด้วยเกี่ยวกับหน้าที่ในการปฏิบัติงานการศึกษารวมทั้งสี่ตำบล เมื่อพิจารณาในแต่ละตำบลปรากฏว่า ศึกษานิเทศก์อำเภอเห็นด้วยทั้งสี่ตำบล ตำบลที่สูงสุดได้แก่ หน้าที่ด้านธุรการ รองลงมาได้แก่ หน้าที่ด้านวิชาการ หน้าที่ด้านการเงิน และหน้าที่ด้านบริหารบุคคล ตามลำดับ

3. เปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียน เมื่อ
เปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียนของศึกษานิเทศก์อำเภอโดย
จำแนกตามอายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ และขนาดของอำเภอ ผลปรากฏใน
ตาราง 13 - 16 ดังต่อไปนี้

ตาราง 13 การเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียนของ
ศึกษานิเทศก์อำเภอที่มีกลุ่มอายุต่างกัน

ปัญหาในการปฏิบัติงาน	อายุ 30 - 45 ปี		อายุ 46 - 60 ปี		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
ปัญหาคำนวณการ	3.06	0.83	3.28	0.91	-1.65
ปัญหาคำนวณการเงิน	3.01	0.97	3.11	0.98	-0.56
ปัญหาคำนวณบริหารบุคคล	3.11	0.87	3.29	0.96	-1.19
ปัญหาคำนวณวิชาการ	3.08	0.93	3.12	0.96	-0.23
ค่าเฉลี่ยรวม	3.06	0.83	3.20	0.91	-0.95

จากตาราง 13 แสดงว่าศึกษานิเทศก์อำเภอที่มีอายุ 30 - 45 ปีกับ
ศึกษานิเทศก์อำเภอที่มีอายุ 46 - 60 ปี มีปัญหาในการปฏิบัติงานการศึกษา
นอกโรงเรียนในแต่ละด้าน และรวมทั้งสี่ด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 14 การเปรียบเทียบปัญหาในการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียนของ
ศึกษานิเทศก์อำเภอที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน

ปัญหาในการปฏิบัติงาน	ปริญญาตรีหรือ ต่ำกว่าปริญญาตรี		สูงกว่าปริญญาตรี		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
ปัญหาค้นหุ้การ	3.21	0.88	2.91	0.80	1.84
ปัญหาค้นหาการเงิน	3.13	0.98	2.61	0.89	2.56 *
ปัญหาค้นหาบริหารบุคคล	3.26	0.93	2.88	0.85	2.07 *
ปัญหาค้นหาวิชาการ	3.13	0.92	2.88	0.86	1.34
ค่าเฉลี่ยรวม	3.17	0.88	2.84	0.79	2.07 *

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 14 แสดงว่าศึกษานิเทศก์อำเภอที่มีวุฒิปริญญาตรีหรือต่ำกว่าปริญญาตรีกับศึกษานิเทศก์อำเภอที่มีวุฒิสสูงกว่าปริญญาตรีมีปัญหาในการปฏิบัติงานด้านการเงินและด้านการบริหารบุคคลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่ศึกษานิเทศก์อำเภอที่มีวุฒิปริญญาตรีหรือต่ำกว่าปริญญาตรีมีปัญหาการปฏิบัติงานด้านการเงินและการบริหารบุคคลมากกว่าศึกษานิเทศก์อำเภอที่มีวุฒิสสูงกว่าปริญญาตรี ส่วนปัญหาการปฏิบัติงานด้านหุ้การ และด้านวิชาการศึกษานิเทศก์อำเภอที่มีวุฒิปริญญาตรีหรือต่ำกว่าปริญญาตรีกับศึกษานิเทศก์อำเภอที่มีวุฒิสสูงกว่าปริญญาตรีมีปัญหาในการปฏิบัติงานแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวม พบว่า ศึกษาธิการอำเภอที่มีวุฒิปริญญาตรีหรือต่ำกว่าปริญญาตรีกับศึกษาธิการอำเภอที่มีวุฒิสองกว่าปริญญาตรีมีปัญหาในการปฏิบัติงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่ศึกษาธิการอำเภอที่มีวุฒิปริญญาตรีหรือต่ำกว่าปริญญาตรีมีปัญหาในการปฏิบัติงานมากกว่าศึกษาธิการอำเภอที่มีวุฒิสองกว่าปริญญาตรี

ตาราง 15 การเปรียบเทียบปัญหาในการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียนของ
ศึกษาธิการอำเภอที่มีประสบการณ์ต่างกัน

ปัญหาในการปฏิบัติงาน	ประสบการณ์ต่ำกว่า 10 ปี		ประสบการณ์ตั้งแต่ 10 ปี ขึ้นไป		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
ปัญหาคำนรุกรการ	3.14	0.87	3.23	0.88	-0.66
ปัญหาคำนการเงิน	3.07	0.98	3.02	0.97	0.24
ปัญหาคำนบริหารบุคคล	3.17	0.90	3.23	0.94	-0.40
ปัญหาคำนวิชาการ	3.07	0.91	3.07	0.96	-0.03
ค่าเฉลี่ยรวม	3.12	0.85	3.13	0.90	-0.11

จากตาราง 15 แสดงว่าศึกษาธิการอำเภอที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 10 ปี กับศึกษาธิการอำเภอที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป มีปัญหาในการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียนในแต่ละด้านและรวมทั้งสี่ด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 16 การเปรียบเทียบปัญหาในการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียนของ
ศึกษานิเทศก์อำเภอที่ปฏิบัติงานในขนาดอำเภอต่างกัน

ปัญหาในการปฏิบัติงาน	อำเภอขนาดใหญ่		อำเภอขนาดเล็ก		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
ปัญหาค่าขนส่ง	3.14	0.92	3.17	0.84	0.21
ปัญหาค่าการเงิน	3.10	0.99	3.02	0.96	-0.45
ปัญหาค่าบริหารบุคคล	3.10	0.98	3.25	0.87	0.92
ปัญหาค่าวิชาการ	3.05	0.94	3.13	0.89	0.51
ค่าเฉลี่ยรวม	3.07	0.91	3.14	0.84	-0.47

จากตาราง 16 แสดงว่าศึกษานิเทศก์อำเภอที่ปฏิบัติงานอยู่ในอำเภอขนาดใหญ่
กับศึกษานิเทศก์อำเภอที่ปฏิบัติงานอยู่ในอำเภอขนาดเล็กมีปัญหาในการปฏิบัติงาน
ในแต่ละด้านและรวมทั้งสี่ด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4. เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับหน้าที่ในการปฏิบัติงานการศึกษา
นอกโรงเรียน เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับหน้าที่ในการปฏิบัติงานการศึกษา
นอกโรงเรียนของศึกษานิเทศก์อำเภอโดยจำแนกตามอายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์
และขนาดของอำเภอ ผลปรากฏในตาราง 17 - 20 ดังต่อไปนี้

ตาราง 17 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับหน้าที่ในการปฏิบัติงานการศึกษา
นอกโรงเรียนของศึกษานิเทศก์อำเภอที่มีอายุต่างกัน

ความคิดเห็นเกี่ยวกับหน้าที่	อายุ 30 - 45 ปี		อายุ 46 - 60 ปี		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
หน้าที่ด้านธุรการ	4.00	0.74	4.23	0.72	-2.41*
หน้าที่ด้านการเงิน	4.01	1.00	4.12	0.83	-0.74
หน้าที่ด้านบริหารบุคคล	3.98	0.81	4.17	0.80	-1.65
หน้าที่ด้านวิชาการ	4.03	0.79	4.26	0.84	-1.95
ค่าเฉลี่ยรวม	4.00	0.73	4.22	0.68	-2.49*

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 17 แสดงว่าศึกษานิเทศก์อำเภอที่มีอายุ 30 - 45 ปีกับ
ศึกษานิเทศก์อำเภอที่มีอายุ 46 - 60 ปี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับหน้าที่ในการปฏิบัติงาน
การศึกษานอกโรงเรียนด้านธุรการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
โดยที่ศึกษานิเทศก์อำเภอที่มีอายุ 46 - 60 ปีมีความคิดเห็นระดับเห็นด้วยเกี่ยวกับ
หน้าที่ของศึกษานิเทศก์อำเภอในการปฏิบัติงานด้านธุรการมากกว่าศึกษานิเทศก์อำเภอ
ที่มีอายุ 30 - 45 ปี ส่วนความคิดเห็นในด้านการเงิน ด้านบริหารบุคคล และ
ด้านวิชาการ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมพบว่า ศึกษาธิการอำเภอที่มีอายุ 30 - 45 ปี กับศึกษาธิการอำเภอที่มีอายุ 46 - 60 ปี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับหน้าที่ในการปฏิบัติงาน การศึกษานอกโรงเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่ศึกษาธิการอำเภอที่มีอายุ 46 - 60 ปี มีความเห็นระดับเห็นด้วยกับหน้าที่ของศึกษาธิการอำเภอ ในการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียนมากกว่าศึกษาธิการอำเภอที่มีอายุ 30 - 45 ปี

ตาราง 18 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับหน้าที่ในการปฏิบัติงานการศึกษา
นอกโรงเรียนของศึกษาธิการอำเภอที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน

ความคิดเห็นเกี่ยวกับหน้าที่	ปริญญาตรีหรือ ต่ำกว่าปริญญาตรี		สูงกว่าปริญญาตรี		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
หน้าที่ด้านธุรการ	4.12	0.73	4.11	0.68	0.12
หน้าที่ด้านการเงิน	3.99	0.87	4.01	0.87	-0.08
หน้าที่การบริหารบุคคล	4.08	0.80	3.97	0.83	0.68
หน้าที่ด้านวิชาการ	4.11	0.77	4.08	0.85	0.16
ค่าเฉลี่ยรวม	4.10	0.71	4.07	0.73	0.19

จากตาราง 18 แสดงว่าศึกษาธิการอำเภอที่มีวุฒิปริญญาตรีหรือต่ำกว่า ปริญญาตรีกับศึกษาธิการอำเภอที่มีวุฒิสสูงกว่าปริญญาตรีมีความคิดเห็นเกี่ยวกับหน้าที่ ในการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียนของศึกษาธิการอำเภอในแต่ละด้านและ รวมทั้งสี่ด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 19 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับหน้าที่ในการปฏิบัติงานการศึกษา
นอกโรงเรียนของศึกษานิเทศก์อำเภอที่มีประสบการณ์ต่างกัน

ความคิดเห็นเกี่ยวกับหน้าที่	ประสบการณ์ต่ำกว่า 10 ปี		ประสบการณ์ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
หน้าที่ด้านธุรการ	4.06	0.73	4.24	0.69	-1.96
หน้าที่ด้านการเงิน	3.96	0.88	4.06	0.86	-0.65
หน้าที่ด้านบริหารบุคคล	4.06	0.83	4.06	0.77	-0.06
หน้าที่ด้านวิชาการ	4.12	0.78	4.07	0.83	0.40
ค่าเฉลี่ยรวม	4.07	0.73	4.14	0.68	-0.79

จากตาราง 19 แสดงว่าศึกษานิเทศก์อำเภอที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 10 ปี
กับศึกษานิเทศก์อำเภอที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไปมีความคิดเห็นเกี่ยวกับหน้าที่
ในการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียนของศึกษานิเทศก์อำเภอในแต่ละด้านและ
รวมทั้งสี่ด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 20 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับหน้าที่ในการปฏิบัติงานการศึกษา
นอกโรงเรียนของศึกษานิเทศก์อำเภอที่ปฏิบัติงานในขนาดอำเภอต่างกัน

ความคิดเห็นเกี่ยวกับหน้าที่	อำเภอขนาดใหญ่		อำเภอขนาดเล็ก		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
หน้าที่ด้านธุรการ	4.20	0.75	4.07	0.70	-1.83
หน้าที่ด้านการเงิน	4.06	0.85	3.94	0.67	-0.88
หน้าที่ด้านบริหารบุคคล	4.03	0.83	4.09	0.79	0.49
หน้าที่ด้านวิชาการ	4.10	0.85	4.15	0.75	0.35
ค่าเฉลี่ยรวม	4.12	0.73	4.08	0.71	0.44

จากตาราง 20 แสดงว่า ศึกษานิเทศก์อำเภอที่ปฏิบัติงานในอำเภอขนาดใหญ่กับศึกษานิเทศก์อำเภอที่ปฏิบัติงานอยู่ในอำเภอขนาดเล็กมีความคิดเห็นเกี่ยวกับหน้าที่ในการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียนของศึกษานิเทศก์อำเภอในแต่ละด้านและรวมทั้งสี่ด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

5. ข้อค้นพบอื่น ๆ จากการวิจัย ศึกษานิเทศก์อำเภอได้ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับหน้าที่ในการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียนตามที่ตอบมาในแบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยรวบรวมได้ดังต่อไปนี้

5.1 งานการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จขั้นพื้นฐาน

5.1.1 ศึกษาธิการอำเภอควรเป็นผู้กำหนดพื้นที่เป้าหมาย จำนวนห้อง และจำนวนนักศึกษา

5.1.2 ศึกษาธิการอำเภอควรมีอำนาจในการให้ทุนและโทษครูผู้สอน

5.1.3 ศึกษาธิการอำเภอควรเป็นผู้จัดหาครูผู้สอนเอง มีวุฒิครู และ อยู่ในท้องถิ่น

5.1.4 ควรมีงบประมาณให้ศึกษาธิการอำเภอติดตามผล

5.1.5 ควรให้ศึกษาธิการอำเภอเป็นผู้พิจารณาเชิญวิทยากรพิเศษโดย เน้นวิทยากรจากทุกกระทรวงในพื้นที่เป้าหมาย

5.1.6 ศึกษาธิการอำเภอควรมีอำนาจในการตรวจสอบ นิเทศ ติดตาม ผลอย่างแท้จริง

5.1.7 ควรให้ศึกษาธิการอำเภอมีส่วนร่วมในการวัดผลการศึกษา

5.1.8 ศึกษาธิการอำเภอควรเป็นผู้เบิกจ่ายเงินให้ครู เพื่อความสัมพันธ์ ระหว่างครูกับศึกษาธิการอำเภอ และเพื่อเป็นการประชุมอย่างไม่เป็นทางการด้วย

5.2 งานการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3 - 4

5.2.1 ควรให้ศึกษาธิการอำเภอควบคุมดูแล นิเทศ ติดตามผลอย่างแท้จริง

5.2.2 มีงบประมาณสนับสนุนศึกษาธิการอำเภอในการติดตามผล

5.2.3 ควรให้ศึกษาธิการอำเภอมีส่วนร่วมในการวัดผลการศึกษา

ควบคุมการเรียนอย่างใกล้ชิด

- 5.2.4 ศึกษาธิการอำเภอควรเป็นผู้เบิกเงินมาจ่ายครู
- 5.2.5 ควรกำหนดบทบาทของศึกษาธิการอำเภอย่างชัดเจนโดยเฉพาะด้านวิชาการ
- 5.2.6 ศึกษาธิการอำเภอควรทำหน้าที่แนะแนวและประชาสัมพันธ์งาน
- 5.2.7 ขั้นตอนการรายงานข้อมูลต่าง ๆ ต้องผ่านความเห็นชอบจากศึกษาธิการอำเภอ

5.3 งานการศึกษาผู้ใหญ่สายสามัญระดับที่ 5

- 5.3.1 ควรมีงบประมาณในการนิเทศให้กับศึกษาธิการอำเภอ
- 5.3.2 ควรสนับสนุนให้อำเภอเปิดโรงเรียนผู้ใหญ่สายสามัญในโรงเรียนมัธยมอย่างน้อยอำเภอละ 1 แห่ง
- 5.3.3 ควรให้อำนาจศึกษาธิการอำเภอในการตรวจการเรียนการสอน การติดตามผลอย่างใกล้ชิด
- 5.3.4 ควรกำหนดบทบาทของศึกษาธิการอำเภอย่างชัดเจนโดยเฉพาะด้านวิชาการ
- 5.3.5 ควรให้อำนาจศึกษาธิการอำเภอในการพิจารณาการจัดตั้งโรงเรียนและการรับนักศึกษาที่เป็นภิกษุและสามเณร

5.4 งานการศึกษาผู้ใหญ่สายอาชีพ

- 5.4.1 ศึกษาธิการอำเภอควรกำหนดพื้นที่ดำเนินการและสำรวจความต้องการของผู้เรียนเอง
- 5.4.2 ควรกำหนดบทบาทด้านนี้ของศึกษาธิการอำเภอให้ชัดเจน
- 5.4.3 ศึกษาธิการอำเภอควรเป็นผู้เบิกจ่ายเงินให้วิทยากรโดยตรง

5.4.4 ศึกษาธิการอำเภอกับศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนควรประสานงาน
ร่วมมือกันจัดตั้งคณะกรรมการสำรวจ การจัดดำเนินการสอน การนิเทศ การวัดผล
ประเมินผล และการรายงาน

5.5 งานการศึกษาผู้ใหญ่แบบกลุ่มสนใจ

5.5.1 ควรให้ศึกษาธิการอำเภอเป็นผู้ดำเนินการกำหนดพื้นที่ วิทยากร
และวิชาที่จะเปิดสอน

5.5.2 ศึกษาธิการอำเภอควรเป็นผู้เบิกจ่ายเงินค่าตอบแทนมาจ่ายวิทยากร
โดยตรง

5.5.3 ควรมอบให้ศึกษาธิการดำเนินการทั้งหมด ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน
ทำหน้าที่นิเทศ ตรวจสอบ

5.5.4 ศึกษาธิการอำเภอควรสร้างแบบสอบถามหาข้อมูลที่ประชาชนสนใจ
จะเรียน

5.5.5 ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนควรจะประสานงานกับศึกษาธิการอำเภอ
ในการจัดกลุ่มสนใจ

5.6 งานที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน

5.6.1 ศึกษาธิการอำเภอควรเป็นผู้ทำสัญญากับสถานที่จำหน่ายหนังสือพิมพ์เอง

5.6.2 จัดงบประมาณการนิเทศตามความเหมาะสม

5.6.3 ศึกษาธิการอำเภอควรมีอำนาจในการยุบ ตั้ง ย้ายตาม
ความเหมาะสม

5.6.4 ควรมีการประสานงานกันอยู่ระหว่างศึกษาธิการอำเภอ
ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน และผู้นำประชาชนในหมู่บ้าน

5.7 งานห้องสมุดประชาชน

- 5.7.1 ศึกษาธิการอำเภอควรมีบทบาทควบคุมเจ้าหน้าที่ห้องสมุด
- 5.7.2 ศึกษาธิการอำเภอควรมีบทบาทในการจัดซื้อหนังสือเข้าห้องสมุด
- 5.7.3 การเงินตลอดจนงานธุรการควรให้ศึกษาธิการอำเภอดำเนินการและรายงานจังหวัด

- 5.7.4 ศึกษาธิการอำเภอควรเป็นผู้บริหารห้องสมุด
- 5.7.5 ควรให้โอกาสศึกษาธิการอำเภอคัดสินใจในเรื่องของแบบแปลนตามความเหมาะสมของท้องถิ่น

5.8 งานโสตทัศนศึกษา

- 5.8.1 ควรมีหน่วยโสตทัศนศึกษาประจำอำเภอเพื่อศึกษาธิการอำเภอได้ดูแลอย่างใกล้ชิด ออกปฏิบัติงานขยายงานการศึกษานอกโรงเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

- 5.8.2 ควรให้ศึกษาธิการร่วมงานโสตทัศนศึกษาด้วย
- 5.8.3 ศึกษาธิการอำเภอเป็นผู้กำหนดแผน และหน่วยโสตทัศนศึกษาควรปฏิบัติตามแผน

- 5.8.4 ควรประสานงานกับศึกษาธิการอำเภอเพื่อปฏิบัติพร้อมกันอำเภอเคลื่อนที่

- 5.8.5 ศึกษาธิการอำเภอควรเป็นผู้คัดเลือกพื้นที่เป้าหมายในการปฏิบัติงาน

5.9 งานการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3 - 4 ทางวิทยุและไปรษณีย์ (การศึกษาทางวิทยุและไปรษณีย์)

- 5.9.1 ควรจัดงบประมาณช่วยเหลือศึกษาธิการอำเภอในการตรวจติดตามนิเทศงานการศึกษาทางวิทยุและไปรษณีย์

5.9.2 ควรให้ศึกษาธิการอำเภอเป็นหน่วยงานทะเบียนอำเภอ รับสมัคร นักศึกษา เก็บเงินบำรุง จัดตั้งกลุ่ม หาคูประจำกลุ่ม นิเทศการพบกลุ่ม ร่วมกับครูประเมินผลการเรียน

5.9.3 ควรให้ศึกษาธิการอำเภอมิบทบาทด้านการประสานงาน พร้อม มีงบประมาณให้ศึกษาธิการอำเภอประชาสัมพันธ์งาน

5.10 งานฝึกอบรม

5.10.1 ควรให้ศึกษาธิการอำเภอมิบทบาทในการวางแผนการจัดอบรม

5.10.2 ศึกษาธิการอำเภอกับศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนควรประสานงาน เพื่อร่วมกันจัดฝึกอบรม

5.10.3 ศึกษาธิการอำเภอควรร่วมเป็นวิทยากรทุกครั้ง

5.11 งานการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติ

5.11.1 ควรให้ศึกษาธิการอำเภอกำหนดแนวทาง หลักการ รวมทั้ง วิธีการปฏิบัติของแต่ละอำเภอเอง

5.11.2 ศึกษาธิการอำเภอควร เป็นผู้สำรวจผู้ไม่รู้หนังสือเอง จัดการเรียน การสอนเอง

5.11.3 ศึกษาธิการอำเภอควรมิบทบาทติดตามผลและกำหนดโครงการ ต่าง ๆ ร่วม

5.11.4 ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนควรรับฟัง รับทราบปัญหาและอุปสรรค จากศึกษาธิการอำเภอและหาทางแก้ไข

5.11.5 ควรให้ศึกษาธิการอำเภอมีอำนาจอนุมัติผลการทดสอบผู้ไม่รู้ หนังสือ

5.11.6 ควรมีค่าตอบแทนให้ศึกษาธิการอำเภอ

5.11.7 ควรเปิดโอกาสให้ศึกษาธิการอำเภอเป็นผู้ประสานงานระดับอำเภออย่างจริงจัง

5.11.8 ควรให้เวลาศึกษาธิการอำเภอในการดำเนินงาน มีใช้เร่งเวลาจนเกินไป จึงขาดคุณภาพ

5.12 ข้อเสนอแนะทั่วไปของศึกษาธิการอำเภอ

5.12.1 ควรให้ศึกษาธิการอำเภอมิบทบาทเกี่ยวกับการศึกษา นอกโรงเรียนมากกว่าที่เป็นอยู่อย่างชัดเจน

5.12.2 ควรมีเจ้าหน้าที่การศึกษานอกโรงเรียนประจำอำเภออย่างน้อยอำเภอละหนึ่งคน

5.12.3 ควรให้ศึกษาธิการอำเภอผ่านการอบรมเทคนิคและวิธีการ รวมทั้งระเบียบปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียนทุกโครงการ เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียน

5.12.4 ควรประชาสัมพันธ์งานการศึกษานอกโรงเรียนมากกว่านี้

5.12.5 ควรมีการประชุม สัมมนา เพื่อให้ผู้บริหารระดับอำเภอเข้าใจ นโยบายและแนวทางการจัดการศึกษานอกโรงเรียน

5.12.6 ควรกระจายอำนาจการบริหารงานให้ศึกษาธิการอำเภอบริหารงาน การศึกษานอกโรงเรียนในระดับอำเภอมาก ๆ

5.12.7 ควรมีงบประมาณสนับสนุนงานในระดับอำเภอ

5.12.8 ควรมีคณะกรรมการการศึกษานอกโรงเรียนระดับอำเภอ

5.12.9 การเบิกจ่ายเงินต่าง ๆ ของวิทยากรควรเบิกจ่ายให้อย่างรวดเร็ว

5.12.10 ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนควรประสานงานระหว่างศึกษาธิการอำเภอและหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อร่วมกันจัดการศึกษานอกโรงเรียนเป็นหลัก

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาของศึกษานิเทศก์อำเภอในการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียน
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับหน้าที่ของศึกษานิเทศก์อำเภอในการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียน
3. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบปัญหาและความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์อำเภอที่มีอายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ และปฏิบัติงานในขนาดอำเภอต่างกัน

วิธีการในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ศึกษานิเทศก์อำเภอภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 142 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น จำนวนในแต่ละชั้นร้อยละ 60 ตามขนาดของอำเภอที่ปฏิบัติงาน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามแบ่งออกเป็นสามตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาในการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียน และความคิดเห็นเกี่ยวกับหน้าที่ในการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียนของศึกษานิเทศก์อำเภอ แบบสอบถามตอนนีให้ผู้ตอบประเมินปัญหาและความคิดเห็นในการปฏิบัติงานเป็นรายข้อ มีตัวเลือกห้าอันดับ จำนวน 100 ข้อ จากการวิเคราะห์ความเชื่อมั่นปรากฏว่า แบบสอบถามด้านปัญหาการปฏิบัติงานมีความเชื่อมั่น 0.99 และด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับหน้าที่ในการปฏิบัติงานมีความเชื่อมั่น 0.99 แบบสอบถามทั้งหมดมีความเชื่อมั่น 0.99 ซึ่งเป็นแบบสอบถามที่มีความเชื่อมั่นสูง

ตอนที่ 3 เป็นข้อเสนอแนะเกี่ยวกับหน้าที่ของศึกษานิเทศก์อำเภอ

การเก็บรวบรวมข้อมูล กระทำโดยส่งแบบสอบถามไปยังศึกษานิเทศก์อำเภอที่เป็นกลุ่มตัวอย่างโดยทางไปรษณีย์ จำนวน 142 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามที่ส่งไปรษณีย์จำนวน 131 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 92.25 ของจำนวนแบบสอบถามที่ส่งทั้งหมด แบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนเป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ใช้ได้ทุกฉบับ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ตรวจให้คะแนนแบบสอบถามตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้แล้วนำมาแบ่งกลุ่มตามตัวแปรตามอายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ และขนาดของอำเภอที่ปฏิบัติงาน
2. วิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานโดยได้ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. ใช้ $t - test$ ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของปัญหาและความคิดเห็นในการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์อำเภอจำแนกตามอายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ และขนาดของอำเภอที่ปฏิบัติงาน

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ปัญหาการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียน จากการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยปัญหาการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียนของศึกษานิเทศก์อำเภอในภาคตะวันออกเฉียงเหนือปรากฏว่า

1.1 ปัญหาในการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียนของศึกษานิเทศก์อำเภอโดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านปรากฏว่ามีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางทั้งสี่ด้าน

1.2 เมื่อพิจารณาตามลักษณะของงานปรากฏว่าศึกษานิเทศก์อำเภอมีปัญหาในการปฏิบัติงานห้องสมุดประชาชนสถานบูรณาการอยู่ในระดับมาก

2. การวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับหน้าที่ในการปฏิบัติงานการศึกษา
นอกโรงเรียน จากการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับหน้าที่ในการปฏิบัติงาน
การศึกษานอกโรงเรียนของศึกษาธิการอำเภอในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปรากฏว่า
ศึกษาธิการอำเภอมีความคิดเห็นระดับเห็นด้วยในแต่ละด้านและรวมทั้งสี่ด้าน

3. การเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียน จากการ
เปรียบเทียบปัญหาในการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียนของศึกษาธิการอำเภอที่มี
ความแตกต่างกันในด้านอายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์และขนาดของอำเภอที่
ปฏิบัติงานปรากฏว่า

3.1 ศึกษาธิการอำเภอที่มีกลุ่มอายุต่างกันมีปัญหาคำนธการแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.2 ศึกษาธิการอำเภอที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีปัญหาคำนธการแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.3 ศึกษาธิการอำเภอที่มีประสบการณ์ต่างกันมีปัญหาคำนธการแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.4 ศึกษาธิการอำเภอที่ปฏิบัติงานในขนาดอำเภอต่างกันมีปัญหาคำนธการแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.5 ศึกษาธิการอำเภอที่มีกลุ่มอายุต่างกันมีปัญหาคำนการเงินแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.6 ศึกษาธิการอำเภอที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีปัญหาคำนการเงินแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.7 ศึกษาธิการอำเภอที่มีประสบการณ์ต่างกันมีปัญหาคำนการเงินแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.8 ศึกษาธิการอำเภอที่ปฏิบัติงานในขนาดอำเภอต่างกันมีปัญหาคำนการเงินแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.9 ศึกษาธิการอำเภอที่มีกลุ่มอายุต่างกันมีปัญหาการบริหารบุคคลแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.10 ศึกษาธิการอำเภอที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีปัญหาการบริหารบุคคลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.11 ศึกษาธิการอำเภอที่มีประสบการณ์ต่างกันมีปัญหาการบริหารบุคคลแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.12 ศึกษาธิการอำเภอที่ปฏิบัติงานอยู่ในขนาดอำเภอต่างกันมีปัญหาการบริหารบุคคลแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.13 ศึกษาธิการอำเภอที่มีกลุ่มอายุต่างกันมีปัญหาด้านวิชาการแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.14 ศึกษาธิการอำเภอที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีปัญหาด้านวิชาการแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.15 ศึกษาธิการอำเภอที่มีประสบการณ์ต่างกันมีปัญหาด้านวิชาการแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.16 ศึกษาธิการอำเภอที่ปฏิบัติงานในขนาดอำเภอต่างกันมีปัญหาด้านวิชาการแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.17 ศึกษาธิการอำเภอที่มีกลุ่มอายุต่างกันมีปัญหาในการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.18 ศึกษาธิการอำเภอที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีปัญหาในการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.19 ศึกษาธิการอำเภอที่มีประสบการณ์ต่างกันมีปัญหาในการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.20 ศึกษาธิการอำเภอที่ปฏิบัติงานในขนาดอำเภอต่างกันมีปัญหาในการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4. การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับหน้าที่ในการปฏิบัติงานการศึกษา
นอกโรงเรียน ในการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับหน้าที่ในการปฏิบัติงาน
 การศึกษานอกโรงเรียนของศึกษานิเทศก์อำเภอที่มีความแตกต่างกันในด้านอายุ วุฒิ
 การศึกษา ประสบการณ์และขนาดของอำเภอที่ปฏิบัติงานปรากฏว่า

4.1 ศึกษานิเทศก์อำเภอที่มีกลุ่มอายุต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับหน้าที่
 ด้านธุรการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.2 ศึกษานิเทศก์อำเภอที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับ
 หน้าที่ด้านธุรการแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4.3 ศึกษานิเทศก์อำเภอที่มีประสบการณ์ต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับ
 หน้าที่ด้านธุรการแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4.4 ศึกษานิเทศก์อำเภอที่ปฏิบัติงานในขนาดอำเภอต่างกันมีความคิดเห็น
 เกี่ยวกับหน้าที่ด้านธุรการแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4.5 ศึกษานิเทศก์อำเภอที่มีกลุ่มอายุต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับ
 หน้าที่ด้านการเงินแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4.6 ศึกษานิเทศก์อำเภอที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับ
 หน้าที่ด้านการเงินแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4.7 ศึกษานิเทศก์อำเภอที่มีประสบการณ์ต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับ
 หน้าที่ด้านการเงินแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4.8 ศึกษานิเทศก์อำเภอที่ปฏิบัติงานในขนาดอำเภอต่างกันมีความคิดเห็น
 เกี่ยวกับหน้าที่ด้านการเงินแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4.9 ศึกษานิเทศก์อำเภอที่มีกลุ่มอายุต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับ
 หน้าที่ด้านบริหารบุคคลแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4.10 ศึกษานิเทศก์อำเภอที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับ
 หน้าที่ด้านบริหารบุคคลแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4.11 ศึกษาธิการอำเภอที่มีประสบการณ์ต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับหน้าที่ด้านบริหารบุคคลแตกต่างกันอย่างไร ไม่นับสำคัญทางสถิติ

4.12 ศึกษาธิการอำเภอที่ปฏิบัติงานในขนาดอำเภอต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับหน้าที่ด้านบริหารบุคคลแตกต่างกันอย่างไร ไม่นับสำคัญทางสถิติ

4.13 ศึกษาธิการอำเภอที่มีกลุ่มอายุต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับหน้าที่ด้านวิชาการแตกต่างกันอย่างไร ไม่นับสำคัญทางสถิติ

4.14 ศึกษาธิการอำเภอที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับหน้าที่ด้านวิชาการแตกต่างกันอย่างไร ไม่นับสำคัญทางสถิติ

4.15 ศึกษาธิการอำเภอที่มีประสบการณ์ต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับหน้าที่ด้านวิชาการแตกต่างกันอย่างไร ไม่นับสำคัญทางสถิติ

4.16 ศึกษาธิการอำเภอที่ปฏิบัติงานในขนาดอำเภอต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับหน้าที่ด้านวิชาการแตกต่างกันอย่างไร ไม่นับสำคัญทางสถิติ

4.17 ศึกษาธิการอำเภอที่มีกลุ่มอายุต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับหน้าที่ในการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียนแตกต่างกันอย่างไร ไม่นับสำคัญทางสถิติที่ระดับ

.05

4.18 ศึกษาธิการอำเภอที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับหน้าที่ในการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียนแตกต่างกันอย่างไร ไม่นับสำคัญทางสถิติ

4.19 ศึกษาธิการอำเภอที่มีประสบการณ์ต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับหน้าที่ในการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียนแตกต่างกันอย่างไร ไม่นับสำคัญทางสถิติ

4.20 ศึกษาธิการอำเภอที่ปฏิบัติงานในขนาดอำเภอต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับหน้าที่ในการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียนแตกต่างกันอย่างไร ไม่นับสำคัญทางสถิติ

5. ข้อค้นพบอื่น ๆ จากการวิจัย ศึกษาธิการอำเภอได้ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับหน้าที่ในการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียน โดยตอบมาในแบบสอบถามซึ่งผู้วิจัยรวบรวมได้ดังต่อไปนี้

5.1 งานการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จขั้นพื้นฐาน

5.1.1 ศึกษาธิการอำเภอควร เป็นผู้กำหนดพื้นที่ จำนวนห้อง และจำนวนนักศึกษา

5.1.2 ศึกษาธิการอำเภอควรมีอำนาจในการให้ทุนและโทษของครูผู้สอน

5.1.3 ศึกษาธิการอำเภอควร เป็นผู้จัดหาครูผู้สอนเอง มีวุฒิทางครู และอยู่ในท้องถิ่น

5.1.4 ควรมีงบประมาณให้ศึกษาธิการอำเภอติดตามผล

5.1.5 ควรให้ศึกษาธิการอำเภอเป็นผู้พิจารณาการเชิญวิทยากรพิเศษ โดยเป็นวิทยากรจากทุกกระทรวงในพื้นที่

5.1.6 ศึกษาธิการอำเภอควรมีอำนาจในการตรวจสอบนิเทศ ติดตามผลอย่างแท้จริง

5.1.7 ควรให้ศึกษาธิการอำเภอมีส่วนร่วมในการวัดผลการศึกษา

5.1.8 ศึกษาธิการอำเภอควร เป็นผู้เบิกจ่ายเงินให้ครู เพื่อความสัมพันธ์ระหว่างครูกับศึกษาธิการอำเภอ และเพื่อเป็นการประชุมกันอย่างไม่เป็นทางการด้วย

5.2 งานการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3 - 4

5.2.1 ควรให้ศึกษาธิการอำเภอควบคุมดูแล นิเทศ ติดตามผลอย่างแท้จริง

5.2.2 มีงบประมาณสนับสนุนศึกษาธิการอำเภอในการติดตามผล

5.2.3 ควรให้ศึกษาธิการอำเภอมีส่วนร่วมในการวัดผล ความคุม
การเรียนการสอนอย่างใกล้ชิด

5.2.4 ศึกษาธิการอำเภอควรเป็นผู้เบิกเงินมาจ่ายครู

5.2.5 ควรกำหนดบทบาทของศึกษาธิการอำเภออย่างชัดเจน
โดยเฉพาะด้านวิชาการควรจะมีบทบาทมาก

5.2.6 ศึกษาธิการอำเภอควรทำหน้าที่แนะแนว ประชาสัมพันธ์งาน

5.2.7 ขั้นตอนการรายงานข้อมูลต่าง ๆ ต้องผ่านความเห็นชอบ
จากศึกษาธิการอำเภอ

5.3 งานการศึกษาผู้ใหญ่สายสามัญระดับที่ 5

5.3.1 การจัดตั้งโรงเรียนควรอยู่ในดุลยพินิจของศึกษาธิการอำเภอ

5.3.2 ควรมีงบประมาณในการนิเทศให้กับศึกษาธิการอำเภอ

5.3.3 ควรสนับสนุนให้อำเภอเปิดโรงเรียนผู้ใหญ่สายสามัญใน
โรงเรียนมัธยมอย่างน้อยอำเภอละหนึ่งแห่ง

5.3.4 ควรให้ศึกษาธิการอำเภอตรวจการเรียนการสอน
การติดตามผล วัดผลอย่างใกล้ชิด

5.3.5 ควรจัดระเบียบให้เปิดกว้าง เปิดโอกาสให้กลุ่มสามเณรด้วย
เพราะศึกษาธิการอำเภอไม่สามารถช่วยเหลือได้

5.3.6 กำหนดบทบาทศึกษาธิการอำเภออย่างชัดเจน โดยเฉพาะ
ด้านวิชาการ

5.4 งานการศึกษาผู้ใหญ่สายอาชีพ

5.4.1 ศึกษาธิการอำเภอควร กำหนดพื้นที่ดำเนินการและสำรวจ
ความต้องการของผู้เรียนเอง

5.4.2 ควรกำหนดบทบาทด้านของศึกษาธิการอำเภอให้ชัดเจน

5.4.3 ศึกษาธิการอำเภอควร เป็นผู้เบิกจ่ายเงินให้วิทยากรโดยตรง

5.4.4 ศึกษาธิการอำเภอกับศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนควรประสานงานรวมมือกันจัดตั้งแต่การสำรวจ การจัดดำเนินการสอน การนิเทศ การวัดผล ประเมินผล และการรายงาน

5.5 งานการศึกษายุใหญ่แบบกลุ่มสนใจ

5.5.1 ควรให้ศึกษาธิการอำเภอเป็นผู้ดำเนินการกำหนดพื้นที่วิทยากร และวิชาที่จะเปิดสอน

5.5.2 ศึกษาธิการอำเภอควรเป็นผู้เบิกจ่ายเงินค่าตอบแทนมาจ่ายวิทยากรโดยตรง

5.5.3 ควรมอบให้ศึกษาธิการอำเภอดำเนินการทั้งหมด ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนทำหน้าที่ให้เทศ ตรวจสอบ

5.5.4 ศึกษาธิการอำเภอควรสร้างแบบสอบถามหาข้อมูลที่ประชาชนสนใจจะเรียน

5.5.5 ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนควรจะประสานงานกับศึกษาธิการอำเภอในการจัดกลุ่มสนใจ

5.6 งานที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน

5.6.1 ศึกษาธิการอำเภอควรเป็นผู้ทำสัญญากับสถานที่จำหน่ายหนังสือพิมพ์เอง

5.6.2 จัดงบประมาณการนิเทศตามความเหมาะสม

5.6.3 ศึกษาธิการอำเภอควรมีอำนาจในการยุบ ตั้งและย้ายตามความเหมาะสม

5.6.4 ควรมีการประสานงานกันอย่างดีระหว่างศึกษาธิการอำเภอ ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน และผู้นำประชาชนในหมู่บ้าน

5.7 งานห้องสมุดประชาชน

5.7.1 ศึกษาวิธีการอำเภอกวรมีบทบาทควบคุมเจ้าหน้าที่ห้องสมุด

5.7.2 ศึกษาวิธีการอำเภอกวรมีบทบาทในการจัดซื้อหนังสือเข้า

ห้องสมุด

5.7.3 การเงินตลอดจนงานธุรการควรให้ศึกษาวิธีการอำเภอกำเนินการและรายงานจังหวัด

5.7.4 ศึกษาวิธีการอำเภอกวรมีบทบาทเป็นผู้บริหารห้องสมุด

5.7.5 ควรให้โอกาสศึกษาวิธีการอำเภอกวรมีบทบาทในเรื่องของการเปลี่ยนแปลงตามความเหมาะสมของท้องถิ่น

5.8 งานโสตทัศนศึกษา

5.8.1 ควรมีหน่วยโสตทัศนศึกษาประจำอำเภอเพื่อศึกษาวิธีการอำเภอกวรมีบทบาทในการศึกษาออกโรงเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

5.8.2 ควรให้ศึกษาวิธีการรวมงานโสตทัศนศึกษากว

5.8.3 ศึกษาวิธีการอำเภอกวรมีบทบาทในการกำหนดแผน และหน่วยโสตทัศนศึกษาควรปฏิบัติตามแผน

5.8.4 ควรประสานงานกับศึกษาธิการอำเภอกวรมีบทบาทในการออกปฏิบัติงานพร้อมกับอำเภอกวรมีบทบาท

5.8.5 ศึกษาวิธีการอำเภอกวรมีบทบาทในการคัดเลือกพื้นที่เป้าหมายในการปฏิบัติงาน

5.9 งานการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3 - 4 ทางวิทยุและไปรษณีย์

5.9.1 ควรจัดงบประมาณช่วยเหลือศึกษาธิการอำเภอกวรมีบทบาทในการติดตาม นิเทศงานการศึกษาทางวิทยุและไปรษณีย์

5.9.2 ควรให้ศึกษาธิการอำเภอกวรมีบทบาทเป็นหน่วยงานทะเบียนอำเภอกวรมีบทบาทในการรับสมัครนักเรียน เก็บเงินบำรุง จัดตั้งกลุ่ม หาลูกประจำกลุ่ม นิเทศการพบกลุ่มร่วมกับครูประเมินผลการเรียน

5.9.3 ควรให้ศึกษาธิการอำเภอมีบทบาทด้านการประสานงาน
พร้อมมีงบประมาณให้ศึกษาธิการอำเภอประชาสัมพันธ์งานการศึกษาทางวิทยุและไปรษณีย์

5.10 งานฝึกอบรม

5.10.1 ควรให้ศึกษาธิการอำเภอมีบทบาทในการวางแผนการ
จัดอบรม

5.10.2 ศึกษาธิการอำเภอกับศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนควร
ประสานงานเพื่อรวมกันจัดฝึกอบรม

5.10.3 ศึกษาธิการอำเภอควรร่วมเป็นวิทยากรทุกครั้ง

5.11 งานการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติ

5.11.1 ควรให้ศึกษาธิการอำเภอกำหนดแนวทาง หลักการ
รวมทั้งวิธีการปฏิบัติของแต่ละอำเภอเอง

5.11.2 ศึกษาธิการอำเภอควร เป็นผู้สำรวจผู้ไม่รู้หนังสือเอง
จัดการเรียนการสอนเอง

5.11.3 ศึกษาธิการอำเภอควรมีบทบาทติดตามผลและกำหนด
โครงการต่าง ๆ รวม

5.11.4 ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนควรรับฟัง รับทราบปัญหา
และอุปสรรคจากศึกษาธิการอำเภอและหาทางแก้ไข

5.11.5 ควรให้ศึกษาธิการอำเภอมีอำนาจอนุมัติผลการทดสอบ
ผู้ไม่รู้หนังสือ

5.11.6 ควรมีค่าตอบแทนให้ศึกษาธิการอำเภอ

5.11.7 ควรเปิดโอกาสให้ศึกษาธิการอำเภอเป็นผู้ประสานงาน
ระดับอำเภออย่างจริงจัง

5.11.8 ควรให้เวลาศึกษาธิการอำเภอในการดำเนินงาน
มิใช่เร่งเวลาเกินไป จึงขาดคุณภาพ

5.12 ข้อเสนอแนะทั่วไปของศึกษาธิการอำเภอ

- 5.12.1 ควรให้ศึกษาธิการอำเภอมิบทบาทเกี่ยวพันงานการศึกษา
นอกโรงเรียนมากกว่าที่เป็นอยู่อย่างชัดเจน
- 5.12.2 ควรมีเจ้าหน้าที่การศึกษานอกโรงเรียนประจำอำเภอ
อย่างน้อยอำเภอละหนึ่งคน
- 5.12.3 ควรให้ศึกษาธิการอำเภอจัดการอบรมเทคนิคและวิธีการ
รวมทั้งระเบียบปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียนทุกโครงการเพื่อประโยชน์ในการ
ปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียน
- 5.12.4 ควรประชาสัมพันธ์งานการศึกษานอกโรงเรียนมากกว่านี้
- 5.12.5 ควรมีการประชุม สัมมนา เพื่อให้ผู้บริหารระดับอำเภอ
เข้าใจนโยบายและแนวทางการจัดการศึกษานอกโรงเรียน
- 5.12.6 ควรกระจายอำนาจการบริหารงานให้ศึกษาธิการอำเภอ
บริหารงานการศึกษานอกโรงเรียนในระดับอำเภอมาก ๆ
- 5.12.7 ควรมีงบประมาณสนับสนุนงานในระดับอำเภอ
- 5.12.8 ควรมีคณะกรรมการการศึกษานอกโรงเรียนระดับอำเภอ
- 5.12.9 การเบิกจ่ายเงินต่าง ๆ ของวิทยากรควรเบิกจ่ายให้
อย่างรวดเร็ว
- 5.12.10 ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนควรประสานงานระหว่าง
ศึกษาธิการอำเภอและหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อร่วมกันจัดการศึกษานอกโรงเรียนเป็นหลัก

อภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล พออภิปรายผลได้ดังนี้

1. ปัญหาการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียน ปัญหาการปฏิบัติงาน
การศึกษานอกโรงเรียนของศึกษาธิการอำเภอโดยส่วนรวมทุกด้านพบว่าอยู่ในระดับ

ปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รุ่งศักดิ์ ป้องกงลาด (รุ่งศักดิ์ ป้องกงลาด 2519 : 41 - 42) ที่พบว่าสมรรถภาพการบริหารงานของศึกษานิเทศก์อำเภอใน เขตการศึกษา 11 อยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กองพันธ์ พลแสน (กองพันธ์ พลแสน 2526 : 59 - 61) ซึ่งพบว่าพฤติกรรมการบริหารของศึกษานิเทศก์ อำเภอตามทัศนะของผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชนในจังหวัดอุบลราชธานี โดยส่วนรวม อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่างานวิจัยที่กล่าวมาทำในภาคตะวันออก เฉียงเหนือ เหมือนกัน ลักษณะงานในพื้นที่ภูมิภาคเดียวกันจะมีลักษณะใกล้เคียงกัน

อย่างไรก็ตามผลการวิจัยนี้ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของประสิทธิ์ แดงร่ม (ประสิทธิ์ แดงร่ม 2524 : 187 - 188) ที่พบว่าศึกษานิเทศก์อำเภอในภาคเหนือ ปฏิบัติงานและมีปัญหาในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อย และไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ โสฬส สิงห์ขวา (โสฬส สิงห์ขวา 2527 : 70 - 71) ซึ่งพบว่าศึกษานิเทศก์อำเภอ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีปัญหาการบริหารงานโดยมีส่วนรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าประสิทธิ์ แดงร่ม ศึกษาการปฏิบัติงานและปัญหาในการปฏิบัติงาน ของศึกษานิเทศก์อำเภอในภาคแตกต่างกันและงานการศึกษานอกโรงเรียนยังไม่ขยายงาน กว้างขวางเหมือนปัจจุบัน ส่วนโสฬส สิงห์ขวา ศึกษาการบริหารงานของศึกษานิเทศก์ อำเภอในทุกด้านมิได้ศึกษาเฉพาะการบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน ศึกษานิเทศก์ อำเภออาจมีปัญหาในการบริหารงานด้านอื่นอยู่ในระดับมากจึงทำให้ปัญหาโดยส่วนรวม อยู่ใน ระดับมาก

เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า ปัญหาด้านวิชาการ ด้านธุรการ ด้านการ บริหารบุคคลและด้านการเงินมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางทั้งสี่ด้าน และศึกษานิเทศก์ อำเภอมีปัญหาการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียนด้านวิชาการสูงที่สุด รองลงมา ได้แก่ ด้านธุรการ การบริหารบุคคล และการเงินตามลำดับ เมื่อพิจารณาตามลักษณะงาน ปรากฏว่า

1.1 ปัญหาด้านธุรการ พบว่า ศึกษาธิการอำเภอมีปัญหาในการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับปานกลาง งานที่เป็นปัญหาในระดับมากได้แก่ งานห้องสมุดประชาชน นอกนั้นมีปัญหายุ่งยากในระดับปานกลาง ได้แก่ งานโสตทัศนศึกษา งานการศึกษาสายอาชีพ งานรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือ งานการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3 - 4 งานการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3 - 4 ทางวิทยุและไปรษณีย์ งานกลุ่มสนใจ งานการศึกษาผู้ใหญ่สายสามัญระดับที่ 5 งานฝึกอบรม และงานการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จขั้นพื้นฐาน ตามลำดับ

สำหรับงานห้องสมุดประชาชนซึ่งเป็นงานที่มีปัญหามาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การสร้างอาคารห้องสมุดประชาชนต้องใช้เงินมาก ในแต่ละอำเภอจะขอหาเงิน สมทบในการสร้างตัวอาคารจำนวนสองแสนบาทสมทบกับเงินจากกรมการศึกษานอก โรงเรียนอีกสามแสนบาทเป็นเงินห้าแสนบาท และประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ส่วนใหญ่มีฐานะยากจนจึงทำให้ศึกษาธิการอำเภอประสบปัญหาเป็นอย่างมากในการหา เงินเป็นทุนสมทบจำนวนสองแสนบาทเพื่อนำมาสร้างอาคารห้องสมุด รวมทั้งการที่จะ ช่วยหาเงินมาซื้อหนังสือเข้าห้องสมุดด้วย ส่วนงานอื่น ๆ ศึกษาธิการอำเภอได้ปฏิบัติงาน เป็นประจำอยู่แล้วจึงพบปัญหาและหาทางแก้ไขโดยประสานงานกับศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน เพื่อลดปัญหาการปฏิบัติงานทำให้ไม่มีปัญหามากนัก

1.2 ปัญหาด้านการเงิน พบว่า ศึกษาธิการอำเภอมีปัญหาในการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับปานกลาง งานที่เป็นปัญหามากที่สุดได้แก่ งานการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ ขั้นพื้นฐานและงานการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3 - 4 รองลงมาได้แก่ งานการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือ งานการศึกษาผู้ใหญ่สายสามัญระดับที่ 5 งานห้องสมุด ประชาชน งานฝึกอบรม และงานที่มีปัญหารองลงมามีปัญหายู่งยากในระดับเดียวกันทั้งหมด ได้แก่ งานกลุ่มสนใจ งานที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน งานการศึกษาสายอาชีพ งานการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3 - 4 ทางวิทยุและไปรษณีย์ ทั้งนี้อาจ สืบเนื่องมาจากศึกษาธิการอำเภอต้องการเป็นผู้เบิกจ่ายเงินค่าตอบแทนครูผู้สอนการศึกษา ผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จขั้นพื้นฐานและการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3 - 4 ไปจ่ายครู ผู้สอนเองโดยตรง ซึ่งในทางปฏิบัตินั้นกระทำไม่ได้เพราะศึกษาธิการอำเภอไม่มีอำนาจ

ในการเบิกจ่ายเงิน อำนวยในการเบิกจ่ายเงินอยู่ที่จังหวัด แต่ในการเบิกจ่ายเงินในระดับจังหวัดอาจเกิดความล่าช้าทำให้ศึกษาธิการอำเภอไม่สามารถนำไปจ่ายให้วิทยากรได้ตามกำหนดเวลาเป็นผลทำให้เกิดความไม่เข้าใจกันระหว่างศึกษาธิการอำเภอและวิทยากร จึงทำให้เกิดปัญหาในการปฏิบัติงานแก่ศึกษาธิการอำเภอ

1.3 ปัญหากำหนดการบริหารบุคคล พบว่า ศึกษาธิการอำเภอมีปัญหาในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง งานที่เป็นปัญหาสูงสุดได้แก่ งานรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือ รองลงมาได้แก่ งานการศึกษาสายอาชีพ งานฝึกอบรม งานการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3 - 4 งานการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จขั้นพื้นฐาน งานกลุ่มสนใจ งานการศึกษาสายสามัญระดับที่ 5 งานการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3 - 4 ทางวิทยุและไปรษณีย์ และงานห้องสมุดประชาชนตามลำดับ

สำหรับงานการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือ ศึกษาธิการอำเภอพบว่า มีปัญหาค่อนข้างมากอาจจะเนื่องมาจากไม่สามารถควบคุมการทำงานของคณะทำงานในระดับตำบลและหมู่บ้านของโครงการรณรงค์ได้อย่างทั่วถึง จึงทำให้งานไม่ประสบผลตามที่ใ้วางแผนจูงมุงหมายไว้ ประกอบกับการจัดหาอาสาสมัครเพื่อสอนผู้ไม่รู้หนังสือนั้นหาได้ยาก ไม่มีใครเห็นความสำคัญของโครงการ หน่วยงานต่าง ๆ ไม่ให้ความร่วมมือ หน่วยงานสำคัญเช่น ครูโรงเรียนประถมศึกษาอาจจะไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควร ส่วนงานอื่น ๆ ศึกษาธิการอำเภออาจไม่มีอำนาจพอในการบังคับบัญชาปฏิบัติงาน จึงทำให้อำนาจการสั่งการของศึกษาธิการอำเภอนั้นน้อย เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานอาจไม่เห็นความสำคัญของ ศึกษาธิการอำเภอจึงไม่ปฏิบัติตามคำแนะนำ นอกจากนี้ศึกษาธิการอำเภอยังไม่สามารถควบคุมเจ้าหน้าที่บางงานได้อย่างทั่วถึง

เพราะในการปฏิบัติงานนั้นเจ้าหน้าที่กระจายอยู่ในพื้นที่มีใคอยู่ให้อำเภอเพียงแห่งเดียว

1.4 ปัญหาด้านวิชาการ พบว่า ศึกษานิเทศก์อำเภอมีปัญหาในการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับปานกลาง งานที่มีปัญหาสูงสุดได้แก่ งานไต่สวนศึกษา รองลงมาได้แก่ งานที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน งานกลุ่มสนใจ งานของสมุคประชาชน งานการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3 - 4 ทางวิทยุและไปรษณีย์ งานการศึกษาสายอาชีพ งานรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือ งานฝึกอบรม งานการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จขั้นพื้นฐาน งานการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3 - 4 และ งานการศึกษาผู้ใหญ่สายสามัญตามลำคัม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในการออกปฏิบัติงาน ไต่สวนศึกษา ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดมิได้แจ้งให้ศึกษานิเทศก์อำเภอทราบ ศึกษานิเทศก์อำเภอจึงไม่ไ้ร่วมออกปฏิบัติงาน หรือศึกษานิเทศก์อำเภอเองไม่สามารถร่วมปฏิบัติงานไต่สวนศึกษาได้เนื่องจากการปฏิบัติงานอยู่ในช่วงเวลากลางคืน ศึกษานิเทศก์อำเภออาจติดธุระ หรือต้องดูแลครอบครัวจึงไม่สามารถร่วมมือกับ ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนได้ ในการจัดทำเอกสาร เพื่อเผยแพร่ความรู้ให้กับ ประชาชนศึกษานิเทศก์อำเภอคงขาดงบประมาณค่า เนินการและไม่มีเจ้าหน้าที่ในการ คำนึงงานด้านนี้

นอกจากนี้ในการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ศึกษานิเทศก์อำเภอประสบปัญหาในการจัดประชุมคณะกรรมการที่อ่านหนังสือประจำ หมู่บ้าน ทั้งนี้เป็นเพราะคณะกรรมการที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านมีการกิจประจำวัน ต้องปฏิบัติ ไม่มีเวลาเขารวมประชุมรวมตัวเพื่อประชุมยากจึงทำให้ศึกษานิเทศก์อำเภอ ไม่สามารถจัดประชุมเพื่อให้ความรู้แก่คณะกรรมการได้ การดำเนินงานการศึกษา นอกโรงเรียนระดับอำเภอในบางครั้งดำเนินงานพรอมนกันหลาย ๆ โครงการ ศึกษานิเทศก์อำเภอไม่สามารถทำหน้าที่ด้านวิชาการได้ทุกโครงการจึงประสบปัญหาม้าง ตามแต่ละลักษณะของงาน พื้นที่เป้าหมาย รวมทั้งการประสานงานของศูนย์การศึกษา นอกโรงเรียนกับศึกษานิเทศก์อำเภอ

2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับหน้าที่ในการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียน

สำหรับความคิดเห็นเกี่ยวกับหน้าที่ในการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียนของ
ศึกษานิเทศก์อำเภอพบว่า โดยส่วนรวมศึกษานิเทศก์อำเภอมีความคิดเห็นระดับเห็นด้วย
เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่าศึกษานิเทศก์อำเภอมีความคิดเห็นระดับเห็นด้วยทั้งสี่ด้าน
โดยที่ค่าเฉลี่ยด้านธุรการสูงสุด รองลงมาได้แก่ ด้านวิชาการ ด้านการเงิน
และด้านบริหารบุคคล ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะศึกษานิเทศก์อำเภอเองมีปัญห
ในการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียนด้านการบริหารบุคคลสูงกว่าด้านอื่น

อย่างไรก็ตามศึกษานิเทศก์อำเภอมีความคิดเห็นโดยส่วนรวมระดับเห็นด้วย
กับหน้าที่ในการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียนซึ่ง เมื่อพิจารณาตามลักษณะของงาน
ปรากฏผลดังนี้

2.1 ความคิดเห็นด้านธุรการ พบว่า โดยส่วนรวมศึกษานิเทศก์อำเภอ
มีความคิดเห็นระดับเห็นด้วยกับหน้าที่ในการปฏิบัติงานด้านธุรการ งานที่ศึกษานิเทศก์
อำเภอมีความคิดเห็นระดับเห็นด้วยสูงกว่างานอื่นได้แก่ งานกลุ่มสนใจ รองลงมา
ได้แก่ งานการศึกษาสายอาชีพ งานการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3 - 4
กับงานที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน งานรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือ งานการศึกษาผู้ใหญ่
แบบเบ็ดเสร็จขั้นพื้นฐาน งานโสตทัศนศึกษา งานห้องสมุดประชาชน งานฝึกอบรม
กับงานการศึกษาผู้ใหญ่สายสามัญระดับ 5 และงานการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ
ระดับที่ 3 - 4 ทางวิทยุและไปรษณีย์ ตามลำดับ

ทั้งนี้เป็นเพราะว่าศึกษานิเทศก์อำเภอควรมีหน้าที่ขออนุญาตดำเนินการ
เปิดสอนกลุ่มสนใจและตรวจสอบรายงานต่าง ๆ ในการดำเนินการสอนกลุ่มสนใจ
เพื่อจัดสอนได้ทันตามกำหนดเวลา หากให้จังหวัดทำคงจะล่าช้าไม่ทันกำหนดการ
ตามแผนเพราะกลุ่มสนใจใช้ระยะเวลาในการสอนสั้นไม่เกิน 30 ชั่วโมง เท่านั้น

งานวิชาชีพก็มีลักษณะเช่นเดียวกับงานกลุ่มสนใจเพียงเพิ่มระยะเวลา
การสอนขึ้นแต่ลักษณะการเรียนการสอน การขออนุญาตดำเนินการ การรายงาน
การประเมินผลจะมีลักษณะคล้ายกัน ศึกษานิเทศก์อำเภอจึงมีความคิดเห็นในระดับ
ใกล้เคียงกัน

งานที่ศึกษาธิการอำเภอมีความคิดเห็นระดับเห็นด้วยค่าสุดไต่แก
งานการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3 - 4 ทางวิทยุและไปรษณีย์อาจเป็นเพราะ
ศึกษาธิการอำเภอยังไม่แน่ใจบทบาทของตัวเองในงานด้านนี้ ยังไม่เข้าใจลักษณะ
การดำเนินงานโครงการนี้ และการประชาสัมพันธ์งานนี้ยังไม่ทั่วถึงยังไม่ได้เปิด
ดำเนินการโดยทั่วไป ศึกษาธิการอำเภอบางอำเภอไม่ไปปฏิบัติงานนี้เนื่องจากไม่มี
โครงการนี้ในอำเภอของตน จึงไม่ค่อยแน่ใจในบทบาททำให้มีความคิดเห็นในระดับ
ที่ต่ำกว่างานอื่น ๆ

2.2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเงิน พบว่า โดยส่วนรวมศึกษาธิการอำเภอ
มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วย งานที่ศึกษาธิการอำเภอมีความคิดเห็นระดับ
เห็นด้วยสูงกว่างานอื่นใดแก งานที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน รองลงมาได้แก่
งานการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3 - 4 งานหอสมุดประชาชน
งานรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือ งานการศึกษาผู้ใหญ่สายอาชีพกับงานกลุ่มสนใจ
งานการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จขั้นพื้นฐาน งานการศึกษาผู้ใหญ่สายสามัญระดับที่ 5
งานฝึกอบรม และงานการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3 - 4 ทางวิทยุและ
ไปรษณีย์ ตามลำดับ

สำหรับงานที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านศึกษาธิการอำเภอควรเป็นผู้
ทำสัญญากับสถานที่จำหน่ายหนังสือพิมพ์เองจะทำให้สะดวกกว่าและศึกษาธิการอำเภอ
สามารถเบิกเงินมาจ่ายให้ร้านค้าใครสะดวก อำนาจการต่อรองจะสูงขึ้นร้านค้ากับ
ศึกษาธิการอำเภอได้ใกล้ชิดกัน การรับส่งหนังสือพิมพ์ก็จะเป็นไปตามข้อตกลง

สำหรับงานการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3 - 4 และ
งานหอสมุดประชาชนศึกษาธิการอำเภอเห็นว่าควรจะเป็นหน้าที่ของศึกษาธิการอำเภอ
ในการตรวจบัญชี ของบประมาณและขออนุมัติเบิกเงินต่าง ๆ ทั้งนี้เพราะอยู่ในความ
ควบคุมดูแลของศึกษาธิการอำเภอ

ส่วนงานที่ศึกษาธิการอำเภอมีความคิดเห็นระดับเห็นด้วยต่ำสุดได้แก่ งานการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3 - 4 ทางวิทยุและไปรษณีย์ ซึ่งความคิดเห็นค่อนข้างไม่แน่ใจว่าควรเป็นหน้าที่ของศึกษาธิการอำเภอหรือไม่คงเนื่องจาก ศึกษาธิการอำเภอยังไม่เข้าใจวิธีการดำเนินงาน และยังไม่ได้ปฏิบัติงานด้านนี้ จึงไม่ทราบว่าจะงานด้านการเงินของโครงการนี้ควรจะเป็นหน้าที่ของศึกษาธิการอำเภอหรือไม่เพียงใด

2.3 ความคิดเห็นด้านบริหารบุคคล พบว่า ศึกษาธิการอำเภอมีความคิดเห็นระดับเห็นด้วยโดยส่วนรวมทุกงาน งานที่ศึกษาธิการอำเภอเห็นด้วยสูงกว่างานอื่นได้แก่ งานกลุ่มสนใจ รองลงมาได้แก่ งานรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือ งานฝึกอบรม งานสายอาชีพ งานห้องสมุดประชาชน งานการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จขั้นพื้นฐาน งานการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3 - 4 งานการศึกษาผู้ใหญ่สายสามัญระดับที่ 5 และงานการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3 - 4 ทางวิทยุและไปรษณีย์ ตามลำดับ

สำหรับงานกลุ่มสนใจศึกษาธิการอำเภอมีความคิดเห็นว่าวิทยากรควรเป็นผู้ที่อยู่ในท้องถิ่นโดยศึกษาธิการอำเภอเป็นผู้จัดหาเองและส่งเข้าอบรมการเป็นวิทยากร กลุ่มสนใจ

ในทำนองเดียวกันงานการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือ งานการฝึกอบรม และงานสายอาชีพ ศึกษาธิการอำเภอมีความเห็นว่าวิทยากรทางอำเภอควรเป็นผู้จัดหาเอง

สำหรับงานการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3 - 4 ทางวิทยุและไปรษณีย์ ศึกษาธิการอำเภอมีความไม่แน่ใจในหน้าที่เกี่ยวกับงานการศึกษานอกโรงเรียนด้านนี้ ค่าเฉลี่ยจึงอยู่ในระดับต่ำกว่างานอื่น ซึ่งสอดคล้องกับหน้าที่ในตำแหน่งดังกล่าวมาแล้ว

2.4 ความวิชาการ โดยส่วนรวมศึกษานิเทศก์อำเภอมีความคิดเห็นระดับ เห็นด้วย งานที่ศึกษานิเทศก์อำเภอมีความคิดเห็นระดับ เห็นด้วยสูงสุดได้แก่ งานรณรงค์เพื่อการรณรงค์ ร้องลงมาไต่ถาม งานการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ ขั้นพื้นฐาน งานที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน งานการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ ระดับที่ 3 - 4 งานฝึกอบรม งานการศึกษาสายอาชีพ งานกลุ่มสนใจ งานโสตทัศนศึกษา งานการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3 - 4 ทางวิทยุและไปรษณีย์ งานการศึกษาสายสามัญระดับที่ 5 และงานห้องสมุดประชาชน ตามลำดับ สำหรับงานรณรงค์เพื่อการรณรงค์ซึ่งศึกษานิเทศก์อำเภอมีความคิดเห็นระดับ เห็นด้วยสูงสุดอาจเป็นเพราะว่าโครงการรณรงค์เพื่อการรณรงค์เป็นงานระดับชาติและเป็นหน้าที่ของศึกษานิเทศก์อำเภอโดยตรงในฐานะตัวแทนของกระทรวงศึกษาธิการในระดับอำเภอซึ่งต้องทำหน้าที่จัดการไม่รณรงค์ของประชาชนให้หมดไป เมื่อจัดการไม่รณรงค์ให้หมดไปแล้ว ควรจัดกิจกรรมต่อเนื่องเพื่อป้องกันการล้มหนังสือและให้โอกาสประชาชนได้ศึกษาอย่างต่อเนื่อง คือ จัดการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จขั้นพื้นฐาน จัดที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน จัดการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3 - 4 เป็นต้น

ส่วนงานห้องสมุดประชาชนศึกษานิเทศก์อำเภออาจเห็นว่าบรรณารักษ์มีความสามารถอยู่แล้ว ศึกษานิเทศก์อำเภอจึงไม่ค่อยแน่ใจว่าควรมีบทบาทด้านวิชาการในงานห้องสมุดซึ่งได้แก่ การพิจารณารายชื่อหนังสือที่จะเข้าห้องสมุด และการจัดกิจกรรมวันสัปดาห์ห้องสมุดประจำปี

3. การเปรียบเทียบปัญหาในการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียน

ในการเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียนของศึกษานิเทศก์อำเภอที่มีความแตกต่างกันในด้านอายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์และขนาดอำเภอ ปรากฏดังนี้

3.1 ศึกษาธิการอำเภอที่มีอายุ ประสบการณ์ และปฏิบัติงานอยู่ในขนาด อำเภอต่างก็มีปัญหาในการปฏิบัติงานแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าในการแต่งตั้งศึกษาธิการอำเภอนั้นสำนักงานปลัดกระทรวง ศึกษาธิการจะพิจารณาแต่งตั้งผู้ที่มีประสบการณ์ในตำแหน่งศึกษาธิการอำเภอคือ ศึกษาธิการอำเภอในอำเภอขนาดเล็กไปดำรงตำแหน่งศึกษาธิการอำเภอในอำเภอ ขนาดใหญ่ ส่วนผู้ที่เพิ่งได้รับตำแหน่ง จะได้รับการแต่งตั้งในอำเภอขนาดเล็กหรือ กิ่งอำเภอ เพื่อให้มีประสบการณ์ในตำแหน่งศึกษาธิการอำเภอเสียก่อนจึงจะพิจารณา แต่งตั้งไปดำรงตำแหน่งอำเภอขนาดใหญ่ต่อไป (เสมอ นาคพงศ์ 2520 : 4 - 5)

ในการกำหนดเกณฑ์และคุณสมบัติของผู้ที่จะดำรงตำแหน่งศึกษาธิการ อำเภอต้องเป็นผู้มีประสบการณ์ในตำแหน่งผู้ช่วยศึกษาธิการอำเภอรดับ 4 มาแล้ว ไม่น้อยกว่าสองปี ดังนั้นศึกษาธิการอำเภอที่มีประสบการณ์ต่างกันจึงมีปัญหาแตกต่างกันเพียงเล็กน้อยไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ โสฬส สิงห์ขวา (โสฬส สิงห์ขวา 2527 : 70 - 71) ที่พบว่าศึกษาธิการอำเภอที่มีประสบการณ์ ต่างกันมีปัญหาในการบริหารงานไม่แตกต่างกัน

สำหรับในเรื่องของอายุ ศึกษาธิการอำเภอที่มีอายุมากมีประสบการณ์ ในการดำรงตำแหน่งมากเพราะได้เคยและได้รับการเลื่อนตำแหน่งมาจากพนักงาน และผู้ช่วยศึกษาธิการอำเภอ ตามลำดับ (ชำเลื่อง วุฒิจันทร์ 2515 : 34 - 37) ส่วนศึกษาธิการอำเภอที่มีอายุน้อยก็จะได้รับความรู้ ประสบการณ์จากการประชุม ศึกษาธิการอำเภอประจำเดือนซึ่งศึกษาธิการจังหวัดจัดให้มีการประชุมทุกเดือน (สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดอุบลราชธานี 2526 : 18) ได้รับความรู้จากการ ประชุมสัมมนากับศูนย์การศึกษาออกโรงเรียน และเอกสารของทางราชการจึงทำให้ ศึกษาธิการอำเภอที่มีอายุต่างกันมีปัญหาแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รุ่งศักดิ์ ป่องกงลาด (รุ่งศักดิ์ ป่องกงลาด 2519 : 41 - 42) ที่พบว่าศึกษาธิการอำเภอที่มีอายุต่างกันมีสมรรถภาพในการบริหารงานไม่ แตกต่างกัน

ส่วนในค่านขนาดของอำเภอที่ปฏิบัติงาน ศึกษาธิการอำเภอที่ปฏิบัติงานอยู่ในอำเภอขนาดใหญ่กับอำเภอขนาดเล็กต่างเป็นผู้มีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งศึกษาธิการอำเภอมาแล้วคือผู้ดำรงตำแหน่งศึกษาธิการอำเภอขนาดใหญ่ก็ดำรงตำแหน่งศึกษาธิการอำเภอขนาดเล็กมาก่อน (เสมอ นาคพงศ์ 2520 : 4 - 5) ส่วนผู้ดำรงตำแหน่งอำเภอขนาดเล็กก็เป็นผู้มีประสบการณ์ช่วยศึกษาธิการอำเภอระดับ 4 มาแล้วไม่น้อยกว่าสองปี (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ 2526 : 2) จึงทำให้ศึกษาธิการอำเภอที่ปฏิบัติงานในขนาดอำเภอแตกต่างกันมีปัญหาในการปฏิบัติงานแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ไชยสิทธิ์ สิงห์ขวา (ไชยสิทธิ์ สิงห์ขวา 2527 : 70 - 71) ที่พบว่า ศึกษาธิการอำเภอที่ปฏิบัติงานในขนาดอำเภอต่างก็มีปัญหาในการบริหารงานไม่แตกต่างกัน

อนึ่ง การดำเนินงานการศึกษานอกโรงเรียนมีการดำเนินการอย่างจริงจังโดยจัดตั้งกรมการศึกษานอกโรงเรียนขึ้นในกระทรวงศึกษาธิการ เมื่อวันที่ 24 มีนาคม พุทธศักราช 2522 (กรมการศึกษานอกโรงเรียน 2524 : 2) จึงทำให้ศึกษาธิการอำเภอได้เรียนรู้งาน ได้มีประสบการณ์การทำงานการศึกษานอกโรงเรียนพร้อม ๆ กันทุกคน ทำให้มีปัญหาในการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียนแตกต่างกันเพียงเล็กน้อยไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.2 ศึกษาธิการอำเภอที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีปัญหาในการปฏิบัติงาน การศึกษานอกโรงเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยศึกษาธิการอำเภอที่มีวุฒิปริญญาตรีหรือต่ำกว่าปริญญาตรีมีปัญหาการศึกษาธิการอำเภอที่มีวุฒิสองสูงกว่าปริญญาตรี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะศึกษาธิการอำเภอที่มีวุฒิสองสูงกว่าปริญญาตรีได้ใช้ความรู้ความสามารถที่เรียนมาช่วยแก้ปัญหาในการปฏิบัติงานได้ลดน้อยลง

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านธุรการและด้านวิชาการแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยจะพบว่า ศึกษานิเทศก์อำเภอที่มีวุฒิปริญญาตรีหรือต่ำกว่าปริญญาตรีมีปัญหาสูงกว่าทั้งด้านธุรการและด้านวิชาการ ส่วนด้านการเงินและการบริหารบุคคลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อาจเป็นเพราะศึกษานิเทศก์อำเภอที่มีวุฒิสองปริญญาตรีส่วนใหญ่จบทางการบริหารการศึกษา จึงสามารถบริหารบุคคล บริหารการเงิน ได้ดีกว่าทำให้เกิดปัญหาน้อยกว่า ซึ่งผลการวิจัยไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ บุญรัตน์ วงศ์ใหญ่ (บุญรัตน์ วงศ์ใหญ่ 2525 : 37) ที่พบว่า ศึกษานิเทศก์อำเภอที่มีการศึกษาสูงกับศึกษานิเทศก์อำเภอที่มีการศึกษาต่ำมีความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยไม่แตกต่างกัน และงานวิจัยของ รุ่งศักดิ์ ป้องกงลาด (รุ่งศักดิ์ ป้องกงลาด 2519 : 41 - 45) ที่พบว่า ศึกษานิเทศก์อำเภอที่มีวุฒิต่างกันมีสมรรถภาพการบริหารงานไม่แตกต่างกัน

4. การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับหน้าที่ในการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียน ในการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับหน้าที่ในการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียนของศึกษานิเทศก์อำเภอที่มีความแตกต่างกันในด้านอายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ และขนาดอำเภอที่ปฏิบัติงานปรากฏดังต่อไปนี้

4.1 ศึกษานิเทศก์อำเภอที่มีวุฒิ ประสบการณ์และปฏิบัติงานอยู่ในขนาดอำเภอต่าง ๆ มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติเนื่องมาจากการดำเนินงานการศึกษานอกโรงเรียนเริ่มมีการจัดอย่างจริงจังยังไม่มากนักโดยการจัดตั้งกรมการศึกษานอกโรงเรียนขึ้นเป็นหน่วยงานในกระทรวงศึกษาธิการ เมื่อวันที่ 24 มีนาคม พุทธศักราช 2522 เพื่อดำเนินงานเกี่ยวกับการศึกษานอกโรงเรียน (กรมการศึกษานอกโรงเรียน 2524 : 2)

ในการดำเนินงานการศึกษานอกโรงเรียนในส่วนภูมิภาค โดยเฉพาะระดับอำเภอ กรมการศึกษานอกโรงเรียนไม่มีบุคลากรที่จะดำเนินการ

ค่านี้โดยตรงจึงต้องอาศัยศึกษาธิการอำเภอซึ่งเป็นตัวแทนของกระทรวงศึกษาธิการปฏิบัติหน้าที่ช่วยเหลือนายอำเภอในการปฏิบัติราชการอันเป็นหน้าที่ของกระทรวงศึกษาธิการในเขตอำเภอ (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ 2519 : 3) ทำหน้าที่แทนกรมการศึกษานอกโรงเรียนในการดำเนินงานการศึกษานอกโรงเรียนในอำเภอนั้น ในการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียนศึกษาธิการอำเภอยังใหม่ต้องงาน ศึกษาธิการอำเภอได้เริ่มเรียนรู้การทำงานการศึกษานอกโรงเรียนพร้อม ๆ กันจึงทำให้มีความคิดเห็นเกี่ยวกับหน้าที่ในการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียนไม่แตกต่างกัน

อย่างไรก็ตามยังมีเหตุผลอีกประการหนึ่งคือ การทำงานของศึกษาธิการอำเภอในปัจจุบันมีงานด้านการศึกษาที่จะต้องปฏิบัติอยู่น้อยมากเพราะโรงเรียนประถมศึกษาได้โอนมาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ศึกษาธิการอำเภอหมดหน้าที่ค่านี้ ส่วนโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา ศึกษาธิการอำเภอไม่มีอำนาจ การปกครองบังคับบัญชาโรงเรียน ดังนั้นจึงมีเพียงโรงเรียนเอกชนเท่านั้นที่อยู่ในความรับผิดชอบของศึกษาธิการอำเภอ งานการศึกษานอกโรงเรียนจึงเป็นส่วนหนึ่งที่ศึกษาธิการอำเภอเข้ามามีบทบาทในการบริหารการศึกษา ค่านี้น่าจะขึ้น ศึกษาธิการอำเภอส่วนใหญ่จึงมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ โสฬส สิงห์ขวา (โสฬส สิงห์ขวา 2527 : 70 - 71) ที่พบว่า ศึกษาธิการอำเภอที่มีวุฒิ ประสบการณ์ และปฏิบัติงานในขนาดอำเภอต่างก็มีปัญหาในการบริหารงานไม่แตกต่างกัน

4.2 ศึกษาธิการอำเภอที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับหน้าที่ในการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยศึกษาธิการอำเภอที่มีอายุ 46 - 60 ปี มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าศึกษาธิการอำเภอที่มีอายุ 30 - 45 ปี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะศึกษาธิการอำเภอที่มีอายุ 46 - 60 ปี เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในตำแหน่ง ๆ สูง

จึงคาดการณ์ถึงแนวโน้มของหน้าที่ในการทำงานของศึกษานิเทศก์ว่า
ศึกษานิเทศก์จะปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับงานการศึกษาของโรงเรียนมากขึ้น

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านวิชาการ ด้านบริหารบุคคล และ
ด้านการเงินแตกต่างกันอย่าง ไม่นับสำคัญทางสถิติเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยพบว่า
ศึกษานิเทศก์ที่มีอายุ 46 - 60 ปี มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าศึกษานิเทศก์ที่มีอายุ
30 - 45 ปี ทั้งสามด้าน ส่วนด้านธุรการมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
ที่ระดับ .05 คือ ศึกษานิเทศก์ที่มีอายุ 46 - 60 ปี มีความคิดเห็นระดับ
เห็นด้วยสูงกว่าศึกษานิเทศก์ที่มีอายุ 30 - 45 ปี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า
ศึกษานิเทศก์ที่มีอายุ 46 - 60 ปี เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการทำงานมายาวนาน
ตั้งแต่ระดับเสมียนใต้เท้ามาเรื่อย ๆ จนเป็นศึกษานิเทศก์ในปัจจุบันย่อมจะผ่าน
การทำงานธุรการมาอย่างช้าของ ปฏิบัติมาจนเคยชินจนไม่เป็นปัญหาในการปฏิบัติงาน
และเห็นว่าควรเป็นหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ ผลการวิจัยนี้ไม่สอดคล้องกับงานวิจัย
ของ รุ่งศักดิ์ ป้องกงลาต (รุ่งศักดิ์ ป้องกงลาต 2519 : 41 - 42) ที่พบว่า
ศึกษานิเทศก์ที่มีอายุต่างกันมีสมรรถภาพการบริหารงานไม่แตกต่างกัน

5. ข้อค้นพบอื่น ๆ จากการวิจัย ผลจากการวิจัยพบว่า ศึกษานิเทศก์
ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับหน้าที่ในการปฏิบัติงานการศึกษา
นอกโรงเรียนไว้มากมายซึ่งเมื่อวิเคราะห์พบว่า ข้อเสนอแนะเหล่านั้นเป็นหน้าที่ของ
ศึกษานิเทศก์อยู่แล้วแสดงว่าศึกษานิเทศก์ไม่เข้าใจในบทบาทและหน้าที่ของ
ศึกษานิเทศก์และไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ซึ่งได้เสนอแนะไว้

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยในครั้งนี้ทำให้ทราบปัญหาและความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์
ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือในการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียนรวมทั้งข้อเสนอแนะ
อีกมากมาย ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ควรประสานงานกันระหว่างกรมการศึกษานอกโรงเรียนกับสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อกำหนดบทบาทและหน้าที่ของศึกษาธิการอำเภอ เกี่ยวกับการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียนอย่างชัดเจน โดยทำคู่มือการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียนของศึกษาธิการอำเภอให้ศึกษาธิการอำเภอปฏิบัติตาม

1.2 หาวิธีให้ศึกษาธิการอำเภอมีความรู้ความเข้าใจในงานการศึกษานอกโรงเรียน รวมทั้งหน้าที่และแนวทางในการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียน

1.3 ควรให้ศึกษาธิการอำเภอมีความรู้ในค่านิยมและวิธีการเกี่ยวกับการศึกษานอกโรงเรียน เพื่อให้ศึกษาธิการอำเภอได้เป็นตัวแทนของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนในระดับอำเภออย่างแท้จริง

1.4 สำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษานอกโรงเรียน ควรให้ความสำคัญกับศึกษาธิการอำเภอ เพราะศึกษาธิการอำเภอเป็นผู้ใกล้ชิดกับกลุ่มเป้าหมาย ควรประสานงานกับศึกษาธิการอำเภอก่อนจัดกิจกรรมในพื้นที่อำเภอ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัย

2.1 ควรศึกษาปัญหาและความคิดเห็นของศึกษาธิการอำเภอในการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียนในขอบเขตที่กว้างขึ้นอีก

2.2 ควรศึกษาปัญหาและความคิดเห็นในการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียนของศึกษาธิการอำเภอในทัศนะของข้าราชการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนหรือศึกษานิเทศก์กรมการศึกษานอกโรงเรียน

2.3 ควรศึกษาทัศนคติของศึกษาธิการอำเภอที่มีต่อการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียน

2.4 ควรศึกษารูปแบบในการปฏิบัติงานและการประสานงานการศึกษานอกโรงเรียนของศึกษาธิการอำเภอ

ဘဝဇာနည်

บรรณานุกรม

- กอ สวัสดิ์หาญชัย นโยบายทางการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ โรงพิมพ์จุรินทร์ไทย
2522, 82 หน้า
- กองพันธ์ พลแสน พฤติกรรมกรรมการบริหารงานของศึกษาธิการอำเภอตามทัศนะของ
ผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชน จังหวัดอุบลราชธานี ปรินิพนธ์ กศ.ม.
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2526, 97 หน้า อักสำเนา
- กัลยา รัตนบรรพต บทบาทของศึกษาธิการอำเภอ วิทยานิพนธ์ ค.ม. จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย 2512, 173 หน้า อักสำเนา
- การศึกษานอกโรงเรียน, กรม เรื่อนำรู้เกี่ยวกับการศึกษานอกโรงเรียน ม.ป.ป.,
50 หน้า
- _____ กรมการศึกษานอกโรงเรียน หนังสือการพิมพ์ 2526, 56 หน้า
- _____ รายงานการประชุมสัมมนานักบริหารการศึกษานอกโรงเรียน วิกตอรีการพิมพ์
2524, 141 หน้า
- _____ บันทึกการศึกษานอกโรงเรียน เอรวัฒน์การพิมพ์ ม.ป.ป., 274 หน้า
- การศึกษานอกโรงเรียน, กอง การฝึกอบรมผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนประจำภาค
และศูนย์การศึกษาประชาชนจังหวัด พ.ศ. 2520 อุบลราชธานี โรงพิมพ์ศูนย์
การศึกษานอกโรงเรียนประจำภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ศ.อ.ศ.อ.) 2520.
- กิตติมา ปรีคีลลิก เอกสารประกอบคำบรรยายการเงินโรงเรียน ภาควิชาบริหาร
การศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2522, 375 หน้า อักสำเนา
- เกษม สุวรรณกุล "บทบาทของผู้บังคับบัญชาในการบริหารบุคคล" ใน ที่ระลึกครบรอบ
50 ปี แห่งการใช้กฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน หน้า 285 - 296
สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน 2522.

โฆสิต ปันเปี่ยมวัชร "ความยากจนในชนบทอีสาน : สาเหตุและความหนาแน่นของปัญหา" พัฒนบริหารศาสตร์ ปีที่ 21 ฉบับที่ 2 เมษายน 2524

_____ "การบริหารงานตามระบบการพัฒนาชนบทแนวใหม่" ชนบทไทย 2525
พิมพ์ที่ศูนย์พิชิตเคชั่น กรุงเทพมหานคร 2526, 195 หน้า

ชาเลื่อง วุฒิจันทร์ เอกสารประกอบคำบรรยายในการประชุมศึกษาธิการอำเภอหัวราชนาจักร ม.ป.ท. 2515, 110 หน้า

ดาวเรือง รัตนิน งานบริหารการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษากระทรวงศึกษาธิการ ปรินญาพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร 2518, 160 หน้า อักสำเนา

ถนัค ม่วงมณี การศึกษานอกโรงเรียนและระเบียบปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง โรงพิมพ์
เลี้ยงเชียง 2527, 271 หน้า

เนาวรัตน์ สวัสดิ์ พฤติกรรมการบริหารงานของหัวหน้าศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด
ปรินญาพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน 2527, 115 หน้า
อักสำเนา

บรรจง ชูสกุลชาติ การศึกษานอกโรงเรียน รุ่งเรืองสู่สากล โรงพิมพ์ 2522, 136 หน้า
บุญชู เจนพัส คำอธิบายระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ. 2506
2509, 210 หน้า

บุญถิ่น อัครถาวร เอกสารประกอบคำบรรยายในการประชุมศึกษาธิการอำเภอหัวราชนาจักร ม.ป.ท. 2515, 123 หน้า

บุญรัตน์ วงศ์ใหญ่ ความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยของศึกษาธิการอำเภอ ในเขตการศึกษา 8 ตามทัศนะของนายอำเภอและครูใหญ่ ปรินญาพนธ์ กศ.ม.
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2525, 59 หน้า

ปิ่น มาลากุล, ม.ล. "คำนำ" ใน ปฏิรูปการศึกษา หน้า 6 สมาคมผู้บริหารการศึกษาแห่งประเทศไทย 2518.

- ประจวบ คำบุรินทร์ งานศึกษาธิการ 2525, 8 หน้า อัดสำเนา
- ประสิทธิ์ แดงรม การปฏิบัติงานและปัญหาการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียนของ
ศึกษาธิการอำเภอในจังหวัดที่จัดตั้งศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดกับจังหวัดที่
ยังไม่ได้จัดตั้งศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ในภาคเหนือ ปริญญาพนธ์
 กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก 2524, 192 หน้า อัดสำเนา
- ปรีชา คัมภีร์ปภรณ์และคนอื่น ๆ เอกสารการสอนชุดวิชาหลักและระบบการบริหาร
การศึกษาเล่ม 3 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช 2523, 263 หน้า
- ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงาน กองการเจ้าหน้าที่ คู่มือปฏิบัติงานของ
ศึกษาธิการจังหวัด 2520, 191 หน้า
- _____ กองการเจ้าหน้าที่ งานในหน้าที่ของศึกษาธิการอำเภอ โรงพิมพ์การศาสนา
 2519, 22 หน้า
- _____ คู่มือศึกษาธิการอำเภอ 23 โรงพิมพ์ศรีอนันต์ 2523, 58 หน้า
- _____ กองการเจ้าหน้าที่ แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525 -
2529) 2525, 87 หน้า อัดสำเนา
- _____ กองการเจ้าหน้าที่ ประกาศ อ.ก.ค. สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
เรื่องรับสมัครสอบคัดเลือกข้าราชการ เพื่อเลื่อนและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้ช่วย
ศึกษาธิการอำเภอ ศึกษาธิการอำเภอ (นักบริหารการศึกษา 5) และศึกษาธิการอำเภอ
(นักบริหารการศึกษา 6) ลงวันที่ 27 มิถุนายน 2526, 6 หน้า อัดสำเนา
- _____ งานในหน้าที่และความรับผิดชอบของศึกษาธิการจังหวัดและ
ศึกษาธิการอำเภอ 2520, 275 หน้า อัดสำเนา
- ปลื้ม บุญรัมย์ บทบาทการบริหารงานของศึกษาธิการอำเภอในภาคใต้ ปริญญาพนธ์
 กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน 2527, 111 หน้า อัดสำเนา

- บุญ โสธร การบริหารการศึกษา ศ.ส. การพิมพ์ 2523, 504 หน้า
 รุ่งศักดิ์ ป้องกลาง การประเมินสมรรถภาพบริหารงานของศึกษานิเทศก์อำเภอ
ในเขตการศึกษา 11 ประจวบคีรีขันธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร 2519, 75 หน้า อัคราเนนา
 ลวน สายยศ และอังคณา สายยศ หลักการวิจัยทางการศึกษา วิกตอร์พิมพ์
 2528, 314 หน้า
 ศึกษาธิการจังหวัดอุบลราชธานี, สำนักงาน แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2526
 2526, 93 หน้า อัคราเนนา
 ศึกษาธิการ, กระทรวง 91 ปี กระทรวงศึกษาธิการ เจ้าพระยาการพิมพ์ 2526,
 195 หน้า
 _____ คู่มือการดำเนินงานของศึกษานิเทศก์ เขตศึกษาธิการจังหวัดและศึกษานิเทศก์อำเภอ
 2525, ม.ป.บ. อัคราเนนา
 _____ ระเบียบว่าด้วยการศึกษาในสถานศึกษาสังกัดกรมการศึกษานอกโรงเรียน
พ.ศ. 2524 2524, 10 หน้า อัคราเนนา
 _____ กรมสามัญศึกษา การศึกษาผู้ใหญ่ โรงพิมพ์สามเจริญพาณิชย์ 2521,
 327 หน้า
 _____ คำสั่งที่ ศธ. 687/2519 เรื่อง อำนาจหน้าที่และแนวปฏิบัติราชการของ
ศึกษาธิการจังหวัดและศึกษานิเทศก์อำเภอ ลงวันที่ 27 ธันวาคม 2519
 _____ รายงานการสัมมนาการศึกษานอกโรงเรียน อักษรบัณฑิต 2517, 148 หน้า
 เสนาะ ทิเภาว การบริหารงานบุคคล พิมพ์ครั้งที่ 2 โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
 2519, 356 หน้า
 สมาน รัชสิโยภรณ์ "ก.พ. ที่ปรึกษาการบริหารบุคคล" ใน ที่ระลึกครบรอบ 50 ปี
แห่งการใช้กฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน หน้า 41 สำนักงาน
 คณะกรรมการพลเรือน 2522

เสมอ นาคพงษ์ สรุปคำบรรยายบทอาทมนต์ที่ของศึกษาธิการอำเภอ

กองการเจ้าหน้าที่ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ 2523, 37 หน้า อักษรย่อ
สมพงษ์ เกษมสิน การบริหาร พิมพ์ครั้งที่ 2 สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ 2513,
658 หน้า

_____ การบริหารบุคคลแผนใหม่ พิมพ์ครั้งที่ 4 ไทยวัฒนาพานิช 2523, 380 หน้า

สมเฒ่า สหโร การเปรียบเทียบคุณสมบัติที่พึงปรารถนาของหัวหน้าศูนย์การศึกษา
นอกโรงเรียนจังหวัดตามทัศนะของผู้เกี่ยวข้องในภาคใต้ ปรินิพนธ์ กศ.ม.

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2526, 141 หน้า อักษรย่อ
สามัญศึกษา, กรม รวมคำสั่งมอบอำนาจกรมสามัญศึกษา เอราวัฒนาการพิมพ์ 2525,
47 หน้า

สุจินต์ แยมแพ ความถี่เห็นของศึกษาธิการอำเภอที่มีต่อการปฏิบัติงานด้านวิชาการ
ในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ วิทยานิพนธ์

ก.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2521, 205 หน้า อักษรย่อ

สุนทร โคตรบรรเทา การศึกษานอกระบบโรงเรียน พิมพ์ครั้งที่ 6 อักษรสยามการพิมพ์
2526, 123 หน้า

สุภรณ์ ประดับแก้ว "การปฏิบัติงานสารบรรณ" ใน ผู้ช่วยศึกษาธิการอำเภอ 24
หน้า 21 2524, อักษรย่อ

โสฬส สิงห์ขวา ปัญหาการบริหารงานของศึกษาธิการอำเภอภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ปรินิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2527,
102 หน้า อักษรย่อ

อนนต์ อนันตรังสี "การบริหารบุคลากรและการเงิน" ใน การบริหารโรงเรียนและ
นิเทศการศึกษา หน้า 147 โรงพิมพ์สตรีเนติศึกษา 2525.

อภัย จันทวิมล คู่มือการอบรมศึกษาธิการอำเภอทั่วประเทศ โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น
2507, 126 หน้า

- อารง สุทธาสาศร์, คร. ปฏิบัติการวิจัยสังคมศาสตร์ เจ้าพระยาการพิมพ์ 2527,
286 หน้า
- อุคม เปี่ยมเจริญ ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการทำงานของข้าราชการ
ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ปริญญาพันธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร 2528, 72 หน้า
- อุทัย หิรัญโก หลักการบริหารบุคคล โอเคียนสโตร์ 2523, 426 หน้า
- Cohen, Arfur Lee. "An Analysis of Functional Tasks of Superintendent
in the State of Indiana," Dissertation Abstracts. 32 : 118 - A
July, 1971.
- Cronbach, Lee J., Essentials of Psychological Testing. 3rd ed Harper
and Row, New York, 1970, 752 p.
- Beach, Dale S. Personnel : The Management of People at Work. 3rd ed.,
New York, Mcmillan Publishing Co., 1975 : 811 p.
- Ferguson, George A. Statistical Analysis in Psychology and Education.
McGraw - Hill Co. New York, 1966, 466 p.
- Guildford, Joy Paul, Fundamental Statistics in Psychology and Education.
McGraw - Hill Co. New York, 1956, 445 p.
- Kline, David and Thomas B. Keen. Non - School Population Education.
New York, The Macmillan Company 1972, 382 p.
- Nicolai, Renato, C.E. "The Administrative Behavior of the Superintendent
of School as Percieved by HighSchool Principles," Dissertation
Abstracts. 33 : 3214 - A, January, 1973.
- Paulston, Rolland G. Planning Non - Formal Education Alternatives.
New York, Ginn and Co., 1971, 498 p.
- Winer, B.J. Statistical Principles in Experimental Design. McGraw - Hill
Co., New York, 1962 672 p.

การคำนวณ

ที่ พม 1007/0427

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

เรื่อง ขออนุญาตถอน

เรียน

บัณฑิตวิทยาลัย ขอรับรองว่า นายภาคย์ กลิ่นบุญชัย เป็นนิสิตระดับปริญญาโท
วิชาเอกการศึกษานานาชาติ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
นิสิตผู้นี้มีความประสงค์จะขออนุญาตเพื่อขอความสะดวกในการศึกษาค้นคว้า เพื่อทำ
วิทยานิพนธ์ เรื่อง "ปัญหาและความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์ ในการปฏิบัติงาน
การศึกษานอกโรงเรียนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ"

ทั้งนี้ผู้นี้มีความควบคุมดูแลของ

รศ.ดร.สุนทร

โคตรบรรเทา

ประธาน

ดร.พองอยู่

แก้วไทรยะ

กรรมการ

สิ่งที่บัณฑิตวิทยาลัยขอความอนุเคราะห์คือ ขอความร่วมมือในการกรอกแบบสอบถามของผู้นี้
เพื่อเป็นข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะกรุณาให้ความร่วมมือในครั้งนี้ และ
ขอขอบคุณในความช่วยเหลืออนุเคราะห์ใด ๆ ที่ท่านจะโปรดให้แก่นิสิตผู้นี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

วชิรญา บัวศรี

(นางวชิรญา บัวศรี)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 2584119

ที่ ศษ 0202/10554

กระทรวงศึกษาธิการ

กทม. 10300

21 พฤษภาคม 2529

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน ชุด

ด้วยบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร แจ้งว่า นายภาคย์ กลิ่นมุข นิสิตปริญญาโท วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ จะทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "ปัญหาและความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์ต่อการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ" ซึ่งการวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงงานของศึกษานิเทศก์โดยส่วนรวม เพื่อให้การดำเนินการศึกษาวิจัยในเรื่องนี้ดำเนินไปด้วยดี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านช่วยกรอกข้อมูลตามแบบสอบถามที่ส่งมาพร้อมนี้ แล้วส่งคืนผู้วิจัยด้วย

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป และหวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

คุณหญิง วงศ์ศิริ

(นายคุณหญิง วงศ์ศิริ)

ผู้อำนวยการกองการเจ้าหน้าที่

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

สำนักงานปลัดกระทรวง

กองการเจ้าหน้าที่

โทร. 2822716 , 2810813

ตอนที่ 2 ปัญหาและความคิดเห็นในการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียน

ข้อความที่กำหนดให้ในแต่ละข้อเป็นงานการศึกษานอกโรงเรียน ในความรับผิดชอบของศึกษาธิการอำเภอ การตอบแต่ละข้อขอโปรดแยกพิจารณาเป็นสองประเด็น คือ ประเด็นเกี่ยวกับความเป็นปัญหาในการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียน และประเด็นความคิดเห็นในการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียน

สำหรับประเด็นที่ 1 ปัญหาในการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียน ขอให้ท่านโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ทับหมายเลขที่ท่านเห็นว่าตรงกับระดับปัญหาของท่านเพียงหมายเลขเดียวในท่านองเดียวกันประเด็นที่ 2 ความคิดเห็นในการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียน ขอให้ท่านโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ทับหมายเลขที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านว่า "ศึกษาธิการอำเภอควรปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียนในแต่ละข้อหรือไม่ มากน้อยเพียงใด" เพียงหมายเลขเดียว

ในการตอบใช้เกณฑ์น้ำหนักดังนี้

หมายเลข 5	หมายความว่า	เป็นปัญหามากที่สุด หรือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง
หมายเลข 4	หมายความว่า	เป็นปัญหามาก หรือ เห็นด้วย
หมายเลข 3	หมายความว่า	เป็นปัญหามากกลาง หรือ ไม่แน่ใจ
หมายเลข 2	หมายความว่า	เป็นปัญหาน้อย หรือ ไม่เห็นด้วย
หมายเลข 1	หมายความว่า	เป็นปัญหาน้อยที่สุด หรือ ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ตัวอย่าง

งานในหน้าที่ของข้าราชการอำเภอ เกี่ยวกับการศึกษานอกโรงเรียน	ประเด็นที่ 1 ระดับปัญหา					ประเด็นที่ 2 ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
(อ) นิเทศติดตามผลกลุ่มสนใจ	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1

จากตัวอย่าง ข (อ) การนิเทศติดตามผลกลุ่มสนใจ

ของระดับปัญหา ซึ่งเกี่ยวกับปัญหาในการปฏิบัติงาน ท่านกา ✓ ที่หมายเลข 4 แสดงว่าท่าน
มีปัญหในการปฏิบัติงานอยู่ในเกณฑ์มาก

ของระดับความคิดเห็น ซึ่งเกี่ยวกับศึกษาราชการอำเภอควรปฏิบัติงานมากน้อยเพียงใด ท่านกา ✓
ที่หมายเลข 5 แสดงว่าท่านเห็นด้วยอย่างยิ่งว่าศึกษาราชการอำเภอควร
ปฏิบัติงานในข้อนี้

ขั้นพื้นฐานในหน่วยอำเภอ

ลงนาม

5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

งานในหน้าที่ของศึกษาธิการอำเภอ เกี่ยวกับการศึกษานอกโรงเรียน	ประเด็นที่ 1 ระดับปัญหา					ประเด็นที่ 2 ระดับความพึงพอใจ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
(1) งานธุรการ										
1. เสนอแบบขออนุญาตจังหวัด เพื่อจัดตั้งชั้นเรียนการศึกษา ผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จขั้น พื้นฐาน	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
2. จัดส่งเอกสาร สื่อการเรียน คู่มือครูให้โรงเรียนผู้ใหญ่ แบบเบ็ดเสร็จขั้นพื้นฐาน	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
3. ตรวจสอบรายงานประจำเดือน โรงเรียนผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ ขั้นพื้นฐานส่งจังหวัด	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
4. เสนอใบประกาศนียบัตร นักศึกษาผู้ใหญ่โรงเรียน ผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ ขั้นพื้นฐานให้นายอำเภอ ลงนาม	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1

งานในหน้าที่ของศึกษาธิการอำเภอ เกี่ยวกับการศึกษานอกโรงเรียน	ประเด็นที่ 1 ระดับปัญหา					ประเด็นที่ 2 ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
5. เสนอขออนุมัติยุบเลิกโรงเรียน ผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จขั้นพื้นฐาน	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
6. ขออนุมัติจัดตั้งโรงเรียนผู้ใหญ่ แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3-4	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
7. บริการส่งสื่อการเรียนและ เอกสารให้โรงเรียนผู้ใหญ่ แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3-4	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
8. ตรวจสอบรายงานประจำเดือน โรงเรียนผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ ระดับที่ 3-4 สงจังหวัด	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
9. เสนอขอยุบเลิกโรงเรียน ผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับ ที่ 3-4	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
10. ขออนุมัติจัดตั้งโรงเรียน ผู้ใหญ่สายสามัญระดับที่ 5	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1

งานในหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ เกี่ยวกับการศึกษานอกโรงเรียน	ประเด็นที่ 1 ระดับปัญหา					ประเด็นที่ 2 ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
11. บริการจัดส่งสื่อการเรียน และเอกสารให้โรงเรียน ผู้ใหญ่สาขาสามัญระดับที่ 5	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
12. ตรวจสอบรายงาน โรงเรียนผู้ใหญ่นาย สาขาสามัญระดับที่ 5 จังหวัด	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
13. เสนอแนะโรงเรียนผู้ใหญ่นาย สาขาสามัญระดับที่ 5	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
14. เสนอขออนุญาตจัด ดำเนินการสอนวิชาชีพตาม ความต้องการของประชาชน	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
15. เสนอเรื่องราวขอแต่งตั้งครู ผู้สอนวิชาชีพ	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
16. ตรวจสอบรายงานประจำ เดือนการสอนวิชาชีพของครู ผู้สอนจังหวัด	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1

งานในหน้าที่ของศึกษานิเทศก์อำเภอ เกี่ยวกับการศึกษานอกโรงเรียน	ประเด็นที่ 1					ประเด็นที่ 2				
	ระดับปัญหา					ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
17. เสนอขออนุญาตจังหวัด เพื่อเปิดสอนกลุ่มสนใจ	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
18. ตรวจสอบรายงาน การประเมินผลกลุ่มสนใจ	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
19. เสนอขออนุญาตจัดตั้งที่ อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
20. เสนอแต่งตั้งคณะกรรมการ ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
21. เสนอยุบที่อ่านหนังสือ ประจำหมู่บ้าน	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
22. เสนอโยกย้ายที่อ่านหนังสือ ประจำหมู่บ้านไปอยู่ที่ใหม่	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
23. จัดส่งเอกสาร หนังสือ วารสารที่ได้รับไปให้ที่ อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1

งานในหน้าที่ของศึกษานิเทศก์อำเภอ เกี่ยวกับการศึกษานอกโรงเรียน	ประเด็นที่ 1					ประเด็นที่ 2				
	ระดับปัญหา					ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
24. ความคุ้มค่าการจัดส่งหนังสือพิมพ์ให้ถึงที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านอย่างครบถ้วนสม่ำเสมอ	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
25. ร่วมกับคณะกรรมการจัดหาที่ดินและทุนสมทบในการก่อสร้างอาคารห้องสมุด	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
26. ประชาสัมพันธ์เพื่อจัดหาหนังสือเข้าห้องสมุด	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
27. เสนอจังหวัดขอให้เจ้าหน้าที่โสภณศึกษาจังหวัดออกปฏิบัติงานในพื้นที่เป้าหมาย	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
28. ประชาสัมพันธ์โครงการโสภณศึกษาให้ประชาชนในพื้นที่เป้าหมายทราบล่วงหน้า	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1

งานในหน้าที่ของศึกษาธิการอำเภอ เกี่ยวกับการศึกษานอกโรงเรียน	ประเด็นที่ 1 ระดับปัญหา					ประเด็นที่ 2 ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
29. ประชาสัมพันธ์โครงการ การศึกษาผู้ใหญ่แบบ เบ็ดเสร็จระดับที่ 3-4 ทาง ว.ปณ.ให้ประชาชน ทราบ	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
30. เสนอเรื่องราวขอจัดตั้ง กลุ่มผู้เรียน ว.ปณ.	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
31. เสนอขอแต่งตั้งครูประจำกลุ่ม ว.ปณ.	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
32. รับสมัครนักศึกษาทาง ว.ปณ.	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
33. ตรวจสอบรายงานประจำ เดือนของครูประจำกลุ่ม ว.ปณ.ส่งจังหวัด	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
34. เสนอขอยุบเลิกกลุ่ม ว.ปณ.	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1

งานในหน้าที่ของศึกษาธิการอำเภอ เกี่ยวกับการศึกษานอกโรงเรียน	ประเด็นที่ 1					ประเด็นที่ 2				
	ระดับปัญหา					ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
35. ประชาสัมพันธ์งานฝึกอบรม ของศูนย์การศึกษานอก โรงเรียนให้ประชาชนทราบ	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
36. อำนวยความสะดวกใน การฝึกอบรมประชาชนของ ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
37. เสนอแผนการดำเนินงาน โครงการรณรงค์เพื่อ การรู้หนังสือในระดับอำเภอ	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
38. เสนอแต่งตั้งคณะกรรมการ โครงการรณรงค์เพื่อ การรู้หนังสือในระดับอำเภอ ตำบล และหมู่บ้าน	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
39. แจกจ่ายเอกสารใน การดำเนินงานโครงการ รณรงค์เพื่อการรู้หนังสือแก่ ผู้ที่เกี่ยวข้องของโครงการ	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1

งานในหน้าที่ของศึกษาธิการอำเภอ เกี่ยวกับการศึกษานอกโรงเรียน	ประเด็นที่ 1 ระดับปัญหา					ประเด็นที่ 2 ระดับความชัดเจน				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
40. รายงานปัญหาอุปสรรคใน การดำเนินงานรณรงค์ เพื่อการรู้หนังสือแก่ คณะกรรมการระดับอำเภอ	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
41. ปรับปรุงรายชื่อผู้ไม่รู้หนังสือ ในระดับอำเภอ	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
42. รายงานผลการดำเนินงาน การรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือ ประจำเดือนคองจังหวัด	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
(2) งานการเงิน										
43. เสนอขออนุมัติเบิกเงินให้ครู ผู้สอนการศึกษาผู้ใหญ่แบบ เบ็ดเสร็จขั้นพื้นฐาน	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1

งานในหน้าที่ของศึกษาธิการอำเภอ เกี่ยวกับการศึกษานอกโรงเรียน	ประเด็นที่ 1					ประเด็นที่ 2				
	ระดับปัญหา					ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	เฝ้ามองอย่างยิ่ง	เฝ้ามอง	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
44. ตรวจสอบบัญชีการเงิน โรงเรียนผู้ใหญ่วิทยาลัย เบิกเสร็จขั้นพื้นฐาน	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
45. เสนอขออนุมัติการเบิกเงิน ของโรงเรียนผู้ใหญ่วิทยาลัย เบิกเสร็จระดับที่ 3-4	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
46. ตรวจสอบบัญชีการเงิน โรงเรียนผู้ใหญ่วิทยาลัย ระดับที่ 5	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
47. เสนอขออนุมัติเบิกเงินของ โรงเรียนผู้ใหญ่วิทยาลัย ระดับที่ 5	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
48. เสนอขออนุมัติเบิกเงินของ ครูผู้สอนวิชาชีพ	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1

งานในหน้าที่ของศึกษาธิการอำเภอ เกี่ยวกับการศึกษานอกโรงเรียน	ประเด็นที่ 1 ระดับปัญหา					ประเด็นที่ 2 ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
49. เสนอขออนุมัติเบิกเงินของ วิทยากรกลุ่มสนใจ	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
50. เสนอขออนุมัติเบิกเงินค่า หนังสือพิมพ์ไปจ่ายให้ร้าน จัดส่งหนังสือพิมพ์ให้ท่าน หนังสือประจำหมู่บ้าน	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
51. เสนอเรื่องราวผ่านจังหวัด ของงบประมาณห้องสมุดจาก กรมการศึกษานอกโรงเรียน	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
52. รวบรวมหลักฐานการขออนุมัติ เบิกจ่ายเงินของห้องสมุด ประชาชนอำเภอส่งจังหวัด	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
53. รวบรวมหลักฐานการขออนุมัติ เบิกเงินของครูประจำกลุ่ม ว.ปณ. ส่งจังหวัด	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1

งานในหน้าที่ของศึกษาธิการอำเภอ เกี่ยวกับการศึกษานอกโรงเรียน	ประเด็นที่ 1 ระดับปัญหา					ประเด็นที่ 2 ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
54. เก็บเงินค่าบำรุงการศึกษา ค่าลงทะเบียน ค่าคู่มือเรียน ว.ปณ. ส่งจังหวัด	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
55. ขออนุมัติเบิกเงินให้วิทยากร โครงการฝึกอบรม	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
56. จัดทำแผนเพื่อประมาณการใช้ งบประมาณในการรณรงค์ เพื่อการรู้หนังสือของอำเภอ	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
57. รวบรวมหลักฐานการเบิกจ่าย เงินงบประมาณ โครงการ รณรงค์เพื่อการรู้หนังสือ ส่งจังหวัด	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1

งานในหน้าที่ของศึกษานิเทศก์อำเภอ เกี่ยวกับการศึกษานอกโรงเรียน	ประเด็นที่ 1 ระดับปัญหา					ประเด็นที่ 2 ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
(3) <u>งานบริหารบุคคล</u>										
58. จัดหาครูผู้สอนโรงเรียน ผู้ใหญ่วัยเบ็ดเสร็จขั้นพื้นฐาน	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
59. จัดส่งครูผู้สอนโรงเรียนผู้ใหญ่วัย เบ็ดเสร็จขั้นพื้นฐานที่ยัง ไม่ผ่านการอบรมเข้ารับ การอบรมการสอนผู้ใหญ่วัย เบ็ดเสร็จขั้นพื้นฐาน	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
60. จัดหาครูผู้สอนโรงเรียน ผู้ใหญ่วัยเบ็ดเสร็จระดับที่ 3-4 ที่ผ่านการอบรม การสอนแล้ว	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
61. จัดหาครูผู้สอนโรงเรียน ผู้ใหญ่สายสามัญระดับที่ 5	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1

งานในหน้าที่ของศึกษาธิการอำเภอ เกี่ยวกับการศึกษานอกโรงเรียน	ประเด็นที่ 1 ระดับปัญหา					ประเด็นที่ 2 ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
62. จัดหาครูผู้สอนวิชาชีพในการสอนวิชาชีพตามความต้องการของประชาชน	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
63. จัดส่งครูผู้สอนวิชาชีพเข้ารับการอบรมการสอนวิชาชีพ	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
64. จัดหาวิทยากรกลุ่มสนใจตามวิชาที่สอนกลุ่มสนใจ	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
65. ส่งวิทยากรกลุ่มสนใจเข้ารับการอบรมการสอนกลุ่มสนใจ	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
66. ตรวจสอบการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชนอำเภอ	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
67. คัดเลือกครูประจำกลุ่มว.ปณ.	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1

งานในหน้าที่ของศึกษานิเทศก์อำเภอ เกี่ยวกับการศึกษานอกโรงเรียน	ประเด็นที่ 1 ระดับปัญหา					ประเด็นที่ 2 ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
68. ส่งครูประจำกลุ่ม ว.ปณ. เข้ารับการอบรมการเป็น ครูประจำกลุ่ม ว.ปณ.	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
69. จัดหาวิทยากรในการฝึกอบรม ประชาชน	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
70. จัดหาผู้ประสานงานโครงการ รณรงค์เพื่อการรู้หนังสือ	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
71. จัดหาอาสาสมัคร ไปสอนผู้ ไม่รู้หนังสือ	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
72. ควบคุมการทำงานของ คณะทำงานในระดับตำบล หมู่บ้านของโครงการรณรงค์ เพื่อการรู้หนังสือ	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1

งานในหน้าที่ของศึกษาธิการอำเภอ เกี่ยวกับการศึกษานอกโรงเรียน	ประเด็นที่ 1 ระดับปัญหา					ประเด็นที่ 2 ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
(4) งานวิชาการ										
73. สำรวจความต้องการของ ประชาชนในการเรียน การศึกษาผู้ใหญ่แบบ เบ็ดเสร็จขั้นพื้นฐาน	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
74. เป็นวิทยากรบรรยายพิเศษ ให้โรงเรียนผู้ใหญ่แบบ เบ็ดเสร็จขั้นพื้นฐาน	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
75. นิเทศติดตามผลโรงเรียน ผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จขั้นพื้นฐาน	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
76. ประสานงานกับศูนย์การศึกษา นอกโรงเรียนจังหวัดเพื่อให้ การดำเนินงานการศึกษา ผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จขั้นพื้นฐาน บรรลุเป้าหมาย	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1

งานในหน้าที่ของศึกษาธิการอำเภอ เกี่ยวกับการศึกษานอกโรงเรียน	ประเด็นที่ 1 ระดับปัญหา					ประเด็นที่ 2 ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
77. สำรวจความต้องการของ ประชาชนในการเรียน การศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ ระดับที่ 3-4	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
78. นิเทศติดตามผลการเรียน การสอนของโรงเรียนผู้ใหญ่ แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3-4	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
79. ประสานงานกับศูนย์การศึกษา นอกโรงเรียนจังหวัด เพื่อ ให้การดำเนินงานโรงเรียน ผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3-4 บรรลุเป้าหมาย	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
80. สำรวจความต้องการของ ประชาชนในการเรียน การศึกษาผู้ใหญ่สายสามัญ ระดับที่ 5	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1

งานในหน้าที่ของศึกษาธิการอำเภอ เกี่ยวกับการศึกษานอกโรงเรียน	ประเด็นที่ 1 ระดับปัญหา					ประเด็นที่ 2 ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
81. นิเทศติดตามผลการเรียน การสอนของโรงเรียน ผู้ใหญ่สาธิตสามัคคีระดับที่ 5	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
82. สำนวจความคองการของ ประชาชนในการเรียน วิชาชีพ	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
83. นิเทศติดตามผลการดำเนินงาน การสอนวิชาชีพ	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
84. สำนวจความคองการ ความสนใจ ของประชาชน ในการเรียนกลุ่มสนใจ	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
85. รวมกับวิทยากรจัดทำหลักสูตร วิธีสอน การประเมินผล กลุ่มสนใจ	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1

งานในหน้าที่ของศึกษาธิการอำเภอ เกี่ยวกับการศึกษานอกโรงเรียน	ประเด็นที่ 1 ระดับปัญหา					ประเด็นที่ 2 ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
86. รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับ แหล่งที่เหมาะสมกับการจัดตั้ง ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
87. จัดประชุมสัมมนาคณะ กรรมการที่อ่านหนังสือ ประจำหมู่บ้าน	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
88. พิจารณารายการหนังสือที่ บรรณรักษ์ขออนุมัติซื้อเข้า ห้องสมุดประชาชนอำเภอ	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
89. จัดกิจกรรมวันสัปดาห์ ห้องสมุดประจำปี	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
90. ร่วมออกปฏิบัติงานโสตทัศน ศึกษาพร้อมเจ้าหน้าที่โสตทัศน ศึกษาเพื่อสร้างความเข้าใจ อันดีกับประชาชน	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1

งานในหน้าที่ของศึกษาธิการอำเภอ เกี่ยวกับการศึกษานอกโรงเรียน	ประเด็นที่ 1 ระดับปัญหา					ประเด็นที่ 2 ระดับความพึงพอใจ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
91. จัดทำเอกสารเผยแพร่ ความรู้ให้กับประชาชน	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
92. สำรวจความต้องการใน การเรียนการสอนผู้ใหญ่ แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3-4 ทาง ว.ปณ.	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
93. ร่วมวางแผนการพบกลุ่ม ว.ปณ. กับครูผู้สอนและ นักศึกษา	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
94. แนะนำการเรียนการสอน ให้กับครูผู้สอนและนักศึกษา ว.ปณ.	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
95. นิเทศ ตรวจสอบการฝึกอบรม ประชาชน	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1

งานในหน้าที่ของศึกษาธิการอำเภอ เกี่ยวกับการศึกษานอกโรงเรียน	ประเด็นที่ 1 ระดับปัญหา					ประเด็นที่ 2 ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
96. ประเมินผลและติดตาม ผู้เข้ารับการอบรมหลัง การเข้ารับการอบรม	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
97. เป็นวิทยากรในการฝึกอบรม ประชาชน	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
98. วางแผนการดำเนินงาน โครงการรณรงค์เพื่อการรู้ หนังสือ	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
99. จัดประชุมผู้ประสานงาน โครงการรณรงค์เพื่อการรู้ หนังสือระดับท้องถิ่น	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
100. นิเทศติดตามผลการดำเนินงาน โครงการรณรงค์เพื่อการรู้ หนังสือ	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับงานการศึกษาของโรงเรียน ท่านมีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ในการปฏิบัติงานในเรื่องต่าง ๆ ต่อไปนี้
อย่างไร

4.1 การศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จขั้นพื้นฐาน

[illegible]

4.2 การศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3 - 4

[illegible]

4.5 การศึกษาผู้ใหญ่แบบกลุ่มสนใจ

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6
- 7
- 8
- 9
- 10
- 11
- 12
- 13
- 14
- 15
- 16
- 17
- 18
- 19
- 20
- 21
- 22
- 23
- 24
- 25
- 26
- 27
- 28
- 29
- 30
- 31
- 32
- 33
- 34
- 35
- 36
- 37
- 38
- 39
- 40
- 41
- 42
- 43
- 44
- 45
- 46
- 47
- 48
- 49
- 50
- 51
- 52
- 53
- 54
- 55
- 56
- 57
- 58
- 59
- 60
- 61
- 62
- 63
- 64
- 65
- 66
- 67
- 68
- 69
- 70
- 71
- 72
- 73
- 74
- 75
- 76
- 77
- 78
- 79
- 80
- 81
- 82
- 83
- 84
- 85
- 86
- 87
- 88
- 89
- 90
- 91
- 92
- 93
- 94
- 95
- 96
- 97
- 98
- 99
- 100

4.6 ท่อานหนังสือประจำหมู่บ้าน

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6
- 7
- 8
- 9
- 10
- 11
- 12
- 13
- 14
- 15
- 16
- 17
- 18
- 19
- 20
- 21
- 22
- 23
- 24
- 25
- 26
- 27
- 28
- 29
- 30
- 31
- 32
- 33
- 34
- 35
- 36
- 37
- 38
- 39
- 40
- 41
- 42
- 43
- 44
- 45
- 46
- 47
- 48
- 49
- 50
- 51
- 52
- 53
- 54
- 55
- 56
- 57
- 58
- 59
- 60
- 61
- 62
- 63
- 64
- 65
- 66
- 67
- 68
- 69
- 70
- 71
- 72
- 73
- 74
- 75
- 76
- 77
- 78
- 79
- 80
- 81
- 82
- 83
- 84
- 85
- 86
- 87
- 88
- 89
- 90
- 91
- 92
- 93
- 94
- 95
- 96
- 97
- 98
- 99
- 100

4.7 หองสมุดประชาชนอำเภอ

-
-
-
-
-
-
-
-
-

4.8 ไลศทัศนศึกษา

-
-
-
-
-
-
-
-

4.9 การศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3 - 4 ทางวิทยุ และไปรษณีย์ (ว.ปณ.)

-
-
-
-
-
-
-

4.10 งานฝึกอบรม (โครงการฝึกอบรมของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด)

-
-
-
-
-
-
-
-

4.11 โครงการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติ

-
-
-
-
-
-
-
-

เมื่อท่านตอบแบบสอบถามเสร็จแล้ว หากเป็นไปได้กรุณาส่ง
แบบสอบถามคืนผู้วิจัย ภายในวันที่ 20 มิถุนายน 2529

ขอกราบขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

(นายภาควัย กลั่นบุญชัย)

ผู้วิจัย

ปัญหาและความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์อำเภอในการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียน
ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

บทคัดย่อ

ของ

ภาคย์ กลั่นบุญชัย

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

กันยายน 2529

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาและความคิดเห็นในการปฏิบัติงาน การศึกษานอกโรงเรียนของศึกษานิเทศก์อำเภอและเปรียบเทียบปัญหาและความคิดเห็น ในการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียนของศึกษานิเทศก์อำเภอในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ศึกษานิเทศก์อำเภอ จำนวน 131 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเองแบ่งออกเป็นสองด้านคือด้านปัญหาการปฏิบัติงานและความคิดเห็น เกี่ยวกับหน้าที่ในการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียนมีข้อคำถาม 100 ข้อ และข้อคำถาม ปลายเปิด 11 ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของสองกลุ่ม ผลการวิจัยพบว่า

1. ศึกษานิเทศก์อำเภอมีปัญหาในการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียนด้านธุรการ ด้านการเงิน ด้านการบริหารบุคคล ด้านวิชาการและรวมทั้งสี่ด้านอยู่ในระดับปานกลาง
2. ศึกษานิเทศก์อำเภอมีความคิดเห็นเกี่ยวกับหน้าที่ในการปฏิบัติงานการศึกษา นอกโรงเรียนด้านธุรการ ด้านการเงิน ด้านการบริหารบุคคล ด้านวิชาการ และรวมทั้ง สี่ด้านอยู่ในระดับเห็นด้วย
3. ศึกษานิเทศก์อำเภอที่มีกลุ่มอายุต่างกันมีปัญหาในการปฏิบัติงานการศึกษา นอกโรงเรียนด้านธุรการ ด้านการเงิน ด้านการบริหารบุคคล ด้านวิชาการ และรวม รวมทั้งสี่ด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
4. ศึกษานิเทศก์อำเภอที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีปัญหาในการปฏิบัติงานการศึกษา นอกโรงเรียนด้านธุรการและด้านวิชาการแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติส่วนด้าน การเงิน ด้านการบริหารบุคคลและรวมทั้งสี่ด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ

5. ศึกษาธิการอำเภอที่มีประสบการณ์ต่างกันมีปัญหาในการปฏิบัติงานการศึกษา
นอกโรงเรียนด้านธุรการ ด้านการเงิน ด้านบริหารบุคคล ด้านวิชาการ และรวม
ทั้งสี่ด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

6. ศึกษาธิการอำเภอที่ปฏิบัติงานในขนาดอำเภอต่างกันมีปัญหาในการปฏิบัติงาน
การศึกษานอกโรงเรียนด้านธุรการ ด้านการเงิน ด้านบริหารบุคคล ด้านวิชาการ
และรวมทั้งสี่ด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

7. ศึกษาธิการอำเภอที่มีกลุ่มอายุต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับหน้าที่ในการ
ปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียนด้านการเงิน ด้านบริหารบุคคลและด้านวิชาการ
แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนด้านธุรการและรวมทั้งสี่ด้านแตกต่างกัน
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

8. ศึกษาธิการอำเภอที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับหน้าที่ในการ
ปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียนด้านธุรการ ด้านการเงิน ด้านบริหารบุคคล ด้าน
วิชาการและรวมทั้งสี่ด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

9. ศึกษาธิการอำเภอที่มีประสบการณ์ต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับหน้าที่ในการ
ปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียนด้านธุรการ ด้านการเงิน ด้านบริหารบุคคล ด้าน
วิชาการและรวมทั้งสี่ด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

10. ศึกษาธิการอำเภอที่ปฏิบัติงานในขนาดอำเภอต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับ
หน้าที่ในการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียนด้านธุรการ ด้านการเงิน ด้านบริหารบุคคล
ด้านวิชาการและรวมทั้งสี่ด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

PROBLEMS AND OPINIONS OF THE DISTRICT EDUCATION OFFICERS IN RELATION
TO NONFORMAL EDUCATION PRACTICES IN THE NORTHEAST

AN ABTRACT

BY

PAKYE KLANBUDS

Presented in partial fulfillment of the requirement
for the master of Education degree
at Srinakarinwirot University

September 1986

The purposes of this research were to study problems and opinions related to nonformal education practices, and to compare problems and opinions related to nonformal education practices of the district education officers in the Northeast

The sample used in this research was 131 district education officers. The instrument used for collecting data was the five-point-scale questionnaire constructed by the researcher. The questionnaire included two areas : problems on practices and opinions in functions of nonformal education practices with 100 items, and 11 open-ended items. The statistics used for analyses of data were mean, standard deviation, and t-test.

The findings were as follows:

1. The district education officers had problems related to nonformal education practices in each of aspects of clerical work, finance, personnel administration and academics in all aspects at a moderate level.

2. The district education officers had opinions related to nonformal education practices in each of the aspects of clerical work, finance, personnel and academics in all aspects at an agreeable level,

3. The district education officers in different age groups had different problems related to nonformal education practices in each and all of the aspects of clerical work, finance, personnel administration and academics with no statistical significance.

4. The district education officers with different educational Levels had different problems related to nonformal education practices in the aspects of clerical work and academics with no statistical significance, while in the aspects of finance, personnel administration, and in all aspects there were statistical differences at a .05 level of significance.

5. The district education officers with different experiences had different problems related to nonformal education practices in the aspects of clerical work, finance, personnel administration, and academics, and in all aspects with no statistical significance.

6. The district education officers working in different district sizes had different problems related to nonformal education practices in the aspects of clerical work, finance, personnel administration, and academics, and in all aspects with no statistical significance.

7. The district education officers in different age groups had different opinions on functions of nonformal education practices in the aspects of finance, personnel administration and academics with no statistical significance, while in the aspects of clerical work and in all aspects there were statistical differences at a .05 level of significance.

8. The district education officers with different educational levels had different opinions on functions of nonformal education practices in the aspects of clerical work, finance, personnel administration, and academics, and in all aspects with no statistical significance.

9. The district education officers with different experiences had different opinions on functions of nonformal education practices in the aspects of clerical work, finance, personnel administration, and academics, and in all aspects with no statistical significance.

10. The district education officers working in different district sizes had different opinions on functions of nonformal education practices in the aspects of clerical work, finance, personnel administration, and academics, and in all aspects with no statistical significance.

ประวัติผู้วิจัย

นายภาคย์ กอ้นบุญย์ เกิดเมื่อวันที่ 12 มีนาคม 2502 ตำบลพนมทวน
อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี

ประวัติการศึกษา

- 2513 ประถมศึกษาตอนต้น โรงเรียนวัดบ้านทวน จังหวัดกาญจนบุรี
- 2516 ประถมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนวัดบ้านทวน จังหวัดกาญจนบุรี
- 2519 มัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนพนมทวนชนูปถัมภ์ จังหวัดกาญจนบุรี
- 2521 ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา (ป.กศ.) วิทยาลัยครูกาญจนบุรี
จังหวัดกาญจนบุรี
- 2525 การศึกษามัธยมศึกษา (กศ.ม.) สาขาการศึกษานำ้ใหญ่ มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
- 2529 การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาการศึกษานำ้ใหญ่ มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

ประวัติการทำงาน

- 2525 - ปัจจุบัน อาจารย์ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดสกลนคร